

***ΠΡΟΤΑΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ
ΣΧΟΛΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ***

Ομάδα Εργασίας ΕΝ.ΑΠ.

Αντιγόνη Γιαννουράκου

Γεωργία Κανάκη

Κωνσταντίνα Νίκα

Ευστάθιος Καμπουρίδης

Γεώργιος Καραχάλιος

Νικόλαος Μοσχοβίδης

Γεώργιος Παπαλεξίου

Αναστάσιος Σαλτερής

Κωνσταντίνος Τρυποσκούφης

Αθήνα, 2010

«Η ομάδα εργασίας που συστήθηκε μετά από δημόσια πρόσκληση (1/2/2010) της Ένωσης Αποφοίτων Εθνικών Σχολών Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΕΝ.ΑΠ) με σκοπό τη δημιουργία ολοκληρωμένης πρότασης για την αναμόρφωση του Προγράμματος Σπουδών των Ε.Σ.Δ.Δ. και Ε.Σ.Τ.Α., θα ήθελε να ευχαριστήσει τόσο την Ένωση Αποφοίτων για αυτήν την τόσο σημαντική της πρωτοβουλία όσο και τη συνάδελφο Ιωάννα Κόκκορη, η οποία ενέπνευσε και καθοδήγησε ποικιλοτρόπως τη σκέψη όλων των μελών της ομάδας με την καθ' όλα άρτια Τελική Εργασία που εκπόνησε στο πλαίσιο της ΙΗ' Εκπαιδευτικής Σειράς της Ε.Σ.Δ.Δ. κατά το έτος 2007.»

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

(Α)	ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	4
(Β)	ΠΡΟΣ ΕΝΑ ΚΡΑΤΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟ: Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΤΕΛΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ.....	6
(Γ)	ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ – ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ	
	1. Υφιστάμενη κατάσταση.....	12
	2. Αποτίμηση.....	15
(Δ)	Η ΠΡΟΤΑΣΗ: Η ΝΕΑ ΕΘΝΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.)	
	1. Σύνοψη της πρότασης.....	18
	1.1. Βασικές αρχές της πρότασης.....	18
	1.2. Στόχοι της πρότασης.....	18
	1.3. Μέσα επίτευξης στόχων.....	19
	2. Η ενιαία Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.).....	19
	3. Επιμήκυνση του χρόνου σπουδών και μείωση αριθμού σπουδαστών.....	21
	4. Το νέο πρόγραμμα σπουδών.....	22
	4.1. Σκοποί.....	22
	4.2. Στόχοι.....	23
	4.3. Εκπαιδευτικές μέθοδοι.....	25
	4.4. Δομή και διάρθρωση του προγράμματος.....	26
	4.4.1. Κοινό πεδίο.....	26
	4.4.2. Κύκλοι σπουδών.....	26
	4.4.3. Πρακτική Άσκηση και εκπόνηση Συλλογικής Εργασίας...27	
	4.4.4. Ξένες Γλώσσες.....	27

4.4.5 Τελική Εργασία.....	28
5. Περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών.....	31
5.1. Κοινό πεδίο σπουδών.....	31
5.2. Κύκλοι σπουδών.....	56
5.2.1. Κύκλος Θεσμών και Διακυβέρνησης.....	56
5.2.2. Κύκλος Κοινωνικών Πολιτικών.....	67
5.2.3. Κύκλος Αειφόρου Ανάπτυξης.....	82
5.2.4. Κύκλος Διεθνούς Εκπροσώπησης.....	96
5.3. Ανασχεδιασμός της Πρακτικής Άσκησης & Εκπόνηση Συλλογικής Εργασίας.....	107
6. Επιλογή Διδακτικού προσωπικού.....	115
6.1. Εισαγωγή.....	115
6.2. Κριτική επισκόπηση της υφιστάμενης κατάστασης επιλογής Διδακτικού Προσωπικού.....	116
6.3. Πρόταση επανασχεδιασμού του Συστήματος Επιλογής Διδακτικού Προσωπικού.....	118
7. Εισαγωγικός διαγωνισμός.....	121
7.1. Προτεινόμενες μεταβολές.....	121
7.2. Παρουσίαση πρότασης για τον Εισαγωγικό Διαγωνισμό.....	122
8. Προϋπολογισμός.....	125
8.1. Πρότυπη Κοστολόγηση Προγράμματος Σπουδών.....	125
8.2. Πρότυπη Κοστολόγηση Εισαγωγικού Διαγωνισμού.....	126
9. Προϋποθέσεις επιτυχίας του εγχειρήματος.....	129

(Α) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

«Άμμες δε γ' εσσόμεθα πολλώ κάρρονες»¹

Τα επόμενα χρόνια, η Τρίτη Ελληνική Δημοκρατία θα αναζητά την ταυτότητά της μέσα στο παγκόσμιο και ευρωπαϊκό γίγνεσθαι και θα συντονίζει το βηματισμό της στη μετέωρη τροχιά προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση.

Θα επιχειρεί να μεταρρυθμίσει και να βελτιώσει τη Δημόσια Διοίκηση εξορθολογίζοντας τη λειτουργία της, περιορίζοντας τις ατέλειες, αυξάνοντας την αποτελεσματικότητά της.

Θα προσπαθεί να αποκλιμακώσει το δημόσιο χρέος και να ελέγξει τα διαρθρωτικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας.

Θα διερευνά τρόπους για να μετασχηματίσει το αναπτυξιακό της πρότυπο απελευθερώνοντας κρυμμένες δημιουργικές δυνάμεις, ενεργοποιώντας την αναπτυξιακή διαδικασία, παράγοντας προστιθέμενη αξία, κινητοποιώντας πόρους και δημιουργώντας εισοδήματα.

Θα βιώνει τις παγκόσμιες και τοπικές οικονομικές, κοινωνικές, γεωπολιτικές συνέπειες της καταστροφής του περιβάλλοντος και της κλιματικής αλλαγής.

Θα διαχειρίζεται τα σύνθετα προβλήματα του Ασφαλιστικού Συστήματος, του Εθνικού Συστήματος Υγείας και του Εθνικού Δικτύου Κοινωνικής Αλληλεγγύης.

Θα αντιμετωπίζει τις αυξανόμενες μεταναστευτικές ροές και θα αναζητά τρόπους για την αρμονική ένταξη των μεταναστών στην ελληνική κοινωνία.

Θα ενεργεί έτσι ώστε να προασπίζει το δημόσιο συμφέρον και να διαφυλάσσει

¹ «Εμείς θα γίνουμε πολύ καλύτεροι», σε σχέση με τους γεροντότερους. Στην αρχαία Σπάρτη, η φράση αυτή περιλαμβανόταν στο χορό των νέων ο οποίος, στο πλαίσιο της ιδιαίτερα σκληρής εκπαίδευσης, σκόπευε και στην καλλιέργεια της κοινής φιλοτιμίας.

τα δικαιώματα των πολιτών επιδιώκοντας την κοινωνική συνοχή και ευημερία.

Στο πλαίσιο αυτό, η ελληνική Δημόσια Διοίκηση καλείται να υπερβεί τον εαυτό της. Αποτέλεσμα τραυματικών πολιτικών και κοινωνικών ιστορικών διεργασιών, θύμα επεμβάσεων και παρεμβάσεων, θύτης και θύμα στρεβλών αντιλήψεων και χαμένων ευκαιριών, η ελληνική Δημόσια Διοίκηση πρέπει να αλλάξει.

Κυρίαρχη δύναμη, αναγκαίο προαπαιτούμενο και κινητήριο όχημα κάθε προσπάθειας αλλαγής είναι και θα είναι ο ανθρώπινος παράγοντας. Εδώ και 23 χρόνια η Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης, τελευταία και η Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τροφοδοτούν το σώμα της Διοίκησης με στελέχη που προετοιμάζουν μεθοδικά, με ανθρώπους που έχουν εκπαιδευτεί από τον Δημόσιο Τομέα για τον Δημόσιο Τομέα. Με στελέχη που έχουν μάθει να αγωνίζονται, αποφασισμένα να δουλέψουν και να πετύχουν.

Η παρούσα πρόταση για την αναμόρφωση του προγράμματος σπουδών της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης θέτει συγκεκριμένους στόχους που βασίζονται στις παραπάνω παραδοχές. Ο εκσυγχρονισμός και η προσαρμογή του προγράμματος σπουδών κρίνονται αναγκαία προκειμένου τα μελλοντικά στελέχη να αποτελέσουν την εμπροσθοφυλακή της προσπάθειας για μια Ελλάδα ισχυρή: θεσμικά, οικονομικά, κοινωνικά και πολιτικά.

(Β) ΠΡΟΣ ΕΝΑ ΚΡΑΤΟΣ ΣΤΡΑΤΗΓΕΙΟ: Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΕΠΙΤΕΛΙΚΩΝ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΑΠΟΦΟΙΤΩΝ

Η σημερινή εποχή της παγκοσμιοποίησης, επιφυλάσσει νέες προκλήσεις για την Ελλάδα. Μέσα σε ένα αβέβαιο και συνεχώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον, με έντονα τα στοιχεία της οικονομικής στενότητας, η οιαδήποτε κυβέρνηση οφείλει να εφευρίσκει νέους τρόπους διοικητικής οργάνωσης. Με αυτόν τον τρόπο θα αντεπεξέλθει πλήρως σε νέες προκλήσεις όπως, η ομαλή ενσωμάτωση σε ένα διεθνοποιημένο διοικητικό γίγνεσθαι, η καλή νομοθέτηση, η δημοσιοοικονομική εξυγίανση, η μείωση του διοικητικού κόστους, η βιώσιμη ανάπτυξη, η επικοινωνία με τους πολίτες και την κοινωνία πολιτών, η διαφάνεια κ.α. Βασικός κορμός της συνολικής αυτής προσπάθειας είναι η μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης.

Ρόλος της τελευταίας, είναι η διασφάλιση της αποτελεσματικότητας, της αποδοτικότητας και της ικανότητας της κυβέρνησης να ανταποκριθεί επαρκώς στις σύγχρονες προκλήσεις. Συνεπεία αυτού, προκύπτει ότι η Δημόσια Διοίκηση καθώς και τα μέσα, τα οποία αυτή μετέρχεται, εγγυώνται την πιστή εφαρμογή της λαϊκής βούλησης, όπως αυτή εκφράζεται από τις ελεύθερες και τις διαφανείς δημοκρατικές διαδικασίες².

Από τα ανωτέρω πηγάζει ως αναγκαία αλλά και επιτακτική ανάγκη, η μεταρρύθμιση της Δημόσιας Διοίκησης, ώστε η τελευταία να δικαιολογήσει το ρόλο της, ως πολιτικού συνέργου της σύγχρονης δημοκρατίας. Η αναγκαία αναδιάρθρωση, θα πρέπει να κινηθεί προς την κατεύθυνση μιας Στρατηγικής Διοίκησης. Η τελευταία θα επικεντρώνει στον εντοπισμό των νέων προκλήσεων και στη διαμόρφωση νέων Δημόσιων Πολιτικών, στην ανάλυση των διαδικασιών και στην ανάδειξη των προβλημάτων, στη δυνατότητα ελέγχου των αποτελεσμάτων από την εφαρμογή της Δημόσιας Πολιτικής βάσει ξεκάθαρων στόχων και πραγματικών δεικτών, στη δυνατότητα

² Αυτή αποτελεί μια διεθνώς αποδεκτή αρχή των σύγχρονων δημοκρατικών κρατών, βλ. UNDP, Public Administration Reform - Practice Note, UN Headquarters - New York, 2005 αλλά και OECD, Challenges of Human Resources Management for Multi-level Government, Final Draft, Paris, 2008

επεξεργασίας καινοτόμων και ρηξικέλευθων προτάσεων επί των μη αποδοτικών διαδικασιών-εφαρμογών και τέλος στο συντονισμό ανάμεσα σε ετερόκλητους εσωτερικούς και εξωτερικούς φορείς και ομάδες συμφερόντων. Το νέο δημόσιο management και η σύγχρονη διακυβέρνηση, προτάσσουν τη Στρατηγική Διοίκηση ως απάντηση στη στατική, άκαμπτη, συγκεντρωτική και τυπολατρική γραφειοκρατία. Επιδιώκουν μια Διοίκηση εξωστρεφή, παραγωγική, αποτελεσματική και ευέλικτη· προσανατολισμένη σε όραμα, στόχους και σε επιμέρους προγράμματα· που θα χρησιμοποιεί τα πλέον σύγχρονα διοικητικά εργαλεία· έχοντας στη διάθεσή της ένα όλο και μειούμενο συνονθύλευμα μέσων και πόρων.

Ως *conditio sine qua non*, για την επιτυχή πραγμάτωση της Στρατηγικής Διοίκησης, θεωρείται η δημιουργία μιας επιτελικής διοίκησης, με υπαλλήλους-τεχνοκράτες, ικανούς να αντιμετωπίζουν τις κακοδαιμονίες της υπάρχουσας γραφειοκρατίας. Την ανάδειξη, δηλαδή, επαγγελματιών της Διοίκησης, επαρκώς καταρτισμένων ως προς τις τεχνικές πτυχές της εργασίας, οι οποίοι αναζητούν τη συνεχή βελτίωση. Ήτοι, στελέχη, εξειδικευμένα σε θέματα δημόσιας διοίκησης. Ενδεικτικό του αξιώματος αυτού, είναι και το γεγονός ότι προς αυτήν την κατεύθυνση κινήθηκε το σύνολο των προτάσεων των Εκθέσεων Εμπειρογνομόνων σε θέματα ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης από το 1950 (Έκθεση Μαραγκόπουλου) και εντεύθεν.

Τα χαρακτηριστικά που διαθέτει η επιτελική διοίκηση, είναι:

- Αξιοκρατία τόσο ως προς την ιεραρχία όσο και ως προς την στελέχωσή της.
- Λιτή δομή.
- Ευελιξία και προσαρμοστικότητα στις νέες απαιτήσεις των καιρών.
- Διοικητικές δεξιότητες και εξοικείωση με διοικητικές και άλλες πρακτικές.
- Υψηλό επίπεδο αντιληπτικής ικανότητας και υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης στελεχών.
- Προσήλωση σε μια νέα διοικητική νοοτροπία που θα δίδει έμφαση στην υπέρβαση των υφιστάμενων παθογενειών, στη διοίκηση μέσω

αποτελεσμάτων, στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών, στην υποκίνηση της λοιπής γραφειοκρατίας να ακολουθήσει τους δυναμικούς στόχους της Στρατηγικής Διοίκησης.

- Διϋπουργική-διϋπηρεσιακή κουλτούρα και οριζόντια δικτύωση.
- Υψηλή κινητικότητα στελεχών.
- Μεγάλη εκχώρηση εξουσίας.
- Διακριτό από την υπόλοιπη γραφειοκρατία και δίκαιο μισθολόγιο.
- Μακροπρόθεσμος σχεδιασμός και συνέχεια ως προς το παραγόμενο έργο.
- Συντονισμός, παρακολούθηση και ανατροφοδότηση οριζόντιων και κάθετων πολιτικών.

Εξάλλου, άμεσα είναι τα οφέλη που αναμένεται να προκύψουν από την καθιέρωση της επιτελικής διοίκησης, όπως:

- Δημιουργία σώματος δημοσίων υπαλλήλων-εγγυητή της συνέχειας του Κράτους με συνείδηση του ρόλου και του σκοπού του.
- Θεαματική μείωση του κόστους διακυβέρνησης με την κατάργηση διϋπουργικών επιτροπών και ΟΔΕ, με μειωμένες ανάγκες πρόσληψης υψηλόμισθων συμβούλων, εξοικονόμηση πόρων από επαρκέστερο συντονισμό.
- Κωδικοποίηση της νομοθεσίας.
- Διεξαγωγή Αναλύσεων Κανονιστικών Επιπτώσεων
- Τήρηση αρχών Καλής Νομοθέτησης.
- Επιτυχής παρακολούθηση των διεργασιών της Ε.Ε. και των Διεθνών Οργανισμών και ενεργή συμμετοχή στην πολύ-επίπεδη διακυβέρνηση.
- Διοικητική σύγκλιση.
- Μεγαλύτερες δυνατότητες ελέγχου και παρακολούθησης εφαρμογής των δημοσίων πολιτικών.
- Διασφάλιση της διαφάνειας στις πράξεις της Δημόσιας Διοίκησης και στην αντιμετώπιση της διαφθοράς.
- Μεγαλύτερη εμπιστοσύνη των πολιτών απέναντι στη Διοίκηση και των υπαλλήλων απέναντι στην ιεραρχία.
- Φαινόμενα υπερχειλίσης / διάχυσης στην Υπηρεσία.

Η ελληνική Δημόσια Διοίκηση μαστίζεται από σοβαρές παθογένειες, για τις οποίες χρειάζεται ένα σώμα επιτελικών υπαλλήλων που θα τις αποτινάξει ώστε να την επαναφέρει σε μια σταθεροποιητική πορεία. Πορεία τέτοια, που θα επιτρέψει κυρίως, την επιστροφή σε μια πραγματική αναπτυξιακή ρότα της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας. Οι απόφοιτοι των Εθνικών Σχολών Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είναι σε θέση να αναλάβουν το δύσκολο αυτό έργο της επιτελικής διοίκησης. Αυτό είναι προφανές καθώς διαθέτουν, κατ' αρχήν, κάθε χαρακτηριστικό που θα τους επέτρεπε να συμμετάσχουν στους κόλπους μιας τέτοιας επιτελικής ομάδας. Επιπροσθέτως όμως, διαθέτουν νωπότητα καθώς και μια νέα διοικητική αντίληψη των πραγμάτων.

Ειδικότερα, θα μπορούσαν να προσφέρουν με την ορθολογική αξιοποίησή τους, σε ένα ευρύτερο πλαίσιο επιτελικής διοίκησης, επιτυγχάνοντας τα ακόλουθα:

- Προγραμματισμό υπηρεσιακής μονάδας.
- Οργανωτικά θέματα μονάδας, υποβολή προτάσεων για βέλτιστη αξιοποίηση του προσωπικού.
- Συντονισμό δράσεων επιμέρους υπηρεσιακών μονάδων.
- Συμμετοχή στο νομοπαρασκευαστικό έργο.
- Τεχνική υποστήριξη λήψης αποφάσεων.
- Επαφές με Ευρωπαϊκή Ένωση και Διεθνείς Οργανισμούς, διαχείριση σχετικών προγραμμάτων.
- Επεξεργασία, σχεδιασμό, εισήγηση επί πολιτικών της μονάδας
- Επιχειρησιακό σχεδιασμό και προϋπολογισμούς προγραμμάτων
- Παρακολούθηση εφαρμογής πολιτικών
- Αναθεώρηση τρεχουσών πολιτικών και ανασχεδιασμό.
- Διασύνδεση πολιτικών ανάμεσα σε περισσότερα Υπουργεία.
- Ενημέρωση τρίτων επί των πολιτικών.
- Συμμετοχή στο σύστημα μέτρησης αποδοτικότητας των υπηρεσιών.
- Αξιολόγηση ερευνητικών προγραμμάτων.

- Συμμετοχή στην αντιμετώπιση ειδικών θεμάτων μείζονος σημασίας.

Οι ικανότητες που διαθέτουν οι απόφοιτοι στην άσκηση επιτελικών λειτουργιών έρχεται σε αντιδιαστολή με την ως τώρα αξιοποίησή τους από τη Διοίκηση. Σύμφωνα με έρευνα³ που διεξήγαγε ανάμεσα στους αποφοίτους η εταιρία **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ Α.Ε.** κατόπιν ανάθεσης μελέτης από το Ε.Κ.Δ.Δ.Α, «η θέση στην οποία εργάζονται οι σημερινοί απόφοιτοι χαρακτηρίζεται ως επί το πλείστον εκτελεστική» καθώς «η πλειοψηφία των αποφοίτων απασχολείται σε Διοικητικές θέσεις (77,3%)». Πάνω από τους μισούς ερωτώμενους, «θεωρούν ότι όσον αφορά στα επιχειρησιακά και στρατηγικά σχέδια που αναπτύσσονται δεν λαμβάνεται υπόψη ο τρόπος με τον οποίο μπορούν να αξιοποιηθούν». Οι περισσότεροι που συμμετείχαν στην έρευνα κρίνουν ότι θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν σε θέσεις προϊσταμένου διοίκησης προσωπικού, σύμβουλοι, συντονιστές, αναλυτές management, επιτελικά στελέχη διυπουργικού κλάδου. Επίσης, «σε σχέση με τα καθήκοντα που έχουν αναλάβει, το σύνολο σχεδόν των αποφοίτων θεωρεί ότι δεν χρησιμοποιούν το μέγιστο των δυνατοτήτων τους και των γνώσεών τους. Το 62,4% των αποφοίτων δηλώνει ότι δεν υπάρχει καθηκοντολόγιο στην Υπηρεσία τους, ενώ σχεδόν οι μισοί (53,2%), ότι στη θέση στην οποία τοποθετήθηκαν μετά την αποφοίτησή τους από τη Σχολή υπήρχε διάσταση μεταξύ των τυπικών και των πραγματικών καθηκόντων». Επίσης, «οι απόφοιτοι φαίνεται... να μην είναι ιδιαίτερα ευχαριστημένοι με τη συσχέτιση αντικειμένου εργασίας και των σπουδών τους στην Ε.Σ.Δ.Δ.». Συνολικά, θεωρούν ότι δεν αξιοποιούνται σωστά από την ελληνική δημόσια διοίκηση και σε αυτό το σημείο σημαντικό ρόλο μπορεί να παίξει η λειτουργία του παρεμβατικού ρόλου της Σχολής.

Σύμφωνα με τα παραπάνω, η αξιοποίηση των αποφοίτων ως επιτελικών στελεχών ενός κράτους–στρατηγείου έχει να κάνει κυρίως με τις τοποθετήσεις τους και την ύπαρξη καθηκοντολογιών, που αποτελούν

³ Έργο «Προσδιορισμός επαγγελματικού προφίλ αποφοίτων Ε.Σ.Δ.Δ. και Ε.Σ.Τ.Α. και αναγκαίου προγράμματος εκπαίδευσης για της απαιτήσεις της Κοινωνίας Της Πληροφορίας» / Παραδοτέο “Αρχείο δεδομένων της έρευνας στους Φορείς Απασχόλησης αποφοίτων Ε.Σ.Δ.Δ., Παρουσίαση αποτελεσμάτων έρευνας” (ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ Α.Ε. – Ε.Κ.Δ.Δ.Α. /14-11-2007)

σημαντικές συνιστώσες μιας διαφορετικής πολιτικής για τους αποφοίτους. Αυτή η πολιτική είναι όμως απαραίτητο να συνοδευτεί, τόσο από την αναδιάρθρωση των Εθνικών Σχολών Δημόσιας Διοίκησης και Τοπικής Αυτοδιοίκησης όσο και από την αναδιοργάνωση του προγράμματος σπουδών τους, ούτως ώστε οι απόφοιτοι να ανταποκριθούν επιτυχώς στην αποστολή που επεφύλαξε για αυτούς ο ιδρυτικός νόμος του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης (Ν. 1388/1983), σε μια εποχή που η ελληνική δημόσια διοίκηση αντιμετωπίζει νέες και αναπόδραστες προκλήσεις.

(Γ) ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ - ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ

1. Υφιστάμενη κατάσταση

Στις 15 Απριλίου 1983 κατατέθηκε προς ψήφιση στη Βουλή των Ελλήνων το νομοσχέδιο με τίτλο «*Ίδρυση Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης*». Έπειτα από πολύμηνη επεξεργασία, ο επίμαχος νόμος, αφού ψηφίσθηκε ομόφωνα, δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. (Τεύχος Α΄) της 29^{ης} Αυγούστου 1983 με τον αριθμό Ν.1388/1983. Αξίζει να σημειωθεί ότι ο ανωτέρω νόμος υπήρξε αντικείμενο μιας πολύ σπάνιας για την εποχή διακομματικής συναίνεσης⁴ και αποτέλεσε μια από τις ελάχιστες παρεμβάσεις προς την κατεύθυνση της «λειτουργικής διαφοροποίησης του σχεδόν αδιαφοροποίητου, ελληνικού διοικητικού συστήματος»⁵. Μετά από μια νέα καθυστέρηση περίπου 19 μηνών, εγκαινιάστηκε από τον τότε Πρωθυπουργό το Ε.Κ.Δ.Δ., νυν Ε.Κ.Δ.Δ.Α. (Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης).

Το Ε.Κ.Δ.Δ.Α., σύμφωνα με τον οργανισμό του (Π.Δ.1/2008), είναι Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου, εποπτευόμενο από τον Υπουργό Εσωτερικών Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Η αποστολή του Κέντρου είναι, μεταξύ άλλων, η δημιουργία στελεχών για τη δημόσια διοίκηση και την τοπική αυτοδιοίκηση καθώς και η συμβολή στο διαρκή εκσυγχρονισμό της οργάνωσης και λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης μέσω της έρευνας των διαδικασιών και της δομής των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, της εκπόνησης μελετών και μεταρρυθμιστικών σχεδίων και της συμβουλευτικής υποστήριξης της εφαρμογής τους⁶.

Ειδικότερα, η Ε.Σ.Δ.Δ. αποσκοπεί στη δημιουργία στελεχών για την κεντρική και αποκεντρωμένη διοίκηση και στην παροχή εκπαίδευσης με διαφορετική

⁴ Ένωση Αποφοίτων Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης: «*Ετήσια έκθεση για την θέση και τον ρόλο των αποφοίτων Ε.Σ.Δ.Δ. στη Δημόσια Διοίκηση*», Αθήνα, σ.8.

⁵ Καρκατσούλης, Π «*Πολιτική διοικητικών στελεχών και προεισαγωγική διοικητική εκπαίδευση*», περ. διοικητική Μεταρρύθμιση, τχ. 1, 1996, σ. 211- 244.

⁶ Όπως προκύπτει από το άρθ. 1 του π.δ. 57/2007 (ΦΕΚ 59 Α΄/2007) που κωδικοποιεί τις διατάξεις της κείμενης νομοθεσίας σχετικά με το Ε.Κ.Δ.Δ.Α..

φύση και περιεχόμενο από την εκπαίδευση που παρέχουν τα κάθε μορφής ιδρύματα ανώτερης ή ανώτατης παιδείας, είτε προπτυχιακά, είτε μεταπτυχιακά ...».⁷ Από την ανάγνωση της Εισηγητικής Έκθεσης του ιδρυτικού νόμου 1388/1983, το διακομματικό διάλογο στη Βουλή που προηγήθηκε της ψήφισής του και το όλο πνεύμα του σχετικού νομοθετήματος, προκύπτει ότι η ίδρυση της Ε.Σ.Δ.Δ. στόχευε στην παραγωγή στελεχών με επιτελικές δεξιότητες, ικανότητες στην επίλυση προβλημάτων και στο σχεδιασμό, συντονισμό και άσκηση της δημόσιας πολιτικής, μέσω μιας εξειδικευμένης διαδικασίας θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης, σε τομείς αιχμής για τον εκσυγχρονισμό της λειτουργίας της Δημόσιας Διοίκησης. Το σώμα αυτό επίλεκτων στελεχών, θα συγκροτούσε μια κρίσιμη ομάδα δημοσίων υπαλλήλων με διαφορετικό πνεύμα και σύγχρονες αντιλήψεις διοίκησης, άφθαρτο από τις πάγιες δυσλειτουργίες του Δημοσίου Τομέα.

Κινούμενος στην ίδια κατεύθυνση, ο Κανονισμός Λειτουργίας Ε.Σ.Δ.Δ. (άρθ. 1) περιγράφει τους αποφοίτους ως στελέχη ταχείας εξέλιξης και υψηλών προδιαγραφών, με ικανότητες σχεδιασμού και διαχείρισης πολιτικών και πόρων, σε τομείς αιχμής και ειδικεύσεις που συμβάλλουν στον εκσυγχρονισμό της Δημόσιας Διοίκησης της χώρας και στην υψηλή ποιότητα εκπροσώπησης της χώρας στο εξωτερικό. Πρόκειται σαφώς για μια *suī generis* παραγωγική σχολή στελεχών, της οποίας η φύση και το περιεχόμενο των σπουδών «πολύ μικρή σχέση»⁸ έχουν με την πανεπιστημιακή παιδεία, καθώς αποβλέπει στην εδραζόμενη σε ένα σύστημα ταχύρρυθμης εκπαίδευσης-επαγγελματικής κατάρτισης, που δε συμβιβάζεται με τη θεωρητική εκπαίδευση που παρέχεται σε επίπεδο Α.Ε.Ι.. Η πρόθεση του νομοθέτη να υπογραμμίσει τον καθαρά επαγγελματικό χαρακτήρα της σχολής αποδεικνύεται, εκτός των άλλων, από το γεγονός ότι η Ε.Σ.Δ.Δ. εξαρχής υπαγόταν στο τότε Υπουργείο Προεδρίας της Κυβέρνησης και όχι στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων στο οποίο υπάγονται τα Α.Ε.Ι.. Ακόμη ένα σημείο σημειολογικής διαφοροποίησης της Ε.Σ.Δ.Δ. από τα Α.Ε.Ι. ήταν η πρόβλεψη του ιδρυτικού

⁷ Άρθ. 15 του π.δ. 57/2007.

⁸ Ν.1388/1983, Άρθρο 14 παράγραφοι 1 και 2.

νόμου για τη μη ύπαρξη εξαμήνων σε αυτή, όπως γινόταν τότε στα Α.Ε.Ι., αλλά αντ' αυτού προβλέφθηκε ο διαχωρισμός των σπουδών σε κοινή και ειδική φάση.⁹

Προσφάτως, ιδρύθηκε (με το άρθ. 14 του Ν. 3200/2003) η Εθνική Σχολή Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ε.Σ.Τ.Α.), ως νέα εκπαιδευτική μονάδα του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. Αποστολή της είναι να παράγει στελέχη για τους Ο.Τ.Α. α' και β' βαθμού, τα όργανα διοίκησης των νομικών προσώπων που ιδρύονται από αυτούς, τις Περιφέρειες και τις κεντρικές υπηρεσίες με αρμοδιότητα σε τομείς τοπικής αυτοδιοίκησης, πολιτικής προστασίας και μεταναστευτικής πολιτικής.

Η ίδρυση της Ε.Σ.Τ.Α. αποσκοπούσε, σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση, στη «δημιουργία προϋποθέσεων παραγωγής ικανών διοικητικών στελεχών για την τοπική αυτοδιοίκηση που θα αναλάβουν να φέρουν σε πέρας το δύσκολο έργο της μεταρρύθμισης και του εκσυγχρονισμού της διοίκησης των τοπικών υποθέσεων».

Συνεπεία των ανωτέρω, σήμερα λειτουργούν δύο παραγωγικές Σχολές στελεχών του Δημοσίου: Η Ε.Σ.Δ.Δ. με έξι (6) Τμήματα εξειδίκευσης (Γενικής Διοίκησης, Περιφερειακής Διοίκησης, Κοινωνικής Διοίκησης, Τουριστικής Οικονομίας και Ανάπτυξης, Στελεχών Επικοινωνίας, Πληροφοριακών Συστημάτων) και η Ε.Σ.Τ.Α. με τέσσερα (4) Τμήματα εξειδίκευσης (Οργάνωσης και Διοίκησης, Οικονομικής Διαχείρισης, Μεταναστευτικής Πολιτικής και Πολιτικής Προστασίας). Επομένως, συνολικά σε επίπεδο Ε.Κ.Δ.Δ.Α., λειτουργούν δέκα (10) Τμήματα εξειδίκευσης τα οποία όμως παρουσιάζουν αρκετά κοινά σημεία στα προγράμματα σπουδών τους.

⁹ Σύμφωνα με τον ιδρυτικό νόμο, προβλέπεται η ύπαρξη μιας τρίτης φάσης σπουδών, η οποία στόχευε στην δημιουργία ενός διυπουργικού κλάδου στελεχών. Ο νόμος όριζε ότι δικαίωμα συμμετοχής στο Τμήμα διυπουργικών στελεχών θα είχαν οι σπουδαστές που θα συγκέντρωναν τις δύο καλύτερες βαθμολογίες κάθε Τμήματος μετά το πέρας της ειδικής φάσης. Δυστυχώς η σχετική διάταξη παρέμεινε κενό γράμμα (paper law). Σχετικά βλ. Νόμος 1388/1983, άρθρο 14 και 21.

2. Αποτίμηση

Η έρευνα που διεξήγαγε ανάμεσα στους αποφοίτους η εταιρία ΔΙΑΔΙΑΚΑΣΙΑ Α.Ε. για λογαριασμό του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. (όπως παραπάνω) παρέχει χρήσιμα συμπεράσματα για την αποτίμηση του έργου των Σχολών. Διαβάζουμε: «Αναφορικά με τη συνολική συνεισφορά των σπουδών τους...σχετικά με την απόκτηση όλων των **απαραίτητων προσόντων για την επαγγελματική τους εξέλιξη** εντός της Δημόσιας Διοίκησης, οι ερωτώμενοι απόφοιτοι φαίνεται να είναι αρκετά ευχαριστημένοι στο σύνολό τους (55,3%). Εντούτοις το ποσοστό των δυσαρεστημένων είναι αρκετά υψηλό (44,7%) και καταδεικνύει ότι περίπου οι μισοί απόφοιτοι πιστεύουν ότι δεν απέκτησαν όλα εκείνα τα εφόδια για να ανελιχθούν στο Δημόσιο Τομέα. Αρκετά ικανοποιητικές (ποσοστό 56,7%) χαρακτηρίζουν οι απόφοιτοι τις **γνώσεις** τις οποίες απέκτησαν στη Σχολή. Ωστόσο θεωρούν ως πρώτη προτεραιότητα την έμφαση σε περισσότερες εφαρμοσμένες γνώσεις και λιγότερο θεωρητικές (38,1%) και ως δεύτερη προτεραιότητα την παροχή περισσότερης εξειδίκευσης (31,7%). Οι απόφοιτοι που ρωτήθηκαν δεν δηλώνουν, παρά μόνο σε ορισμένες περιπτώσεις, αρνητική ή πολύ αρνητική άποψη για **το πρόγραμμα σπουδών**. Ωστόσο, περισσότεροι από τους μισούς αποτιμούν το πρόγραμμα σπουδών που παρακολούθησαν, ως πρόγραμμα το οποίο παρέχει κυρίως θεωρητικές γνώσεις και όχι πρακτικές, για αυτό και θεωρούν ότι θα πρέπει να αναβαθμιστεί ως προς το πρακτικό κομμάτι της εκπαίδευσης. Η πλειοψηφία των αποφοίτων δηλώνει ότι το πρόγραμμα σπουδών θα πρέπει να ανανεωθεί στον τομέα της πληροφορίας- νέων τεχνολογιών, διαχείριση και συντονισμό προγραμμάτων ευρωπαϊκής φύσεως, στον τρόπο εμπέδωσης των μαθημάτων και στην πρακτική διάσταση αυτών.

Οι περισσότεροι απόφοιτοι υποστηρίζουν ότι **τα βασικά μαθήματα που τους βοήθησαν ώστε να ανταποκριθούν** στις ανάγκες της ελληνικής δημόσιας διοίκησης είναι τα ακόλουθα:

- Δίκαιο
- Πληροφορική

- Δημοσιοϋπαλληλικός Κώδικας
- Οικονομικά
- Ευρωπαϊκά θέματα
- Πρακτική άσκηση
- Εκτέλεση διοικητικών πράξεων

Ως προς τις **γνώσεις, δεξιότητες, συμπεριφορές**, χρήσιμες για τη Δημόσια Διοίκηση η πλειονότητα των αποφοίτων θεωρεί απαραίτητες τις ακόλουθες:

- **Γνώσεις:** Διαχείρισης προγραμμάτων, στρατηγικής, δημιουργίας πολιτικών θέσεων, νέων θεωριών σχετικά με την δημόσια διοίκηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση, επιτελικού σχεδιασμού, νέων τεχνολογιών, ευρωπαϊκών θεμάτων, διοίκησης ανθρώπινου δυναμικού, οικονομικών, Διοικητικού Δικαίου, ξένων γλωσσών, Δημοσίου Management.
- **Δεξιότητες:** σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, σε ολοκληρωμένα πληροφοριακά συστήματα και στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση, σε βάσεις δεδομένων, στη λήψη αποφάσεων, σε ομαδικές εργασίες, σε συντονισμό, στη διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού, στην επίλυση και διαχείριση προβλημάτων, στην ευελιξία και τη γρήγορη ενσωμάτωση των νέων διαδικασιών.
- **Συμπεριφορές:** Θετική στάση απέναντι στον πολίτη και συνεργάτη, διαχείριση της επικοινωνίας, ενδιαφέρον για την εργασία, επικοινωνία με τους συναδέλφους και τους πολίτες, ευγένεια.

Οι διαμορφούμενες απαιτήσεις για εξειδικευμένο προσωπικό στην ελληνική δημόσια διοίκηση είναι οι ακόλουθες, σύμφωνα με μαρτυρίες των περισσότερων αποφοίτων:

- Πολύ καλές γνώσεις νέων τεχνολογιών και πληροφοριακών συστημάτων με εφαρμογή στην καθημερινή τους εργασία.
- Πολύ καλές ξένες γλώσσες και ορολογία.
- Τεχνικές διαπραγμάτευσης.
- Καλή γνώση της πραγματικής κατάστασης της δημόσιας διοίκησης.
- Γνώσεις δικαίου.

- *Ικανότητα/ γνώσεις σχεδιασμού δημόσιων πολιτικών, υλοποίησης, παρακολούθησης και αξιολόγησης τους.*
- *Γνώσεις βασικών αρχών διοίκησης ολικής ποιότητας (με προσανατολισμό στο ευρωπαϊκό σύστημα διοίκησης ολικής ποιότητας).*
- *Δεξιότητες διοίκησης ομάδων (υποκίνηση, ενθάρρυνση του προσωπικού κλπ).*
- *Διοίκηση με στόχους, ανίχνευση των αναγκών σε στελέχη και ανάλογη επιμόρφωση τους για την επίτευξη των στόχων.*
- *Ικανότητα εξέλιξης του επιστημονικού πεδίου του εκάστοτε υπαλλήλου, με την παρακολούθηση των νέων τάσεων του επιστημονικού τους πεδίου και τον εφοδιασμό με νέες γνώσεις (Δια βίου εκπαίδευση).*
- *Βασικές αρχές και ικανότητα λήψης αποφάσεων.*
- *Γνώσεις οργανωσιακής διοίκησης των δημόσιων υπηρεσιών.*
- *Ικανότητα διαχείρισης κρίσεων και εφαρμογή ολοκληρωμένων λύσεων αποφάσεων».*

Από την ανωτέρω σύντομη αποτίμηση της λειτουργίας των Σχολών και των προγραμμάτων σπουδών, όπως αυτή αποτυπώθηκε στα συμπεράσματα της έρευνας, προκύπτει ότι, παρά τα αναμφίβολα θετικά του στοιχεία, το υφιστάμενο εκπαιδευτικό μοντέλο έχει κλείσει τον ιστορικό του κύκλο. Είναι αναγκαίο να μεταρρυθμιστεί όχι στο πλαίσιο και τη λογική της ίδρυσης μερικών νέων Τμημάτων και στην κατάργηση μερικών άλλων, αλλά μέσω ριζικής αναδιάρθρωσης ώστε να ανταποκρίνεται στις υφιστάμενες και μελλοντικές ανάγκες της χώρας και ταυτόχρονα να επιτύχει τις αναγκαίες στις μέρες μας οικονομίες κλίμακας.

(Δ) Η ΠΡΟΤΑΣΗ: Η ΝΕΑ ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.)

1. Σύνοψη της πρότασης

1.1. Βασικές αρχές

Η πρόταση ακολουθεί τις αρχές της ανανέωσης, της συνέχειας, της αποτελεσματικότητας, της ορθολογικότητας και της οικονομικότητας της διοίκησης.

1.2. Στόχοι

Κύριοι στόχοι της πρότασης είναι:

- i) Δημιουργία **επιτελικών στελεχών** για το δημόσιο τομέα που θα διαθέτουν κοινή γλώσσα-κώδικα επικοινωνίας και θα έχουν καταρτιστεί μέσα από μια **οριζόντια-διϋπουργική-διϋπηρεσιακή λογική** με στόχο την ολοκληρωμένη προσέγγιση, τη συνέχεια του διοικητικού έργου και την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των κρατικών παρεμβάσεων.
- ii) **Παροχή ποιοτικής γνώσης, τόσο θεωρητικής όσο και πρακτικής**, που θα στοχεύει στον εντοπισμό προκλήσεων, την επεξεργασία δημόσιων πολιτικών, τη χρήση των πλέον σύγχρονων διοικητικών εργαλείων και την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας εφαρμοζόμενων πολιτικών και προγραμμάτων.
- iii) Ενίσχυση του **κύρους και του ρόλου της Σχολής**
- iv) **Εξασφάλιση οικονομιών κλίμακας** για την αποδοτικότερη χρήση των πόρων που δαπανώνται.

1.3. Μέσα επίτευξης στόχων

Τα μέσα με τα οποία θα επιτευχθούν οι παραπάνω στόχοι συνοψίζονται ως εξής:

- i) **Συγχώνευση των δύο Σχολών Ε.Σ.Δ.Δ. και Ε.Σ.Τ.Α. σε μία ενιαία Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.)**
- ii) **Επιμήκυνση του χρόνου σπουδών** στους 23 μήνες και **μείωση των σπουδαστών** σε εκατό (100).
- iii) **Κοινό πεδίο σπουδών** για όλους τους σπουδαστές **με αυξημένη βαρύτητα** σε σχέση με το συνολικό χρόνο σπουδών και **ανασχεδιασμό του περιεχομένου** του σε σχέση με την υπάρχουσα κοινή φάση σπουδών.
- iv) Ανάπτυξη του Προγράμματος Σπουδών στο πλαίσιο **τεσσάρων (4) θεματικών κύκλων (Αειφόρου Ανάπτυξης, Θεσμών και Διακυβέρνησης, Κοινωνικών Πολιτικών, Διεθνούς Εκπροσώπησης)** με κατάργηση των δέκα (10) εξειδικευμένων τμημάτων.
- v) **Επανασχεδιασμός του συστήματος Πρακτικής Άσκησης.**
- vi) Αλλαγή στον **τρόπο προσέλκυσης και δέσμευσης των διδασκόντων.**
- vii) **Εξορθολογισμός και ενίσχυση αποτελεσματικότητας του εισαγωγικού διαγωνισμού** ώστε αφενός να εξασφαλίζεται η προσέλκυση των κατάλληλων υποψηφίων, πάντα με όρους αντικειμενικής κρίσης και διαφάνειας, και αφετέρου να επιτυγχάνεται η οργανική διασύνδεσή του με το πρόγραμμα σπουδών.

2. Ενιαία Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (Ε.Σ.Δ.Δ.Α.)

Προτείνεται η λειτουργία μίας ενιαίας Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, με τη συγχώνευση και λειτουργική συνάρθρωση των δύο υφιστάμενων Εθνικών Σχολών, ως βέλτιστη λύση, ιδίως

εάν λάβουμε υπ' όψιν ότι:

- Με τη σημερινή διάρθρωση και τον κατακερματισμό σε 10 διαφορετικά Τμήματα δύο διαφορετικών Σχολών, παρά το εν πολλοίς ιδιαίτερα υψηλό επίπεδο των προγραμμάτων, κινδυνεύουμε να οδηγηθούμε σε απώλεια του ενιαίου χαρακτήρα της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των παρεχόμενων γνώσεων. Αντίθετα, το οργανωτικό μοντέλο της μίας Σχολής εξασφαλίζει καλύτερη εποπτεία και συντονισμό, ενότητα και ομοιογένεια.
- Οι απόφοιτοι των δύο υφιστάμενων Σχολών, προορίζονται να αποτελέσουν στελέχη του ενιαίου Δημόσιου Τομέα, δηλαδή του Νομικού Προσώπου του Κράτους (Υπουργεία, Γενικές Διοικήσεις που θα προκύψουν από την εφαρμογή του σχεδίου Καλλικράτης, Ανεξάρτητες Αρχές, Ελεγκτικοί Μηχανισμοί) όπως και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (ΟΤΑ α' και β' βαθμού, Νοσοκομεία, άλλα ΝΠΔΔ με επιτελικές αρμοδιότητες). Σύντομα θα εφαρμοστεί η Διοικητική Μεταρρύθμιση που θα φέρει το σχέδιο Καλλικράτης, κατά την οποία πλήθος αρμοδιοτήτων θα μεταβιβαστεί από την Κεντρική Διοίκηση (πχ Υπουργεία και αποκεντρωμένες Διοικητικές Περιφέρειες) στους νέους ΟΤΑ, δηλαδή τους δήμους, που θα προκύψουν από τις συνενώσεις, και τις αιρετές Περιφέρειες. Δεδομένου ότι οι νέοι ΟΤΑ θα διαχειρίζονται πλέον ένα ευρύτατο πεδίο της διοικητικής ύλης, και μάλιστα θα αυξηθεί η ανάγκη συνέργειας και συντονισμού με άλλες υπηρεσιακές μονάδες, το μοντέλο του διαχωρισμού Διοίκησης-Αυτοδιοίκησης κινδυνεύει να καταστεί ξεπερασμένο. Η μετάβαση στο μοντέλο του κράτους-επιτελείου απαιτεί από τα μελλοντικά ανώτερα και ανώτατα διοικητικά στελέχη να προέρχονται από μία ενιαία «δεξαμενή» και να διαθέτουν α) ευρεία εξοικείωση με πλήθος δημόσιων πολιτικών, β) θεσμική δυνατότητα και ουσιαστική ικανότητα οριζόντιας προσπέλασης των ασκουμένων πολιτικών και γ) γνώση των διοικητικών διαδικασιών που αφορούν τόσο στην κεντρική Διοίκηση όσο και στην Αυτοδιοίκηση. Ο σημερινός κατακερματισμός των δύο Σχολών σε πολλαπλά Τμήματα δυσχεραίνει την απόκτηση των παραπάνω ικανοτήτων. Η τακτική που θα ακολουθηθεί στο θέμα της εκπαίδευσης των στελεχών πρέπει να κινείται στην κατεύθυνση

της καλώς εννοούμενης «άλωσης» των απομονωμένων και στεγανοποιημένων δημοσίων οργανισμών («μεμονωμένα οχυρά» κατά τον χαρακτηρισμό του Langrod)¹⁰ μέσω της παραγωγής στελεχών με ευρείες γνώσεις για όλο το φάσμα της Δημόσιας Διοίκησης.

- Με τη λειτουργία μίας Εθνικής Σχολής επιτυγχάνεται εξορθολογισμός και οικονομίες κλίμακος και, τελικά, σημαντική εξοικονόμηση πόρων.

3. Επιμήκυνση χρόνου σπουδών και μείωση αριθμού σπουδαστών

Προτείνεται η επιμήκυνση του υφιστάμενου χρόνου σπουδών κατά πέντε (5) μήνες, ώστε τελικά ο **συνολικός χρόνος σπουδών να φτάσει τους είκοσι τρεις (23) μήνες και ο αριθμός των σπουδαστών να μειωθεί σε εκατό (100).**

Η σημερινή διάρκεια των 18 μηνών τόσο για την Ε.Σ.Δ.Δ. όσο και για την Ε.Σ.Τ.Α., προέκυψε το 2007, όταν μειώθηκε ο χρόνος σπουδών κατά πέντε μήνες. Γεγονός είναι ότι η μείωση αυτή έχει πολύ σημαντικές μακροχρόνιες επιπτώσεις: α) Στο επίπεδο των Σπουδών, αφού απωλέστηκαν πέντε πολύτιμοι διδακτικοί μήνες, δηλαδή 22% του διδακτικού χρόνου και β) στο κύρος της Σχολής, αφού ο χρόνος Σπουδών αποτελεί έναν από τους σαφείς, μετρήσιμους δείκτες αξιολόγησης και νομιμοποίησης. Αυτή η τελευταία συνέπεια καθίσταται ιδιαίτερα σοβαρή αφού λειτούργησε σωρευτικά με μια σειρά άλλων πολιτικών επιλογών που αντιμετώπισαν την Ε.Σ.Δ.Δ., την Ε.Σ.Τ.Α. και τους αποφοίτους τους, περίπου ως *personae non gratae* στο σύστημα αξιών της Δημόσιας Διοίκησης.

Η στελέχωση της Δημόσιας Διοίκησης με εκατό (100) αποφοίτους κατ' έτος είναι επαρκέστατη για μία χώρα με τον πληθυσμό της Ελλάδας, υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί θα αξιοποιούνται σε θέσεις με επιτελικό χαρακτήρα. Επισημαίνεται εδώ ότι οι προσφερόμενες θέσεις στην Ε.Ν.Α. είναι 100-140

¹⁰ Α. Μακρυδημήτρης – Ν. Μιχαλόπουλος, Εκθέσεις Εμπειρογνομόνων για τη Δημόσια Διοίκηση, Αθήνα 2001

κατ' έτος και αφορούν το σύνολο της Διοίκησης συμπεριλαμβανομένων του δικαστικού και του διπλωματικού σώματος. Επιπροσθέτως, η μείωση του αριθμού των εισακτέων συνεπάγεται την ποιοτική αναβάθμιση του σώματος των σπουδαστών και ως εκ τούτου θα συνδράμει πολλαπλασιαστικά στην αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Η επαναφορά στο καθεστώς που ίσχυε ως το 2007 και η μείωση των σπουδαστών αποτελούν την θεμελιώδη και εκ των ων ουκ άνευ προϋπόθεση για οποιαδήποτε μεταρρύθμιση του Προγράμματος Σπουδών με κατεύθυνση την ανάπτυξη μίας ολοκληρωμένης και ποιοτικής εκπαιδευτικής ύλης, όπως θα περιγραφεί παρακάτω. Ακόμη συμβάλλει καθοριστικά στην αναβάθμιση της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, του ανθρώπινου δυναμικού της Δημόσιας Διοίκησης και τελικά της ποιότητας και αποδοτικότητάς της.

4. Το νέο πρόγραμμα σπουδών

4.1. Σκοποί

- **Ικανότητα αντίληψης και πρόσληψης** των διεθνών συνθηκών και εξελίξεων, σε οικονομικό, πολιτικό, θεσμικό επίπεδο. **Εξοικείωση** με την δράση και λειτουργία διεθνών θεσμών και οργανισμών. **Κατανόηση** της διεθνούς θέσης της χώρας σε θεσμικό, οικονομικό και πολιτικό επίπεδο.
- Κατανόηση του **κοινοτικού κεκτημένου** (acquis communautaire). Άριστη γνώση των **θεσμικών λειτουργιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης** και των ιστορικών διεργασιών προς την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση.
- Κατανόηση της **ταυτότητας του σύγχρονου ελληνικού κράτους** και του ευρύτερου πολιτικού συστήματος,
- Δυνατότητα σύλληψης, σύνθεσης, αποτύπωσης, υλοποίησης, αξιολόγησης και διόρθωσης **δημόσιων πολιτικών**.
- Δυνατότητα **οριζόντιου αποτελεσματικού συντονισμού των**

διοικητικών δράσεων περισσότερων υπηρεσιακών μονάδων και η εξοικείωση με **σύγχρονες μεθόδους διοίκησης**. Ανάπτυξη της καινοτομίας και η ενθάρρυνση της πρωτοβουλίας. Δημιουργία **υψηλής διοικητικής κουλτούρας** μέσω της εμφύσησης νοοτροπιών, αρχών και συμπεριφορών που προσιδιάζουν σε σύγχρονα στελέχη του Δημοσίου.

- **Άριστη γνώση των κανόνων που διέπουν τη διοικητική λειτουργία** και τη διοικητική διαδικασία δηλαδή Συνταγματικού, Διεθνούς, Ευρωπαϊκού, Διοικητικού Δικαίου περιλαμβανομένων των απαραίτητων σχετικών στοιχείων του αστικού και ποινικού δικαίου.
- Πολύ καλή γνώση της **διάρθρωσης και του ρόλου των δημοσίων οργανώσεων**, όπως και της **θεσμικής αρχιτεκτονικής** (Αποκέντρωση – Αυτοδιοίκηση). Διαχείριση των **σχέσεων κράτους-πολίτη**.
- Κατανόηση και γνώση **θεμελιωδών δημόσιων πολιτικών**, όπως η οικονομική, αναπτυξιακή, περιβαλλοντική και κοινωνική πολιτική, καθώς και οι πολιτικές για τη διοικητική μεταρρύθμιση, την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και τη διαβούλευση με την κοινωνία των πολιτών.
- Απόκτηση κατάλληλων δεξιοτήτων **σε πολύ υψηλό επίπεδο, όπως Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών και Ξένες Γλώσσες**.

4.2 Στόχοι του νέου προγράμματος

- **Η απόκτηση ειδικών γνώσεων:**
 - ο η κατανόηση των βασικών εννοιών, δομών και διαδικασιών του κράτους και των επιμέρους πολιτικών.
 - ο η οριοθέτησή τους στο διεθνές και ευρωπαϊκό περιβάλλον μέσα από την κατανόηση της λειτουργίας θεσμών και οργανισμών βάσει διεθνούς, κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας.
 - ο η εξοικείωση με πρακτικές και εργαλεία σύγχρονου management.
 - ο η ενημέρωση για τις νέες τάσεις και προκλήσεις δημόσιας πολιτικής.

- Η **απόκτηση ειδικών δεξιοτήτων**, οι οποίες σε συνδυασμό με τις ειδικές γνώσεις θα διαμορφώσουν το τεχνοκρατικό προφίλ ενός διακεκριμένου διοικητικού στελέχους του δημοσίου τομέα. Τέτοιες είναι:
 - ο η καλλιέργεια κριτικής, αναλυτικής και συνθετικής σκέψης.
 - ο η ανάπτυξη της ικανότητας επίλυσης προβλημάτων.
 - ο η απόκτηση τεχνογνωσίας, με τη χρήση σύγχρονων διοικητικών εργαλείων και τεχνικών, την εκμάθηση βασικών αρχών και λειτουργιών προγραμμάτων Η/Υ και τέλος την εκγύμναση σε σύγχρονες νομοπαρασκευαστικές μεθόδους.
 - ο η ανάπτυξη της ικανότητας ελέγχου και αξιολόγησης των εφαρμοζόμενων πολιτικών.
 - ο η καλλιέργεια επικοινωνιακών και άλλων δεξιοτήτων, βάσει των οποίων θα επιτευχθεί η διάχυση των γνώσεων και δεξιοτήτων στο σύνολο της διοίκησης.

- η **διαμόρφωση σύγχρονης διοικητικής κουλτούρας**, η οποία,
 - ο θα προωθεί το συνεργατικό πνεύμα μεταξύ των στελεχών της δημόσιας γραφειοκρατίας,
 - ο θα οδηγεί στην έγκαιρη αντίληψη των αλλαγών, δυνατοτήτων, ευκαιριών, κινδύνων και αδυναμιών,
 - ο θα συντελεί στην ορθολογική οργάνωση και τον προγραμματισμό εργασιών,
 - ο θα συμβάλλει στην καθιέρωση μιας νέας διοικητικής ηθικής, προσανατολισμένης σε αξίες όπως η εργασιακή ευθύνη, η λογοδοσία, η αποτελεσματικότητα, η κοινωνική ευαισθησία, η ποιότητα στην παραγωγή υπηρεσιών, ο σεβασμός στην προσωπικότητα και στην αξιοπρέπεια του πολίτη,
 - ο θα διατηρεί μια παραγωγική ισορροπία ανάμεσα στις αξίες της αγοράς, όπως η αποτελεσματικότητα και η αποδοτικότητα, και σε κοινωνικές αξίες, όπως η ισότητα και η κοινωνική δικαιοσύνη.

4.3. Εκπαιδευτικές Μέθοδοι

- Μαθήματα
 - ο Μετωπική διδασκαλία
 - ο Διαλογική συζήτηση
 - ο Πρακτικές ασκήσεις
 - ο Προσομοιώσεις
- Εργαστήρια
 - ο Επιστημονικές ατομικές έρευνες-μελέτες
 - ο Συλλογικές εργασίες
 - ο Μελέτες περιπτώσεων
 - ο Αναλύσεις υφιστάμενης κατάστασης υπηρεσιών της διοίκησης
 - ο Παιχνίδια ρόλων
 - ο Ατομική και συλλογική επίλυση προβλημάτων
- Διαλέξεις-Επιστημονικές Εκδηλώσεις-Επισκέψεις
 - ο Διαλέξεις
 - ο Ημερίδες
 - ο Συμμετοχή σε Συνέδρια (για παρακολούθηση αλλά και με παρότρυνση συμμετοχής με εισήγηση)
 - ο Επισκέψεις σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, ΜΚΟ και Διεθνείς Οργανισμούς
- Πρακτική Εκπαίδευση
 - ο Σε δημόσιους φορείς, κεντρικούς και τοπικούς, και σε διάφορα ιεραρχικά επίπεδα της διοίκησης
 - ο Σε διεθνείς οργανισμούς
 - ο Σε διοικήσεις του εξωτερικού
- Εξεταστική διαδικασία με ελεύθερη επισκόπηση βιβλιογραφίας
 - ο Εξέταση σε προκατασκευασμένα προβλήματα δημόσιων πολιτικών μέσα από συγκεκριμένα μοντέλα περιπτώσεων
 - ο Ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής
 - ο Ερωτήσεις ανάπτυξης κειμένου

- ο Προφορικές εξετάσεις
- ο Computer-based εξετάσεις

4.4. Δομή και διάρθρωση του προγράμματος

4.4.1. Κοινό πεδίο σπουδών

Το κοινό πεδίο σπουδών αποτελείται από επτά (7) θεματικούς άξονες με τα εργαστήρια (Ε) και τη συλλογική εργασία

4.4.2. Κύκλοι σπουδών

Υπάρχουν τέσσερις (4) Θεματικοί Κύκλοι σπουδών:

- Θεσμών και Διακυβέρνησης
- Αειφόρου Ανάπτυξης
- Κοινωνικών Πολιτικών
- Διεθνούς Εκπροσώπησης

Οι κύκλοι αυτοί περιλαμβάνουν όλα τα κρίσιμα πεδία δημοσίων πολιτικών.

Η πρόταση εισάγει μία αρχιτεκτονική μεταβλητής γεωμετρίας: Συγκεκριμένα, προβλέπεται ικανός αριθμός κοινών μαθημάτων μεταξύ των διαφορετικών Θεματικών Κύκλων, τα οποία θα διδάσκονται από κοινού στους σπουδαστές. Με τον τρόπο αυτό, **α)** εξασφαλίζεται η ουσιαστική ομογενοποίηση των γνώσεων και η χάραξη κοινών κατευθυντηρίων γραμμών και κατευθύνσεων από «την Σχολή» και όχι από τον κάθε εισηγητή κάθε Τμήματος, όπως συνέβαινε ως σήμερα. **β)** Καλλιεργείται στους Σπουδαστές μια ενιαία νοοτροπία καθώς και η αίσθηση ότι είναι όλοι μέλη ενός Σώματος Στελεχών, και όχι απλώς σπουδαστές κάποιου Τμήματος. **γ)** Επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακας.

Κάθε κύκλος αποτελείται από τρεις (3) ή τέσσερις (4) θεματικούς άξονες με τα εργαστήρια (Ε) και τα κοινά μαθήματα που απαντώνται σε διαφορετικούς κύκλους.

Σε κάθε Κύκλο Σπουδών προβλέπεται η ύπαρξη Υπεύθυνου Προγράμματος του Κύκλου Σπουδών ο οποίος έχει την ευθύνη για την αξιολόγηση και την ανανέωση του υφιστάμενου προγράμματος σπουδών.

4.4.3. Πρακτική άσκηση και εκπόνηση συλλογικής εργασίας

Η Πρακτική Άσκηση διαρκεί 4 μήνες. Συγκροτείται μόνιμη ομάδα υπευθύνων πρακτικής άσκησης ανά εκπαιδευτική σειρά σπουδαστών με βασικό αντικείμενο την προετοιμασία και ανάθεση σε τετραμελείς ομάδες σπουδαστών *επιτελικού χαρακτήρα έργου*. Η υλοποίηση του έργου αντικαθιστά τις συλλογικές εργασίες, υλοποιείται κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης και συνίσταται στην ολοκληρωμένη διαπραγμάτευση δημοσίου προβλήματος σχετικού με το αντικείμενο του φορέα πρακτικής άσκησης.

4.4.4. Ξένες Γλώσσες

Βασική γλώσσα για όλους τους σπουδαστές προτείνεται η αγγλική, ενώ ο Κύκλος της Διεθνούς Εκπροσώπησης θα διδάσκεται και μία δεύτερη ξένη γλώσσα με επιλογή ανάμεσα στην γαλλική, γερμανική ή ισπανική. Τα ιταλικά κρίνεται σκόπιμο να αποσυρθούν από το πρόγραμμα σπουδών, καθώς δεν αποτελούν 'ισχυρή' ευρωπαϊκή ή διεθνή γλώσσα.

Δεδομένου ότι οι υποψήφιοι εξετάζονται κατά τον εισαγωγικό διαγωνισμό στα ίδια (υψηλού βαθμού δυσκολίας) θέματα, δεν υπάρχει λόγος να κατατάσσονται κατά τη διάρκεια των σπουδών σε τμήματα διαφορετικού επιπέδου. Πρέπει όλοι να παρακολουθούν ιδίου υψηλού επιπέδου πρόγραμμα έτσι ώστε να εξοικειωθούν με την ορολογία ευρωπαϊκών και διεθνών οργάνων καθώς και με ορολογία που αφορά γενικά τη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών. Με τον τρόπο αυτό, θα είναι σε θέση να εκφράζονται με άνεση - γραπτά και προφορικά- όταν παρευρίσκονται σε συνεδριάσεις διεθνών και κοινοτικών οργάνων, όταν κάνουν παρουσιάσεις, όταν επικοινωνούν και

ανταλλάσσουν πληροφορίες με όργανα και αρχές άλλων κρατών, κοκ. Επίσης, θα ήταν ιδιαιτέρως εποικοδομητική η συνεργασία των διδασκόντων των ξένων γλωσσών με τους διδάσκοντες ορισμένων μαθημάτων των κύκλων σπουδών ώστε κάποιες ώρες να γίνονται στην αγγλική γλώσσα.

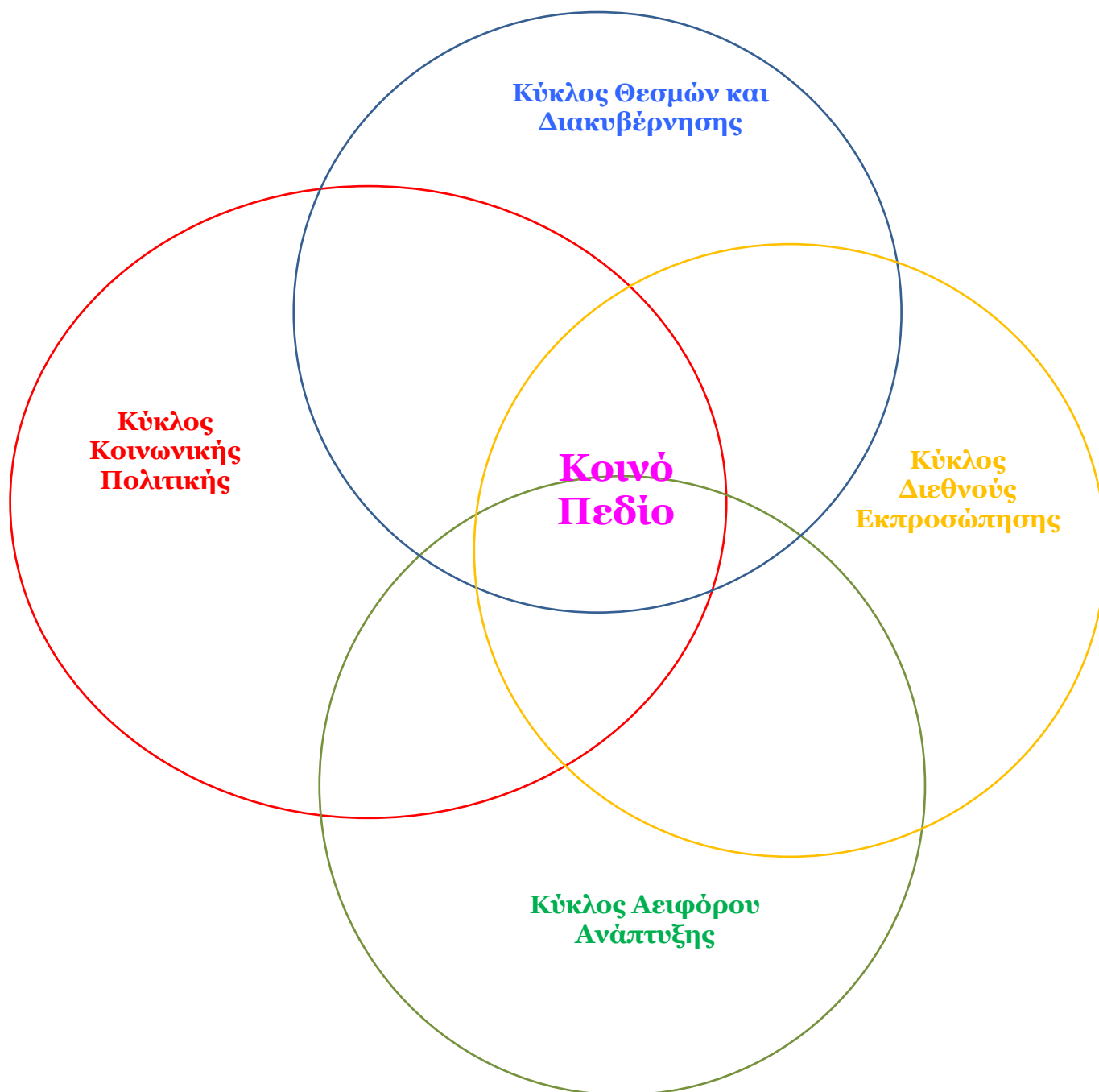
4.4.5. Τελική εργασία

Με το πέρας των μαθημάτων στους Κύκλους Σπουδών, ανατίθεται σε κάθε σπουδαστή η εκπόνηση ατομικής Τελικής Εργασίας, έκτασης 15.000-20.000 λέξεων. Επιβλέπων κάθε Τελικής Εργασίας ορίζεται Εκπαιδευτής εγγεγραμμένος στο Μητρώο Διδακτικού Προσωπικού του Ε.Κ.Δ.Δ.Α.. Έκαστος Εκπαιδευτής, δύναται να αναλάβει έως τρεις (3) Τελικές Εργασίες προς επίβλεψη. Κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της Τελικής Εργασίας, οι σπουδαστές συμμετέχουν σε τρεις (3) τουλάχιστον προγραμματισμένες συναντήσεις με τον Επιβλέποντα και τον Υπεύθυνο Προγράμματος Σπουδών του Κύκλου Σπουδών στον οποίο ανήκουν. Στις συναντήσεις αυτές συζητείται η πρόοδος των εργασιών και επιλύονται τυχόν ανακύπτοντα προβλήματα. Η αξιολόγηση των εργασιών πραγματοποιείται από τριμελή επιτροπή, που προέρχεται από το ενταγμένο δυναμικό στο Μητρώο Διδακτικού Προσωπικού του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. και η οποία ορίζεται με απόφαση του Διευθυντή της Σχολής, μετά από σχετική πρόταση του Υπεύθυνου Προγράμματος Σπουδών του Κύκλου Σπουδών του σπουδαστή. Η τριμελής επιτροπή αποτελείται από τον Επιβλέποντα την εργασία και δύο αξιολογητές. Οι Τελικές Εργασίες (όπως και οι υπόλοιπες εργασίες συλλογικές ή στο πλαίσιο έκαστου μαθήματος) κατατίθενται στη Σχολή σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή (ένα (1) αντίτυπο), σύμφωνα με τις οριζόμενες προδιαγραφές και αποτελούν στοιχεία τα οποία επισυνάπτονται στον ατομικό υπηρεσιακό φάκελο των σπουδαστών. Το σύνολο των αντιτύπων των Τελικών Εργασιών των σπουδαστών παραχωρείται στη βιβλιοθήκη του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. και κωδικογραφείται κατά Εκπαιδευτική Σειρά, Κύκλο Σπουδών, σπουδαστή, έτος και είναι διαθέσιμες σε κάθε ενδιαφερόμενο, ενώ τα ηλεκτρονικά αρχεία εμπλουτίζουν σχετική ηλεκτρονική βάση δεδομένων του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., προσβάσιμη επίσης από κάθε

ενδιαφερόμενο. Η Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης διατηρεί το δικαίωμα της δημοσίευσης, της διάθεσης και της με οποιοδήποτε τρόπο αξιοποίησης των εργασιών σε έντυπη και σε ηλεκτρονική μορφή.

Σχηματική Αποτύπωση της Δομής του Νέου Προγράμματος Σπουδών

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ VENN

5. Περιεχόμενο του προγράμματος σπουδών

5.1 Κοινό Πεδίο Σπουδών (ΚΠΣ)

Σκοπός του κοινού πεδίου σπουδών είναι να δημιουργήσει ανάμεσα στους σπουδαστές έναν κοινό κώδικα επικοινωνίας παρέχοντας εκείνες τις γνώσεις και καλλιεργώντας εκείνες τις ικανότητες που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να ανταποκριθούν αποτελεσματικά σε επιτελικές θέσεις της Δημόσιας Διοίκησης.

Το Κοινό Πεδίο Σπουδών προτείνεται να δομηθεί ως εξής:

Εκτίμηση απαιτούμενων ωρών διδασκαλίας:

666

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ / ΜΑΘΗΜΑ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ
ΚΠ1	Ανάπτυξη και Εφαρμογή Δημοσίων Πολιτικών	104
ΚΠ1.1	Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές	26
ΚΠ1.2	Κανονιστική Μεταρρύθμιση και Καλή Νομοθέτηση	26
ΚΠ1.3	Αξιολόγηση και Ανάλυση Επιπτώσεων Έργων και Προγραμμάτων στο Δημόσιο Τομέα	26
ΚΠ1.4	Πολιτική Προστασία και Διαχείριση Κρίσεων	26
ΚΠ2	Θεσμικό και Κανονιστικό Πλαίσιο Λειτουργίας του Δημοσίου Τομέα	72
ΚΠ2.1	Αρχιτεκτονική του Δημοσίου Τομέα	12
ΚΠ2.2	Κανόνες Διοικητικής Δράσης Δημοσίου Τομέα	40
ΚΠ2.3	Μηχανισμοί Ελέγχου στη Δημόσια Διοίκηση	20
ΚΠ3	Οργάνωση και Λειτουργία των Δημοσίων Οργανισμών	60
ΚΠ3.1	Οργάνωση και Διοίκηση Δημοσίων Οργανισμών	22
ΚΠ3.2	Διοίκηση Ανθρώπινου Κεφαλαίου	12
ΚΠ3.3	Δομές και Εργαλεία Δημοσίου Management	26
ΚΠ4	Οικονομική Διοίκηση Δημοσίων Οργανισμών	90
ΚΠ4.1	Οικονομική Διοίκηση και Δημόσιο Λογιστικό	30
ΚΠ4.2	Προϋπολογισμός και Δημόσιο Management	30
ΚΠ4.3	Συμβάσεις για Εκτέλεση Έργων, Παροχή Υπηρεσιών, Προμήθεια Αγαθών	30
ΚΠ5	Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο	68
ΚΠ5.1	Στοιχεία Διεθνούς Δικαίου και Διεθνείς Οργανισμοί	12
ΚΠ5.2	Στοιχεία Ευρωπαϊκού Δικαίου και Θεσμοί Ε.Ε.	20
ΚΠ5.3	Επισκόπηση Πολιτικών Ε.Ε.	12
ΚΠ5.4	Ευρωπαϊκά Επιχειρησιακά Προγράμματα	24
ΚΠ6	Τεχνολογίες Υποστήριξης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης	148
ΚΠ6.1	Εισαγωγή στην Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση	26
ΚΠ6.2 (Ε)	Ηλεκτρονική Ανάπτυξη και Διαχείριση Διοικητικών Εργασιών	36
ΚΠ6.3 (Ε)	Τεχνολογίες Ανάπτυξης Πληροφοριακών Συστημάτων	38
ΚΠ6.4 (Ε)	Ποσοτικές μέθοδοι για την ανάλυση δεδομένων από με την χρήση Η/Υ	24
ΚΠ6.5 (Ε)	Μέθοδοι λήψης αποφάσεων με τη χρήση Η/Υ	24
ΚΠ7	Ανάπτυξη Προσωπικών Ικανοτήτων	62
ΚΠ7.1 (Ε)	Τεχνικές διαπραγματεύσεων & επίλυσης συγκρούσεων	16
ΚΠ7.2 (Ε)	Ανάπτυξη ικανοτήτων προφορικής επικοινωνίας	20
ΚΠ7.3 (Ε)	Ανάπτυξη ικανοτήτων γραπτής επικοινωνίας – Σύνταξη δημόσιων εγγράφων	26
ΚΠ8	Ανάπτυξη Γλωσσικών Δεξιοτήτων	52
ΚΠ8.1	Αγγλικά (Όλοι οι Κύκλοι)	34
ΚΠ8.2	Γαλλικά ή Γερμανικά ή Ισπανικά (Κύκλος Διεθνούς Εκπροσώπησης)	18

ΛΕΟΝΑΣ ΚΠ1:

ΑΝΑΠΤΥΞΗ & ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

ΚΠ1.1 ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των βασικών εννοιών της δημόσιας πολιτικής και των διαδικασιών διαμόρφωσής της. Η δομή του μαθήματος όπως ήδη διδάσκεται στην Κοινή Φάση της Ε.Σ.Δ.Δ. δεν θεωρείται σκόπιμο να αλλάξει.

Ενδεικτική Δομή:

- Τα κλασσικά εργαλεία της δημόσιας πολιτικής: Διάκριση πολιτικής και ιδιωτικής κοινωνίας. Νομιμοποίηση. Δικαιώματα και κράτος. Κοινωνικό κράτος δικαίου
- Μετανεωτερική εποχή και νομιμοποίηση
- Δημόσιες πολιτικές: η διαδικασία διαμόρφωσης και παραγωγής, αξιολόγηση πολιτικών, μεταφορά πολιτικών
- Πολύ-επίπεδη διακυβέρνηση & Κοινωνία Πολιτών

ΚΠ1.2 ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗ ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΚΑΛΗ ΝΟΜΟΘΕΤΗΣΗ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των αρχών και των διαδικασιών καλής νομοθέτησης. Η δομή του μαθήματος όπως ήδη διδάσκεται στην Κ.Φ. της Ε.Σ.Δ.Δ. δεν θεωρείται σκόπιμο να αλλάξει.

Ενδεικτική Δομή:

- Η ποιότητα των κανονιστικών μεταρρυθμίσεων
- Η εξέλιξη της κανονιστικής μεταρρύθμισης
- Αρχές και εργαλεία καλής νομοθέτησης

ΚΠ1.3 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΣΤΟ ΔΗΜΟΣΙΟ ΤΟΜΕΑ

Οι δημόσιες πολιτικές υλοποιούνται μέσα από την εκτέλεση συγκεκριμένων προγραμμάτων δράσης και έργων. Το συγκεκριμένο μάθημα στοχεύει στην κατανόηση εκείνων των τεχνικών και των εργαλείων που χρησιμοποιούνται για την αποδοχή ή την απόρριψη της χρηματοδότησης ενός έργου/προγράμματος. Η επιτυχία του μαθήματος προϋποθέτει την παρουσίαση και ανάλυση case studies από τη διεθνή διοικητική πρακτική και την εφαρμογή των παρεχόμενων γνώσεων μέσα από την επίλυση ασκήσεων.

Ενδεικτική Δομή:

- Εισαγωγή στη εκτίμηση και αξιολόγηση ενός έργου/προγράμματος
 - ο Διάκριση εννοιών
 - ο Κύκλος ζωής
 - ο Τεχνικές προγραμματισμού
 - ο Οι ελάχιστες προδιαγραφές ποιότητας
 - ο Μέτρηση αποτελεσμάτων
- Ανάλυση Κόστους Οφέλους (Cost Benefit Analysis)
 - ο Γενικά
 - ο Τα βασικά βήματα κατά την CBA
 - ο Θεωρητική βάση CBA
 - ο Social Discount Rate
 - ο Περιορισμοί CBA
 - ο Cost Effectiveness Analysis – Πολιτικές υγείας
- Τεχνικές αξιολόγησης επενδύσεων
 - ο Ανάλυση ταμειακών ροών
 - ο Καθαρή Παρούσα Αξία & Εσωτερικός Βαθμός Απόδοσης
 - ο Αμοιβαία αποκλειόμενες επενδύσεις
 - ο Εφαρμογές σε φύλλα εργασίας (spreadsheets)
- Εκτίμηση κοινωνικών και περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ESIA)
 - ο Αρχές ESIA
 - ο Εργαλεία και τεχνικές ESIA
 - ο Παρουσίαση case studies

ΚΠ1.4 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ

Σκοπός του μαθήματος είναι η επισκόπηση όλου του πλαισίου που αφορά τη διαχείριση του κύκλου πρόληψης-ετοιμότητας-αντιμετώπισης-αποκατάστασης εκτάκτων αναγκών που προκαλούνται από φυσικές, ανθρωπογενείς και λοιπές καταστροφές. Στόχος είναι η εξοικείωση των στελεχών με όλες εκείνες τις γνώσεις και δεξιότητες που απαιτούνται για μια αποτελεσματική διαχείριση εκτάκτων αναγκών.

Ενδεικτική Δομή:

- Βασικές έννοιες και χαρακτηριστικά κινδύνων-καταστροφών
- Νομικό πλαίσιο διαχείρισης εκτάκτων αναγκών-καταστροφών
- Δομή και Οργάνωση των υπηρεσιών έκτακτης ανάγκης
- Σχεδιασμός εκτάκτων αναγκών – Αντιμετώπιση καταστάσεων-Υλοποίηση και αξιολόγηση κρίσεων – Ασκήσεις Πολιτικής Προστασίας
- Οικονομική Διαχείριση εκτάκτων αναγκών
- Εφαρμογές Συστημάτων Πληροφορικής και Επικοινωνιών στη Διαχείριση εκτάκτων αναγκών – καταστροφών: μοντέλα πρόγνωσης, συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης. Ο ρόλος των Συντονιστικών Κέντρων Επιχειρήσεων στη διαχείριση εκτάκτων αναγκών
- Διεθνής συνεργασία στον Τομέα της Πολιτικής Προστασίας – ΕΕ, ΟΗΕ, NATO, περιφερειακοί και δια-περιφερειακοί οργανισμοί
- Η πολιτική μείωσης του κινδύνου καταστροφών ως προληπτική διαχείριση εκτάκτων αναγκών – Διατομεακές οριζόντιες πολιτικές – Διεθνής Στρατηγική του Ο.Η.Ε. για τη Μείωση του Κινδύνου Καταστροφών – Πλαίσιο Hyogo – Διασύνδεση με τις στρατηγικές αντιμετώπισης της Κλιματικής Αλλαγής
- Κοινωνία Πολιτών και Πολιτική Προστασία – Θεσμικό πλαίσιο εθελοντισμού Πολιτικής Προστασίας – Εθνικό Σύστημα Εθελοντισμού Πολιτικής Προστασίας – Κατηγορίες Εθελοντικών ομάδων Πολιτικής Προστασίας – . Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε θέματα εθελοντισμού για το Περιβάλλον και την Πολιτική Προστασία.

ΑΞΟΝΑΣ ΚΠ2:

ΘΕΣΜΙΚΟ & ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

ΚΠ2.1 ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

Σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσουν όλοι οι σπουδαστές, ανεξάρτητα από τον θεματικό τους κύκλο, την απαραίτητη γνώση (που περιλαμβάνει και στοιχεία συνταγματικού και διοικητικού δικαίου) για το πώς είναι δομημένος στο σύνολό του ο δημόσιος Τομέας ώστε να αποκτήσουν ικανότητα εποπτείας, ευρείας πρόσληψης και διύπηρεσιακής προσέγγισης του αντικειμένου.

Ενδεικτική Δομή:

- Ορισμός και εύρος του Δημόσιου Τομέα
- Κυβέρνηση και Δημόσια Διοίκηση
- Θεσμική αρχιτεκτονική της αποκέντρωσης και αυτοδιοίκησης
- Ανεξάρτητες και ρυθμιστικές αρχές
- Οργανωτική ανάπτυξη υπηρεσιών με κάθετη αποκέντρωση (ενδεικτικά: ΕΣΥ, Παιδεία, ΕΟΤ, Υπηρεσίες Προστασίας του Πολίτη)
- Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου (περιλαμβανομένων των κανόνων λειτουργίας)

ΚΠ2.2 ΚΑΝΟΝΕΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ

Σκοπός του μαθήματος, να κατανοήσουν πλήρως και να γνωρίσουν επαρκώς οι σπουδαστές τις αρχές και τους κανόνες του διοικητικού δικαίου, το οποίο θα κληθούν να εφαρμόσουν σε οποιοδήποτε φορέα και αν υπηρετήσουν. Στο μάθημα αυτό ενσωματώνεται και μία συνοπτική επισκόπηση του Υπαλληλικού Κώδικα, καθώς η διδασκαλία του ως αυτοτελές μάθημα ελάχιστη αξία προσθέτει μάλλον στην υλοποίηση των σκοπών του άξονα. Στο πλαίσιο του μαθήματος θεωρείται σκόπιμη και η παροχή βασικών γνώσεων του ποινικού δικαίου.

Ενδεικτική Δομή:

- Πηγές του Διοικητικού Δικαίου
- Βασικές Αρχές της διοικητικής δράσης
- Διοικητικά όργανα και αρμοδιότητες
- Διοικητικός έλεγχος νομιμότητας διοικητικής δράσης
- Δικαστικός έλεγχος νομιμότητας διοικητικής δράσης
- Δικαστικές προσφυγές
- Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας
- Διοικητικές συμβάσεις
- Στοιχεία Υπαλληλικού Δικαίου
- Στοιχεία Ποινικού Δικαίου (σε εισαγωγική μορφή)

ΚΠ2.3 ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΕΛΕΓΧΟΥ ΣΤΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση με τη λειτουργία του ελέγχου στη Δημόσια Διοίκηση και τις ακολουθούμενες κατά περίπτωση διαδικασίες. Βαρύτητα θα δοθεί στους ελεγκτικούς μηχανισμούς νέας γενιάς, δηλαδή στον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης, στο Σώμα Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης και στο Σώμα Επιθεωρητών Δημόσιας Υγείας. Πέρα από την παρουσίαση του θεσμικού πλαισίου, η παρουσίαση και ανάλυση των διαδικασιών που εφαρμόζουν αυτοί οι οργανισμοί και η παρουσίαση ενδεικτικών case studies θα παρέχουν συνολική γνώση σχετικά με την ελεγκτική διαδικασία. Αναφορά πρέπει να γίνει και στην ανάγκη υιοθέτησης και εφαρμογής διαδικασιών εσωτερικού ελέγχου στους δημόσιους οργανισμούς ακόμα και αν αυτές δεν προβλέπονται από τη νομοθεσία.

Ενδεικτική Δομή:

- Βασικές αρχές Ελεγκτικής – Διεθνή Πρότυπα Ελέγχου (International Auditing Standards – I.A.S.)
- Η ελεγκτική διαδικασία στον Γενικό Επιθεωρητή Δημόσιας Διοίκησης (Γ.Ε.Δ.Δ.)
- Η ελεγκτική διαδικασία στο Σώμα Επιθεωρητών Δημόσιας Διοίκησης (Σ.Ε.Δ.Δ.)
- Η ελεγκτική διαδικασία στο Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας – Πρόνοιας (Σ.Ε..Υ.Υ.Π)
- Ο εσωτερικός έλεγχος σε έναν οργανισμό: Αναγκαιότητα και οργάνωση

ΑΞΟΝΑΣ ΚΠ3:

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

[Η αποτελεσματική διδασκαλία των μαθημάτων αυτών προϋποθέτει ότι δεν θα αναφέρεται μόνο στους δημόσιους οργανισμούς. Είναι επιβεβλημένη η παρουσίαση και χρήση case studies (επιτυχούς εφαρμογής των όσων διδάσκονται) τόσο από την ιδιωτική (επιχειρήσεις, ΜΚΟ) όσο και από τη δημόσια (ΟΤΑ, υπουργεία δημόσια ν.π.δ.δ) διεθνή διοικητική εμπειρία.]

ΚΠ3.1 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Σκοπός του μαθήματος είναι η συνολική κατανόηση των 4 λειτουργιών του management: προγραμματισμός, οργάνωση, διεύθυνση, έλεγχος και των αλληλεπιδράσεων μεταξύ τους. (Στο υφιστάμενο πρόγραμμα σπουδών λείπει κάθε σχετική αναφορά). Ο προγραμματισμός, η οργάνωση και ο έλεγχος αποτελούν τα βασικά στοιχεία του στρατηγικού management ενός οργανισμού. Το σκέλος της οργανωσιακής συμπεριφοράς εστιάζει στην κατανόηση και τον χειρισμό της συμπεριφοράς των ατόμων στο πλαίσιο των οργανισμών και αποτελεί βασικό παράγοντα επιτυχίας για την 4^η λειτουργία του management, τη διεύθυνση.

Ενδεικτική Δομή:

- Εισαγωγή στις έννοιες του management και των οργανώσεων. Οι 4 λειτουργίες του management
- Στρατηγική διοίκηση οργανισμών:
 - ο Ανάλυση περιβάλλοντος, αποστολή και στόχοι, διαμόρφωση στρατηγικής, προγραμματισμός & λήψη αποφάσεων, υλοποίηση στρατηγικής & έλεγχος
 - ο Οργανωσιακή θεωρία & σχεδιασμός
 - ο Οργανωσιακή κουλτούρα και αλλαγή
 - ο Η διάσταση της πολυπολιτισμικότητας κατά τη διοίκηση ενός οργανισμού (Managing cultural diversities)

- Οργανωσιακή συμπεριφορά
 - ο Χαρακτηριστικά του ατόμου (προσωπικότητα, αξίες, αντιλήψεις και συμπεριφορές, ικανότητες κλπ)
 - ο Παρακίνηση
 - ο Ηγεσία
 - ο Δυναμική των ομάδων. Αποτελεσματικότητα ομάδων, προβλήματα στη λειτουργία, team building, διοίκηση συγκρούσεων
 - ο Επικοινωνία: Διαδικασία, εμπόδια, βελτίωση, διαπροσωπική επικοινωνία
 - ο Διοίκηση γνώσης

ΚΠ3.2 ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση εκείνων των μεθόδων και τεχνικών του HRM που μπορούν να συμβάλλουν στη μετατροπή του ανθρώπινου κεφαλαίου σε πηγή συγκριτικού πλεονεκτήματος για τον οργανισμό. Απαιτείται η παρουσίαση Κανονισμών Λειτουργίας δημόσιων & ιδιωτικών οργανισμών. Χρήσιμη θεωρείται και η σύμφωνα με τις αρχές του HRM κριτική παρουσίαση του Κώδικα Δημοσίων Υπαλλήλων καθώς και του Ν.3839/2010.

Ενδεικτική Δομή:

- Η σημασία του ανθρώπινου κεφαλαίου – Σύνδεση με στρατηγική και οργανωσιακή κουλτούρα
- Προγραμματισμός HR:
 - ο Εντοπισμός αναγκών
 - ο Προσέλκυση & Στελέχωση
 - ο Ενσωμάτωση
- Ανάπτυξη προσωπικού
 - ο Ανίχνευση εκπαιδευτικών αναγκών
 - ο Εκπαίδευση προσωπικού
 - ο Τεχνικές υποκίνησης (mentoring, coaching & empowerment)

- Επίδοση προσωπικού
 - ο Πηγές παρακολούθησης & μέθοδοι αξιολόγησης ατομικών & συλλογικών επιδόσεων (εισαγωγή σε MBO & TQM)
 - ο Διερεύνηση ικανοποίησης προσωπικού (mentoring, coaching & empowerment)
 - ο Feedback & ανάληψη δράσης για διόρθωση αρνητικών επιδόσεων
 - ο Συστήματα αμοιβών

ΚΠ3.3 ΔΟΜΕΣ & ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΟΥ MANAGEMENT

Σκοπός του μαθήματος είναι η παρουσίαση εκείνων των ολοκληρωμένων προσεγγίσεων του στρατηγικού management που συμβάλλουν στην ευθυγράμμιση των στόχων του δημόσιου οργανισμού με εκείνους των ατόμων. Το τελευταίο αποτελεί βασικό παράγοντα επιτυχίας για τη στρατηγική επιτυχία του οργανισμού. Έμφαση θα δοθεί στην εφαρμογή του Balanced Scorecard (BSc) η οποία ξεκινώντας από ένα εργαλείο μέτρησης και αξιολόγησης της απόδοσης του οργανισμού, καταλήγει σε εργαλείο ανάπτυξης στρατηγικής, επιτυχούς επικοινωνίας αυτής μέσα στον οργανισμό, ελέγχου και επαναπροσδιορισμού της. Λόγω του προσανατολισμού του BSc στις «δραστηριότητες» του οργανισμού, το μάθημα θα συμβάλει και στην πληρέστερη κατανόηση του «Προϋπολογισμού Προγραμμάτων (ή Δραστηριοτήτων)». Εκτενής αναφορά θα γίνει και στη Διοίκηση Ολικής Ποιότητας και στο Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης.

Ενδεικτική Δομή:

- Δημόσιο Management & Management Απόδοσης
 - ο Management Απόδοσης στη δημόσια διοίκηση
 - ο Στόχοι απόδοσης και κριτήρια απόδοσης
 - ο Ν. 3230 / 2004 για την εισαγωγή MBO στην ελληνική δημόσια διοίκηση
- Ανάπτυξη και υλοποίηση στρατηγικής με την εφαρμογή Balanced Scorecard

- Παρουσίαση του υποδείγματος
- Ανάπτυξη & εφαρμογή του υποδείγματος
- Case studies από διοικητική πρακτική
- Διοίκηση Ολικής Ποιότητας
 - Η έννοια του TQM
 - Εργαλεία Ποιότητας
 - Case studies από διοικητική πρακτική
- Κοινό Πλαίσιο Αξιολόγησης

ΑΞΟΝΑΣ ΚΠ4:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

ΚΠ4.1 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση αφενός των μέσων χρηματοδότησης των ενεργειών της διοίκησης σε εθνικό και τοπικό επίπεδο καθώς και των συνεπειών των σχετικών αποφάσεων και αφετέρου του θεσμικού πλαισίου (ν. 2362/95) που διέπει τη διοίκηση των δημόσιων οικονομικών.

Ενδεικτική Δομή:

- Γενικές έννοιες της Οικονομικής Διοίκησης
- Πηγές χρηματοδότησης δημόσιων οργανισμών
 - ο Έσοδα: α) φορολογία, β) τέλη, γ) κατανομή πόρων από προϋπολογισμό = επιχορηγήσεις, δ) ευρωπαϊκά προγράμματα,
 - ο Δανεισμός (α) εσωτερικός & εξωτερικός, β) τράπεζες, γ) leasing, δ) ΣΔΙΤ)
 - ο Αξιοποίηση δημόσιας περιουσίας & αποκρατικοποιήσεις
 - ο Χρέη και ελλείμματα (γιατί δημιουργούνται, επιπτώσεις, αντιμετώπιση)
- Διοίκηση εσόδων (έννοια, διάκριση, βεβαίωση και είσπραξη, όργανα είσπραξης, παραγραφή – διαγραφή) – Θεσμικό πλαίσιο
- Διοίκηση διαθεσίμων και δανείων – Θεσμικό πλαίσιο (κυρίως για ΟΤΑ και νοσοκομεία)
- Διοίκηση δαπανών (έννοια, περιεχόμενο δαπανών, όρια διάθεσης πιστώσεων και πληρωμών, πραγματοποίηση δαπανών, έλεγχος ΕΣ, εξόφληση δαπανών, χρηματικά εντάλματα, υπόλογοι, καταλογισμοί) – Θεσμικό πλαίσιο
- Λογιστική παρακολούθηση εσόδων, δανείων και δαπανών: ταμειακή βάση vs δεδουλευμένη βάση με έμφαση στην τροποποιημένη ταμειακή βάση. Αντιστοίχιση με Δ1.2,3,4 καθώς και με το λογιστικό σχέδιο του δημοσίου

- Δημοσιονομικές καταστάσεις: οικονομικής θέσης (ισολογισμός), επίδοσης (αποτελεσμάτων χρήσης), μεταβολών της καθαρής θέσης των φορολογουμένων (ή μεταβολής των ιδίων κεφαλαίων) και ταμειακών ροών. [Σκοπός είναι η κατανόηση και όχι η σύνταξη των καταστάσεων]
- Ανάλυση οικονομικής θέσης με την χρήση δεικτών

ΚΠ4.2 ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΟ MANAGEMENT

Σκοπός του μαθήματος είναι, πέρα από την ανάλυση του θεωρητικού πλαισίου, η κατανόηση της σημασίας του προϋπολογισμού του για τη διοίκηση ενός δημόσιου οργανισμού.

Ενδεικτική Δομή:

- Το θεωρητικό πλαίσιο του προϋπολογισμού. Σύνδεση με το στρατηγικό management
- Οι πολλαπλές λειτουργίες του προϋπολογισμού και οι διαδικασίες κατάρτισης του (top-down, participative, negotiating)
- Περιεχόμενο προϋπολογισμού σε έναν δημόσιο οργανισμό: Προϋπολογισμός εσόδων και δαπανών (λειτουργικών & επενδυτικών). Προϋπολογισμός προμηθειών. Προϋπολογισμός ταμειακών ροών – πρόγραμμα δανείων κλπ.
- Προϋπολογισμοί δαπανών
 - ο Προϋπολογισμοί ανά κατηγορία κονδυλίων (line items budgeting)
 - ο Προϋπολογισμοί προγραμμάτων (program based budgeting)
 - ο Προϋπολογισμοί με βάση την απόδοση (performance based budgeting)
 - ο Προσαυξητικοί προϋπολογισμοί (incremental budgeting) & προϋπολογισμοί μηδενικής βάσης (zero based budgeting)
 - ο Συμμετοχικοί προϋπολογισμοί
- Μακροχρόνιοι & βραχυχρόνιοι προϋπολογισμοί. Ελαστικοί και ανελαστικοί προϋπολογισμοί. Έλεγχος αποκλίσεων

- Η εξέλιξη των δημόσιων προϋπολογισμών: Από τη Γραφειοκρατία στο Νέο Δημόσιο Μάνατζμεντ και από αυτό στη Διακυβέρνηση – Ελληνική και Διεθνής Εμπειρία
 - ο Η αποσύνδεση του προϋπολογισμού από τη διαδικασία του στρατηγικού σχεδιασμού στους δημόσιους γραφειοκρατικούς οργανισμούς (incremental & line items budgeting σε ταμειακή βάση) – Παρουσίαση του συστήματος κατάρτισης προϋπολογισμών στην ελληνική κεντρική διοίκηση και τους ΟΤΑ
 - ο Η επανασύνδεση προϋπολογισμού και σχεδιασμού με την εφαρμογή των αρχών του NPM (program & performance budgeting σε δεδουλευμένη βάση) – Μελέτη περιπτώσεων από τη διεθνή διοικητική εμπειρία (Γαλλία – ΗΠΑ (ΟΤΑ))
 - ο Η ανάγκη για συμμετοχή των πολιτών στην κατάρτιση των προϋπολογισμών (συμμετοχικοί προϋπολογισμοί – participative budgeting) - Μελέτη περιπτώσεων από τη διεθνή διοικητική εμπειρία (Γαλλία – Βραζιλία (ΟΤΑ))
 - ο Προσαυξητικοί προϋπολογισμοί (incremental budgeting) & προϋπολογισμοί μηδενικής βάσης - Μελέτη περιπτώσεων από τη διεθνή διοικητική εμπειρία (Αγγλία)
- Παρουσίαση Προϋπολογισμού Προγραμμάτων από ΓΛΚ

ΚΠ4.3 ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΡΓΩΝ, ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ, ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΑΓΑΘΩΝ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση του θεωρητικού και του θεσμικού πλαισίου που διέπουν το κύκλωμα των συμβάσεων εκτέλεσης έργων, παροχής υπηρεσιών και προμήθειας αγαθών: από τον σχεδιασμό των προδιαγραφών του προς απόκτηση αγαθού ή υπηρεσίας και την προκήρυξη και διενέργεια του διαγωνισμού μέχρι την υπογραφή και την παρακολούθηση της σύμβασης. Ουσιαστικά το μάθημα θα επιδιώξει να συνδυάσει το θεωρητικό υπόβαθρο της διοίκησης των αγορών με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο. Σημειώνεται

ότι στο σκέλος των συμβάσεων υπεισέρχεται και το αστικό δίκαιο (δικαιοπρακτική ικανότητα).

Ενδεικτική Δομή:

- Εισαγωγή στη σύγχρονη διοίκηση αγορών, προετοιμασία προδιαγραφών & περιγραφή απαιτήσεων έργων, προϊόντων & υπηρεσιών, ανάλυση της αγοράς & έρευνα πηγών προμήθειας, ανάπτυξη στρατηγικών εφοδιασμού, αξιολόγηση & επιλογή προμηθευτών, λήψη & αξιολόγηση προσφορών
- Διαπραγμάτευση, προετοιμασία, υλοποίηση και διαχείριση συμβάσεων (περιεχόμενο, απαιτήσεις, παρακολούθηση, τροποποιήσεις)
- Θεσμικό πλαίσιο προμηθειών, διακηρύξεων, διαγωνισμών και συμβάσεων
- Εντοπισμός των περιοχών όπου δεν υπεισέρχεται η νομοθεσία

ΑΞΟΝΑΣ ΚΠ5:

ΔΙΕΘΝΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΚΠ5.1 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ

Σκοπός του μαθήματος είναι να γνωρίσουν οι σπουδαστές τις βασικές αρχές που διέπουν το διεθνές δίκαιο καθώς και την οργάνωση και τον τρόπο λήψης των αποφάσεων των κυριότερων Διεθνών Οργανισμών ώστε να μπορούν να κατανοήσουν τη σημασία τους για την Δημόσια Διοίκηση και την επίδρασή τους στις δημόσιες πολιτικές.

Ενδεικτική Δομή:

- Πηγές του Διεθνούς Δικαίου
- Υποκείμενα Διεθνούς Δικαίου
- Γενικές αρχές του Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου
- Διαδικασίες και κανόνες σύναψης Διεθνών Συμβάσεων (Σύμβαση της Βιέννης)
- Διεθνείς Συμβάσεις και εθνικό δίκαιο
- Κυριότεροι Διεθνείς Οργανισμοί και Δικαστήρια

ΚΠ5.2 ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΣΜΟΙ Ε.Ε.

Σκοπός του μαθήματος, είναι να γνωρίσουν οι σπουδαστές την θεσμική υπόσταση και τα θεσμικά όργανα της ΕΕ καθώς τον τρόπο λήψης των αποφάσεων.

Ενδεικτική Δομή:

- Ιστορικό πλαίσιο και εξέλιξη της ΕΕ (Συνοπτικά)
- Η ΕΕ ως Οργανισμός και ως Κοινότητα (Ένωση) Δικαίου - Ομοσπονδιακά και διακυβερνητικά χαρακτηριστικά
- Θεσμικό πλαίσιο και διαδικασίες λήψης αποφάσεων

- ο Θεσμικά όργανα
- ο Χρηματοοικονομικοί οργανισμοί
- ο Συμβουλευτικά όργανα
- ο Διοργανικές υπηρεσίες
- ο Διαδικασίες λήψης αποφάσεων
- Ευρωπαϊκά Δικαστήρια
- Εμβάθυνση, ολοκλήρωση και διεύρυνση

ΚΠ5.3 ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ Ε.Ε.

Σκοπός του μαθήματος είναι να γίνει μία επισκόπηση των στρατηγικών κατευθύνσεων σημαντικών πολιτικών της Ε.Ε. πέρα αυτών που θα αναλυθούν στους Κύκλους.

Ενδεικτική Δομή:

- Εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας
- Οικονομική διακυβέρνηση και ΟΝΕ
- Ανταγωνισμός και βιομηχανική πολιτική
- Διαρθρωτική πολιτική
- Κοινή αγροτική πολιτική
- Πολιτική μεταφορών και δικτύων
- Κοινωνική πολιτική
- Εμπορική πολιτική και αναπτυξιακή βοήθεια

ΚΠ5.4 ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

Βασικός σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση του Πολιτικής Συνοχής της Ε.Ε. για την Τέταρτη Προγραμματική Περίοδο (2007 – 2013) και την εξειδίκευση και εφαρμογή αυτής στην χώρα μας μέσα από το ΕΣΠΑ. Ωστόσο, δεδομένου ότι, αφενός, βρισκόμαστε στο μέσο της 4^{ης} Π.Π. και, αφετέρου, έχουν ξεκινήσει ήδη οι συζητήσεις και οι ζυμώσεις σε επίπεδο Ε.Ε. για την επόμενη Π.Π. θεωρείται σκόπιμη η προσθήκη της ιστορικής αναδρομής της

Πολιτικής Συνοχής και η παρουσίαση των τάσεων για την επόμενη περίοδο δεδομένων και των στόχων της Ε.Ε. για το 2020. Επιπροσθέτως έμφαση πρέπει να δοθεί στο σύστημα διαχείρισης και παρακολούθησης των ενταγμένων πράξεων τόσο στο Ε.Σ.Π.Α. όσο και στα Προγράμματα Εδαφικής Συνεργασίας, καθώς τα τελευταία αναμένεται να ενισχυθούν ιδιαίτερα στην περίοδο 2014 – 2020.

Ενδεικτική Δομή:

- Η Πολιτική Συνοχής της Ε.Ε.
 - ο Περιεχόμενο
 - ο Ιστορική αναδρομή
- Πολιτική Συνοχής 2007-2013
 - ο Κατευθυντήριες γραμμές
 - ο Στόχοι προτεραιότητας
 - ο Γενικές διατάξεις και ειδικοί κανονισμοί
 - ο Ιστορική αναδρομή
- Πολιτική συνοχής στην Ελλάδα
 - ο Περιεχόμενο
 - ο Ιστορική αναδρομή (ΚΠΣ)
- Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς (ΕΣΠΑ) 2007 – 2013
 - ο Στοχοθεσία
 - ο Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα
 - ο Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας
- Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου Προγραμμάτων στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ
 - ο Οργανωτική δομή
 - ο Διαδικασίες διαχείρισης και ελέγχου πράξεων (επιλογή και έγκριση πράξεων, παρακολούθηση υλοποίησης, χρηματοδότηση πράξεων, πιστοποίηση δηλώσεων δαπανών, δημοσιονομικές διορθώσεις, παρατυπίες και ανακτήσεις, παρακολούθηση Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης

- Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου Προγραμμάτων στο πλαίσιο των Προγραμμάτων Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας πχ του INTERREG ή του MED
 - ο Οργανωτική δομή
 - ο Διαδικασίες διαχείρισης και ελέγχου πράξεων
- Οι τάσεις για την Πολιτική Συνοχής 2014 -2020

ΑΞΟΝΑΣ ΚΠ6:

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΚΠ6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των αρχών και των εννοιών της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης. Η δομή του μαθήματος όπως ήδη διδάσκεται στην Κ.Φ. της Ε.Σ.Δ.Δ. δεν θεωρείται σκόπιμο να αλλάξει.

Ενδεικτική Δομή:

- Εισαγωγή στην Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση
- Βασικά χαρακτηριστικά της ηλεκτρονικής δημόσιας διοίκησης
- Οργανωτικές & τεχνολογικές πτυχές ηλεκτρονικής δημόσιας διοίκησης
- Μεθοδολογίες ανασχεδιασμού διοικητικών διαδικασιών για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση
- Διαλειτουργικότητα
- Ασφάλεια ηλεκτρονικών συναλλαγών
- Προγράμματα ανάπτυξης της ηλεκτρονικής δημόσιας διοίκησης στην Ελλάδα και την Ευρώπη

ΚΠ6.2(Ε) ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η ανάπτυξη δεξιοτήτων για την προτυποποίηση των διοικητικών εργασιών με τη χρήση του MS OFFICE, των ψηφιακών τεχνολογιών και των τηλεπικοινωνιακών τεχνολογιών. Η δομή του μαθήματος όπως ήδη διδάσκεται στην Κ.Φ. της Ε.Σ.Δ.Δ. δεν θεωρείται σκόπιμο να αλλάξει. Ωστόσο προτείνεται η ενσωμάτωση της διάστασης της διοίκησης έργων.

Ενδεικτική Δομή:

- Ελληνικά δημόσια δίκτυα – ΣΥΖΕΥΞΙΣ
- Δημιουργία, επεξεργασία, ομαδοποίηση και κωδικοποίηση πρότυπων εγγράφων στο WORD
- Επεξεργασία πινάκων στο EXCEL
- Σύζευξη προτύπων και βάσεων δεδομένων
- Ηλεκτρονική διαχείριση δικτύων
- Ασφάλεια ηλεκτρονικών συναλλαγών
- Μεθοδολογία, τεχνικές και τεχνολογίες παρουσιάσεων – POWER POINT
- Διοίκηση έργων με τη χρήση του MS PROJECT

ΚΠ6.3(Ε) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΩΝ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με μεθοδολογίες ανάλυσης πληροφοριακών συστημάτων και τη χρήση ACCESS. Η δομή του μαθήματος όπως ήδη διδάσκεται στην Κ.Φ. της Ε.Σ.Δ.Δ. δεν θεωρείται σκόπιμο να αλλάξει.

Ενδεικτική Δομή:

- Βασικές έννοιες και συστήματα πληροφοριακών συστημάτων
- Εισαγωγή στην ανάπτυξη πληροφοριακών συστημάτων
- Δημιουργία πινάκων
- Δημόσια Διοίκηση και συστήματα βάσεων δεδομένων
- Ολοκληρωμένο παράδειγμα από τη δημόσια διοίκηση

ΚΠ6.4(Ε) ΠΟΣΟΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ Η/Υ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με τη διαδικασία συλλογής, ελέγχου, μετασχηματισμού και ερμηνεία των δεδομένων με τη χρήση στατιστικού πακέτου (του SPSS ή πιο σύγχρονου)

Ενδεικτική Δομή:

- Στατιστική ανάλυση δεδομένων
- Εισαγωγή στο στατιστικό πακέτο
- Στατιστική παρουσίαση δεδομένων
- Στατιστική συμπερασματολογία
- Μελέτη περίπτωσης

ΚΠ6.5(Ε) ΜΕΘΟΔΟΙ ΛΗΨΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ Η/Υ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με εκείνες τις τεχνικές και τις μεθόδους που δύνανται να συμβάλλουν στη σωστή λήψη αποφάσεων στον δημόσιο τομέα. Η σύνδεση της θεωρίας με την πράξη θα γίνεται αφενός με τη χρήση των κατάλληλων λογισμικών πακέτων (Excel, Lindo κλπ) και αφετέρου με τη μελέτη παραδειγμάτων εφαρμογής των παρουσιαζόμενων μοντέλων στην επίλυση δημόσιων προβλημάτων (προγραμματισμός έργων, προγραμματισμός δικτύων, χωροταξία κλπ).

Ενδεικτική Δομή:

- Εισαγωγή στη λήψη αποφάσεων
- Γραμμικός προγραμματισμός
- Δυναμικός προγραμματισμός
- Ακέραιος προγραμματισμός
- Πολύ-κριτήρια ανάλυση
- Η λογική της προσομοίωσης

ΑΞΟΝΑΣ ΚΠ7:

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ

ΚΠ7.1(Ε) ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΛΥΣΗΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΩΝ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η βελτίωση των διαπραγματευτικών ικανοτήτων των σπουδαστών. Το θεωρητικό πλαίσιο της διαχείρισης συγκρούσεων έχει ήδη καλυφθεί στο **ΚΠ3.1 «Οργάνωση και Διοίκηση Δημόσιων Οργανισμών»**.

Ενδεικτική Δομή:

- Ορισμός και όρια διαπραγματεύσεων
- Τύποι διαπραγματεύσεων & διαπραγματευτών
- Προετοιμασία διαπραγματεύσεων
- Διεξαγωγή και Φάσεις διαπραγμάτευσης
- Win win διαπραγμάτευση
- Ανασκόπηση και εξαγωγή συμπερασμάτων
- Role playing

ΚΠ7.2(Ε) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η βελτίωση των ικανοτήτων των σπουδαστών στην πρόσωπο με πρόσωπο επικοινωνία, καθώς και στη διεκπεραίωση παρουσιάσεων προς ομάδες κοινού.

Ενδεικτική Δομή:

- Επικοινωνία με πρόσωπο
 - ο Αποτελεσματική ακρόαση
 - ο Συζήτηση πρόσωπο με πρόσωπο
 - ο Γλώσσα του σώματος

- Παρουσιάσεις προς ομάδες κοινού
 - ο Σκοπός και στόχοι παρουσίασης
 - ο Ανάλυση ακροατηρίου
 - ο Δομή παρουσίασης
 - ο Προετοιμασία παρουσίασης
 - ο Τεχνικές εισαγωγής
 - ο Τεχνικές παρουσίασης για τον έλεγχο και την καθοδήγηση του ακροατηρίου
 - ο Κλείσιμο παρουσίασης

ΚΠ7.3(Ε) ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ – ΣΥΝΤΑΞΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΓΓΡΑΦΩΝ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η βελτίωση των ικανοτήτων γραπτής επικοινωνίας των σπουδαστών με βάση τον Κώδικα Επικοινωνίας των Δημόσιων Υπηρεσιών (ΚΕΔΥ).

Ενδεικτική Δομή:

- Αρχές για σαφή και αποτελεσματική γραπτή επικοινωνία
- Διοικητικά έγγραφα – Βασικές έννοιες
- Προϋποθέσεις εγκυρότητας διοικητικών εγγράφων
- Είδη διοικητικών εγγράφων
- Δομή διοικητικών εγγράφων
- Διακίνηση διοικητικών εγγράφων
- Οργάνωση διοικητικών εγγράφων
- Γενικές αρχές και ειδικές αρχές Κανονιστικών Πράξεων
- Πρακτική εξάσκηση

5.2 ΚΥΚΛΟΙ ΣΠΟΥΔΩΝ

5.2.1 ΚΥΚΛΟΣ ΘΕΣΜΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ (ΚΘΔ)

Σκοπός του Κύκλου, είναι η περαιτέρω εξειδίκευση των μελλοντικών Στελεχών σε ζητήματα που αφορούν: α) στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση και την σχέση ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων και εθνικών διοικήσεων, β) στη δυνατότητα του κράτους να ρυθμίζει χώρους της ανθρώπινης δραστηριότητας, οικονομικής και μη, γ) στη σύγχρονη μορφή διακυβέρνησης και ιδίως στην οργάνωση και λειτουργία των δημοσίων θεσμών, όπως της κυβέρνησης και των συλλογικών κυβερνητικών οργάνων, του αποκεντρωτικού και αυτοδιοικητικού συστήματος της χώρας, των μηχανισμών προστασίας των σύγχρονων δικαιωμάτων και δ) στις οικονομικές και αναπτυξιακές πολιτικές του Κράτους και κυρίως στην διαχείριση των πόρων και στις οικονομικές λειτουργίες και παραμέτρους των διοικητικών θεσμών. Ο κύκλος αυτός ουσιαστικά προετοιμάζει στελέχη που θα ασχοληθούν με τον σκληρό πυρήνα της κρατικής οργάνωσης, τόσο σε σχέση με το ρόλο του ελληνικού κράτους στις θεσμικές διαδικασίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσο και – κυρίως – με την οργανωτική ανάπτυξη και θεσμική μορφολογία της Δημόσιας Διοίκησης και τις σχετικές δημόσιες πολιτικές.

Ο Κύκλος Θεσμών και Διακυβέρνησης προτείνεται να δομηθεί ως εξής:

Εκτίμηση απαιτούμενων ωρών διδασκαλίας:

500

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ / ΜΑΘΗΜΑ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ
ΚΘΔ1	Ευρωπαϊκή Διακυβέρνηση και Διαμόρφωση Πολιτικών	86
ΚΘΔ1.1	Η προβληματική της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης	27
ΚΘΔ1.2	Διαμόρφωση αποφάσεων στη Ε.Ε.	36
ΚΘΔ1.3 (Ε)	Προσομοίωση του ρόλου των εθνικών διοικήσεων στο πλαίσιο των κοινοτικών διαβουλεύσεων, διαπραγματεύσεων & επιτροπολογίας	24
ΚΘΔ2	Κράτος και Ρυθμιστικές Πολιτικές	120
ΚΘΔ2.1	Ρυμιστική λειτουργία του κράτους, οικονομία και αγορές	27
ΚΘΔ2.2	Ρυθμιστικές πολιτικές και δίκτυα	27
ΚΘΔ2.3	Κρατική Δράση, Σύγχρονα Δικαιώματα και Δικαιοσύνη	30
ΚΘΔ2.4	Κοινωνική Πολιτική και Πολυεπίπεδη Διακυβέρνηση (Κοινό με ΚΚΠ 1.2)	36
ΚΘΔ3	Διοίκηση και Αυτοδιοίκηση	187
ΚΘΔ3.1	Οργάνωση και Λειτουργία των Κυβερνητικών Οργάνων-Συγκριτική Επισκόπηση	33
ΚΘΔ3.2	Θεσμοί της Αποκέντρωσης και της Αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα	34
ΚΘΔ3.3	Συστήματα αποκέντρωσης και αυτοδιοίκησης στην ΕΕ	27
ΚΘΔ3.4	Οργάνωση και Λειτουργία ΟΤΑ Α' και Β' Βαθμού	33
ΚΘΔ3.5	Έλεγχος της διοικητικής δράσης των ΟΤΑ	24
ΚΘΔ3.6	Μεταναστευτική πολιτική (Κοινό με ΚΚΠ 2.5)	36
ΚΘΔ4	Οικονομικά του Κράτους και της Αυτοδιοίκησης	72
ΚΘΔ4.1	Περιφερειακή ανάπτυξη (Κοινό με ΚΑΑ 3.1)	42
ΚΘΔ4.2	Οικονομικές Λειτουργίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κοινό με ΚΑΑ 3.5)	30
ΚΘΔ-ΓΛΣ	Ανάπτυξη Γλωσσικών Δεξιοτήτων	34
ΓΛΣ.1	Αγγλικά	34

ΑΞΟΝΑΣ ΚΘΔ1:

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

ΚΘΔ1.1 Η ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάλυση της πορείας προς την Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση. Επίσης το να κατανοήσουν πλήρως οι σπουδαστές τη θέση του εθνικού κράτους και των θεσμών του στο πλαίσιο της ΕΕ. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην εφαρμογή της αρχής της επικουρικότητας στο σχεδιασμό των κοινοτικών πολιτικών.

Ενδεικτική Δομή:

- Ιστορική εξέλιξη της ΕΟΚ και της ΕΕ
- Θεωρίες της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης (με έμφαση στην οικονομική ολοκλήρωση)
- Νομισματική ενοποίηση και Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης
- Αρχή της επικουρικότητας και εφαρμογή της στη διαμόρφωση και υλοποίηση ρυθμιστικών κοινοτικών πολιτικών

ΚΘΔ1.2 Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΣΤΗΝ Ε.Ε.

Σκοπός του μαθήματος είναι η ανάδειξη του τρόπου με τον οποίο οι εθνικές διοικήσεις, τα ευρωπαϊκά όργανα, οι πολιτικοί οργανισμοί, οι μη κρατικοί δρώντες και τα ιδιωτικά συμφέροντα επιδρούν στο σχεδιασμό των κοινοτικών πολιτικών και στη λήψη αποφάσεων

Ενδεικτική Δομή:

- Το πολιτικό περιβάλλον διαμόρφωσης πολιτικής
- Τα στάδια διαμόρφωση πολιτικής και λήψης αποφάσεων
- Η υλοποίηση πολιτικής και ο έλεγχος της συμμόρφωσης με ιδιαίτερη αναφορά στη μεταφορά κοινοτικών πολιτικών στην ελληνική έννομη τάξη
- Κανόνες επιτροπολογίας

- Ανάλυση κοινοτικών πολιτικών με υπό το ως άνω πρίσμα. Ενδείκνυται η μελέτη της Κοινής Αγοράς, της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, της Πολιτικής Συνοχής.

ΚΘΔ1.3 (Ε) ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΤΟΥ ΡΟΛΟΥ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΩΝ, ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΡΟΠΟΛΟΓΙΑΣ

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με θέματα εκπροσώπησης των εθνικών διοικήσεων στις διαδικασίες διαμόρφωσης πολιτικών και λήψης αποφάσεων της Ε.Ε. Το εργαστήριο αυτό είναι άμεσα συνδεδεμένο με το ΚΘΔ1.2 και αποτελεί πρακτική εφαρμογή αυτού, καθώς θα επιχειρηθεί η αναβίωση του πλαισίου και των διαδικασιών διαμόρφωσης πολιτικών και αποφάσεων σε επίπεδο Ε.Ε.. Οι προσομοιώσεις θα περιλαμβάνουν προετοιμασία εισηγήσεων με βάση συγκεκριμένα δεδομένα, role playing, ανάπτυξη στρατηγικών και δημιουργία συμμαχιών κλπ. Ενδείκνυται η *πραγματοποίησή του στην αγγλική γλώσσα.*

ΑΞΟΝΑΣ ΚΘΔ2:

ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

ΚΘΔ2.1 ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΑΓΟΡΕΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή των σπουδαστών στην κλασσική και σύγχρονη προβληματική για τον ρόλο του κράτους στην οικονομία και τις αγορές και για τα όρια των αγορών. Έμφαση θα δοθεί στις ρυθμιστικές πολιτικές ανταγωνισμού και στη σύγκριση ρυθμιστικών πολιτικών του κράτους σε επίπεδο Ε.Ε. και σε εθνικό επίπεδο.

Ενδεικτική Δομή:

- Ρυθμιστικός ρόλος του κράτους και αγορές
- Φυσικά μονοπώλια, προβλήματα δημοσίων επιχειρήσεων, ιδιωτικοποιήσεις και απελευθέρωση αγορών
- Πολιτική ανταγωνισμού. Σκοποί και κατηγορίες μέτρων πολιτικής ανταγωνισμού
- Φυσικά μονοπώλια και η λογική της κλαδικής ρυθμιστικής πολιτικής
- Πολιτική ανταγωνισμού στην Ε.Ε. την Ελλάδα και άλλες χώρες.

ΚΘΔ2.2 ΡΥΘΜΙΣΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΑ

Σκοπός: Η γενική και συγκριτική διεθνής επισκόπηση των τρόπων με τους οποίους έχουν ρυθμιστεί τομεακές αγορές όπως είναι τα δίκτυα τηλεπικοινωνιών, ηλεκτρισμού ή φυσικού αερίου (ενέργεια), ύδρευσης, μεταφορών σε διάφορα κράτη. Εξετάζονται και οι επιλογές της πλήρους αποχώρησης τους κράτους από την αγορά ή της πλήρους ιδιοκτησίας των μέσων παραγωγής. Εντοπίζονται οι επιτυχίες και οι αποτυχίες κατά την εφαρμογή των πολιτικών, καθώς και τα αίτια αυτών. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στις ρυθμιστικές αρχές. Για κάθε επιλεγόμενη πολιτική προς ανάλυση γίνεται αναφορά και στην ελληνική περίπτωση.

Ενδεικτική Δομή:

- Ρυθμιστικές πολιτικές και τηλεπικοινωνίες

- Ρυθμιστικές πολιτικές και ενέργεια
- Ρυθμιστικές πολιτικές και ύδρευση
- Ρυθμιστικές πολιτικές και μεταφορές

ΚΘΔ2.3 ΚΡΑΤΙΚΗ ΔΡΑΣΗ, ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ

Ο χώρος των δικαιωμάτων και της δικαιοσύνης είναι ο κατεξοχήν χώρος όπου το κράτος διαμορφώνει και εφαρμόζει ρυθμιστικές πολιτικές. Σκοπός του μαθήματος, είναι η κατανόηση των ελευθεριών και των δικαιωμάτων των πολιτών, και της προστασίας που τους παρέχει το Κράτος. Με το μάθημα αυτό εμπλουτίζονται οι γνώσεις των στελεχών που θα υπηρετήσουν σε θέσεις που σχετίζονται άμεσα με την διασφάλιση της απόλαυσης των κάθε είδους δικαιωμάτων. Επίσης, η κατανόηση της οργάνωσης και της λειτουργίας της Δικαιοσύνης τόσο ως θεσμός της εκτελεστικής λειτουργίας όσο και ως δικαστική λειτουργία (Σ 26), ιδίως ως προς τις σχέσεις της με τη δημόσια διοίκηση.

Ενδεικτική Δομή:

- Κοινωνικά, πολιτικά και ατομικά δικαιώματα
- Συνταγματικό πλαίσιο και διεθνή κείμενα προστασίας των δικαιωμάτων
- Τρίτη γενιά σύγχρονων δικαιωμάτων
- Διοικητική δράση, διοικητικός έλεγχος και προστασία των δικαιωμάτων
- Κρατικοί θεσμοί προστασίας των δικαιωμάτων (ανεξάρτητες αρχές)
- Υπερεθνικοί θεσμοί προστασίας των δικαιωμάτων και διαδικασίες προσφυγής (Συμβούλιο της Ευρώπης)
- Περιεχόμενο της δικαστικής προστασίας, οργάνωση και λειτουργία της Δικαιοσύνης

ΚΘΔ2.4 ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΥ-ΕΠΙΠΕΔΗ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Από τον Κύκλο Κοινωνικών Πολιτικών το μάθημα ΚΚΠ 1.2.

ΛΕΟΝΑΣ ΚΘΔ3:

ΘΕΣΜΟΙ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΘΔ3.1 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΚΥΒΕΡΝΗΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΝ – ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι σπουδαστές τη θέση της κυβέρνησης στο πολιτικό σύστημα και στην Δημόσια Διοίκηση, πώς διαρθρώνονται και πώς λειτουργούν τα κυβερνητικά όργανα, πώς μεταφέρονται, παρακολουθούνται και διορθώνονται οι δημόσιες πολιτικές από τα κέντρα των αποφάσεων στη Δημόσια Διοίκηση. Το μάθημα θα προσφέρει στα μελλοντικά στελέχη τις απαραίτητες γνώσεις για το πώς συνδέεται η κορυφή της ιεραρχίας της Δημόσιας Διοίκησης με την πολιτική ηγεσία της αλλά και το πώς συντονίζονται τα κυβερνητικά όργανα και οι πολιτικές, ώστε, σε συνδυασμό με τη γνώση που θα παρέχουν τα άλλα σχετικά μαθήματα που αφορούν στους θεσμούς της διακυβέρνησης, να μπορούν να συμβάλουν στην πληρέστερη υλοποίηση των δημόσιων πολιτικών. Το μάθημα αυτό μπορεί να συνδυαστεί με την τοποθέτηση αποφοίτων στην Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης.

Ενδεικτική Δομή:

- Ο συνταγματικός και πολιτικός ρόλος της Κυβέρνησης. Νομικό πλαίσιο περί συγκρότησης και λειτουργίας της Κυβέρνησης.
- Συνοπτική εξέλιξη των κυβερνητικών δομών από τη Μεταπολίτευση έως και τη σημερινή τους διαμόρφωση.
- Οργάνωση και λειτουργία της Γενικής Γραμματείας της Κυβέρνησης και του Υπουργικού Συμβουλίου.
- Οργάνωση, λειτουργία και συντονισμός των Συλλογικών Κυβερνητικών Οργάνων (ΣΚΟ).
- Η μεταφορά και παρακολούθηση της υλοποίησης των κατευθυντηρίων αρχών των δημόσιων πολιτικών από τα κεντρικά (Υπουργικό Συμβούλιο, ΣΚΟ) στα εκτελεστικά όργανα.

- Επισκόπηση της διεθνούς εμπειρίας (ιδίως από ΗΠΑ και χώρες της ΕΕ, όπως Γαλλία, Βρετανία).
- Εργαστήριο με πρακτική άσκηση και επίσκεψη στην Γενική Γραμματεία της Κυβέρνησης (αυτοτελής Υπηρεσία υπαγόμενη απ' ευθείας στον Πρωθυπουργό) για την μελέτη της λειτουργίας της.

ΚΘΔ3.2 ΘΕΣΜΟΙ ΤΗΣ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι σπουδαστές τη θεσμική αρχιτεκτονική Κράτους – Αυτοδιοίκησης, με έμφαση στην πολιτική και συνταγματική θεωρία για τη λειτουργία της αποκέντρωσης και της αυτοδιοίκησης, την έννοια των τοπικών υποθέσεων και των αρμοδιοτήτων του Κράτους, την σύγχρονη θεσμική διαμόρφωση, και τη μελέτη της ευρωπαϊκής εμπειρίας. Οι επιμέρους θεματικές του μαθήματος θα παρέχουν τη δυνατότητα στα μελλοντικά στελέχη να γνωρίζουν άριστα τη θεσμική αρχιτεκτονική και τη διεθνή εμπειρία ώστε να υποστηρίζουν τις σχετικές δημόσιες πολιτικές αλλά και να ασκούν έλεγχο νομιμότητας (εποπτεία) στους ΟΤΑ.

Ενδεικτική Δομή:

- Ευρωπαϊκή κατοχύρωση της τοπικής αυτοδιοίκησης και της αποκέντρωσης (ευρωπαϊκό δίκαιο, ευρωπαϊκοί Χάρτες)
- Συνταγματική κατοχύρωση και συνταγματικό δίκαιο της αποκέντρωσης και της τοπικής αυτοδιοίκησης
- Ιστορική εξέλιξη της περιφερειακής διοίκησης και της τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Κεντρικά και Περιφερειακά όργανα του Κράτους, ο ρόλος τους στο πλαίσιο της Δημόσιας Διοίκησης και οι σχέσεις τους με την Αυτοδιοίκηση
- Βασική προβληματική για την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ κεντρικής διοίκησης και ΟΤΑ, μελέτη της νομολογίας

- Μετάθεση των αρμοδιοτήτων των ΟΤΑ σε νομικά πρόσωπα, επιχειρήσεις, συνδέσμους ΟΤΑ και ιδιώτες
- Εργαστήριο: Ολοκληρωμένη μελέτη περίπτωσης ελέγχου νομιμότητας

ΚΘΔ3.3 ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ Ε.Ε.

Σκοπός του μαθήματος είναι η μελέτη ευρωπαϊκών παραδειγμάτων συστημάτων αυτοδιοίκησης και αποκέντρωσης στο πλαίσιο των εθνικών κρατών και του πολιτικού τους συστήματος, ο εντοπισμός ιδιαιτεροτήτων, η σύγκριση και η άντληση παραδειγμάτων.

Ενδεικτική Δομή:

- Γενική συγκριτική παρουσίαση των σύγχρονων συστημάτων περιφερειακής διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης σε χώρες της ΕΕ.
- Ιστορικές αναφορές, εντοπισμός βασικών εξελικτικών τάσεων που επικρατούν σήμερα.
- Ειδικότερη παρουσίαση συστημάτων (Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία, Βρετανία, Γερμανία, Βέλγιο).
- Διαφορές και κοινά σημεία με το ελληνικό παράδειγμα.

ΚΘΔ3.4 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΟΤΑ Α' & Β' ΒΑΘΜΟΥ

Σκοπός του μαθήματος είναι να κατανοήσουν οι σπουδαστές τη δομή, την οργάνωση, τα όργανα, τον τρόπο λήψης αποφάσεων των ΟΤΑ α' και β' βαθμού, όπως και ζητήματα που αφορούν στο προσωπικό τους, ώστε να μπορούν είτε να συνεργαστούν με ΟΤΑ κατά τη διεκπεραίωση διοικητικών δράσεων, είτε να ασκήσουν έλεγχο νομιμότητας (εποπτεία) από τις Υπηρεσίες Ελέγχου ΟΤΑ, είτε να υπηρετήσουν σε ΟΤΑ.

• Ενδεικτική Δομή:

- Αρμοδιότητες ΟΤΑ
- Εσωτερική Οργάνωση ΟΤΑ
- Τα όργανα ΟΤΑ και ο τρόπος εκλογής των αιρετών
- Νομικά Πρόσωπα και Επιχειρήσεις

- Προσωπικό ΟΤΑ
- Τρόπος λήψης των αποφάσεων
- Εργαστήριο: Ολοκληρωμένη μελέτη περίπτωσης ελέγχου νομιμότητας

ΚΘΔ3.5 ΕΛΕΓΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με τα πολλαπλά συστήματα ελέγχου, που λειτουργούν σε διαφορετικά επίπεδα, στους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης μέσα από τη μελέτη περιπτώσεων που θα παρουσιάσουν εισηγητές από διαφορετικό κάθε φορά φορέα.

Ενδεικτική Δομή:

- Κρατική εποπτεία ΟΤΑ (νέα Αυτοτελής Υπηρεσία Εποπτείας ΟΤΑ)
- Δημοσιονομικός έλεγχος (Ελεγκτικό Συνέδριο, Υπουργείο Οικονομίας)
- Ανεξάρτητες αρχές και σώματα ελεγκτών
- Πολιτικός έλεγχος και δημοσιότητα (έλεγχος από αντιπολίτευση, έμμεσος κοινοβουλευτικός έλεγχος)

ΑΞΟΝΑΣ ΚΘΔ4:

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΘΔ4.1. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Από τον Κύκλο Αειφόρου Ανάπτυξης το ΚΑΑ3.1

ΚΘΔ4.2 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση των οικονομικών λειτουργιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της ροής των πόρων από το Κράτος στην Αυτοδιοίκηση, η εμβάθυνση στην προβληματική της δημοσιονομικής αποκέντρωσης και η σύνδεσή τους με τις δημόσιες πολιτικές. Έτσι, οι τα μελλοντικά στελέχη θα μπορούν να ασκήσουν έλεγχο νομιμότητας στις σχετικές αποφάσεις των ΟΤΑ, αλλά και να υπηρετήσουν σε Υπηρεσίες που οι αρμοδιότητές τους σχετίζονται με τα οικονομικά των ΟΤΑ.

Ενδεικτική Δομή:

- Οικονομικές λειτουργίες τις τοπικής αυτοδιοίκησης
- Τοπικά δημόσια αγαθά, οικονομική αυτοτέλεια, αρχές τοπικής φορολογίας, φόροι, τέλη, δικαιώματα και εισφορές, κρατικές επιχορηγήσεις
- Συνταγματικό δίκαιο και νομικό πλαίσιο τοπικής φορολογίας
- Προϋπολογισμοί, απολογισμοί ΟΤΑ
- Διαχείριση περιουσίας, προμήθειες
- Τοπικές δημόσιες επενδύσεις
- Λογιστικό σύστημα ΟΤΑ

5.2.2 ΚΥΚΛΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ (ΚΚΠ)

Ο Κύκλος Σπουδών Κοινωνικών Πολιτικών, αναλαμβάνει να προετοιμάσει επιτελικά στελέχη με σαφή εξειδίκευση σε έννοιες, πρακτικές και ζητήματα που διέπουν τον πυρήνα ενός σύγχρονου κοινωνικού κράτους, δίδοντας μεγαλύτερη έμφαση στη διοικητική-λειτουργική αναβάθμιση θεσμών και υπηρεσιών σε τομείς όπως η Υγεία, η Κοινωνική Προστασία, η Παιδεία, η Απασχόληση, η Μετανάστευση, η Κοινωνική Αλληλεγγύη, η Στέγαση, η Ισότητα και ο Κοινωνικός Αποκλεισμός.

Ο Κύκλος Σπουδών Κοινωνικών Πολιτικών προτείνεται να δομηθεί ως εξής:

Εκτίμηση απαιτούμενων ωρών διδασκαλίας: 500

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ / ΜΑΘΗΜΑ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ
ΚΠ1	Θεμελιώδεις Έννοιες	105
ΚΚΠ1.1	Οργάνωση και Λειτουργία του Σύγχρονου Κοινωνικού Κράτους	36
ΚΚΠ1.2	Κοινωνική Πολιτική και πολύ-επίπεδη διακυβέρνηση (Κοινό με ΚΘΔ 2.4.)	36
ΚΚΠ1.3	Αγορές Εργασίας – Οργάνωση Εργασίας	18
ΚΚΠ1.4.	Εισαγωγή στο μεταναστευτικό φαινόμενο	15
ΚΚΠ2	Νομική θεμελίωση – Συγκριτική Επισκόπηση	156
ΚΚΠ2.1	Δημόσια Υγεία	24
ΚΚΠ2.2	Κοινωνική Ασφάλιση	24
ΚΚΠ2.3	Βασικές Αρχές Εργατικού Δικαίου	21
ΚΚΠ2.4	Πολιτικές Απασχόλησης	24
ΚΚΠ2.5	Μεταναστευτική Πολιτική (Κοινό με ΚΘΔ 3.6)	36
ΚΚΠ2.6	Εκπαίδευση	12
ΚΚΠ2.7	Μορφές και Συστήματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης	15
ΚΚΠ3	Οικονομικά του Κοινωνικού Κράτους	111
ΚΚΠ3.1	Οικονομικά της Υγείας	36
ΚΚΠ3.2	Οικονομικά της Κοινωνικής Προστασίας	36
ΚΚΠ3.3	Κοινωνική Οικονομία (Κοινό με ΚΑΑ 3.4.)	24
ΚΚΠ3.4 (Ε)	Τιμολόγηση Φαρμακευτικών Προϊόντων-Προμήθειες Νοσοκομείων	15
ΚΚΠ4	Στρατηγικός Σχεδιασμός	94
ΚΚΠ4.1	Στρατηγικό Management- Διοίκηση Νοσοκομειακών Μονάδων	32
ΚΚΠ4.2	Στρατηγικό Management, Κοινωνικός Προϋπολογισμός, Αξιολόγηση Κοινωνικών Προγραμμάτων και Πολιτικών	32
ΚΚΠ4.3 (Ε)	Πληροφοριακά Συστήματα Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής	15
ΚΚΠ4.4 (Ε)	Χρηματοδοτικά εργαλεία για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής και μεταναστευτικής πολιτικής	15
ΚΚΠ-ΓΛΣ	Ανάπτυξη Γλωσσικών Δεξιοτήτων	34
ΓΛΣ.1	Αγγλικά	34

ΑΞΟΝΑΣ ΚΚΠ1:

Θεμελιώδεις Έννοιες

ΚΚΠ1.1 Οργάνωση και Λειτουργία του Σύγχρονου Κοινωνικού Κράτους

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των Σπουδαστών με βασικά ζητήματα οργάνωσης και λειτουργίας των σύγχρονων κοινωνικών κρατών, υπό το πρίσμα της ιστορικής τους διαμόρφωσης. Αναλύονται οι βασικές έννοιες, οι κοινωνικές ανάγκες, τα κοινωνικά προβλήματα, οι τάσεις και οι προοπτικές. Εξετάζονται οι κυριότερες θεωρητικές προσεγγίσεις και επιχειρείται μια ιστορική αναδρομή στην εξέλιξη του ελληνικού κοινωνικού κράτους. Τέλος σκιαγραφείται η δυναμική της κοινωνικής διάστασης του κράτους όπως αυτή εμφανίζεται μέσα στους κόλπους του ευρωπαϊκού μορφώματος.

Ενδεικτική Δομή:

- Θεωρίες και Εξέλιξη των Κοινωνικών Δικαιωμάτων
- Κράτος Πρόνοιας και Κοινωνικό Κράτος
- Διακρίσεις Κρατών Πρόνοιας
- Κοινωνικές Ανάγκες-Προβλήματα-Υπηρεσίες
- Ελληνικό Κοινωνικό Κράτος
 - ο Ιστορική Αναδρομή
 - ο Σύγχρονο Κοινωνικό Κράτος
- Κοινωνική Ευρώπη
- Κοινωνική κατάσταση στην Ευρώπη
- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Μοντέλο
- Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού
- Κοινωνική Ατζέντα
- Προοπτικές

ΚΚΠ1.2 Κοινωνική Πολιτική και Πολύ-επίπεδη Διακυβέρνηση

Σκοπός του μαθήματος είναι η αποτύπωση των επιμέρους συστημάτων κοινωνικής πολιτικής όπως έχουν διαμορφωθεί στην Ελλάδα, των φορέων, των προγραμμάτων και των στόχων των δημόσιων πολιτικών κοινωνικής υφής. Εν συνεχεία επιχειρείται η περιγραφή της σημασίας του Τρίτου Τομέα στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής.

Ενδεικτική Δομή:

- Κοινωνικές Πολιτικές
- Υγεία
- Κοινωνική Αλληλεγγύη
- Ασφάλιση-Συνταξιοδότηση
- Απασχόληση
- Μετανάστευση
- Στέγαση
- Εκπαίδευση
- Κοινωνική Πολιτική και Τρίτος Τομέας
- Τρίτος Τομέας στην Ελλάδα και τον Κόσμο
- Η Κοινωνική Πρακτική των ΜΚΟ
- Άτυπες και Τυπικές Μορφές ΜΚΟ
- Αξιολόγηση των Εταιρικών Σχέσεων. Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη και λογοδοσία

ΚΚΠ1.3 Αγορές Εργασίας-Οργάνωση Εργασίας

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση της δομής των αγορών εργασίας, της ιδιαιτερότητάς της σε σχέση με άλλες αγορές, τις τάσεις και τις προοπτικές της. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στις τοπικές αγορές εργασίας οι οποίες αποτελούν σημαντικό παράγοντα τοπικής ανάπτυξης. Ακόμη επιχειρείται η περιγραφή της οργάνωσης της εργασίας τόσο σε ελληνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο.

Ενδεικτική Δομή:

- Βασικές Έννοιες
- Ανεργία
- Απασχόληση
- Η Κοινωνική Διάσταση της Τοπικής Ανάπτυξης
- Εργασιακές Σχέσεις
- Οργάνωση Εργασίας

ΚΚΠ1.4 Εισαγωγή στο μεταναστευτικό φαινόμενο

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση του φαινομένου της μετανάστευσης και η εξοικείωση με τα διάφορα μοντέλα πολιτικής που απαντώνται στα κράτη μέλη της Ε.Ε. και στον υπόλοιπο κόσμο.

- Βασικές Έννοιες, ορολογία, ορισμοί
- Προσεγγίσεις των πολιτικών μετανάστευσης και ένταξης στην Ε.Ε και το διεθνές περιβάλλον

ΑΞΟΝΑΣ ΚΚΠ2:

Νομική θεμελίωση-Συγκριτική Επισκόπηση

ΚΚΠ 2.1 Δημόσια Υγεία

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με την υφιστάμενη δομή του συστήματος υγείας, οι αλλαγές που έχει αυτό υποστεί στην πορεία του χρόνου καθώς και η συγκριτική επισκόπηση συστημάτων υγείας άλλων ευρωπαϊκών ή άλλων χωρών. Επίσης, γίνεται αναφορά και σε ορισμένες βασικές έννοιες του δικαίου της υγείας.

Ενδεικτική Δομή:

- Εννοιολογικοί προσδιορισμοί και θεμελιώδεις αρχές διάπλασης συστήματος υγείας
- Ιστορική αναδρομή και παρουσίαση σύγχρονης δομής συστήματος υγείας
- Παρουσίαση ΕΣΥ (δομή, ανθρώπινο δυναμικό, καθορισμός αμοιβών, φάρμακα, συλλογικές σχέσεις)
- Συγκριτική ανάλυση συστημάτων υγείας ευρωπαϊκών κρατών και ΗΠΑ
- Βασικές πηγές δικαίου της υγείας
- Ιατρική ηθική και δεοντολογία
- Ιδιαίτερα ζητήματα βιο-ηθικής

ΚΚΠ 2.2 Κοινωνική Ασφάλιση

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση γνώσεων σχετικά με το αντικείμενο της Κοινωνικής Ασφάλισης. Ως ακρογωνιαίος λίθος των σύγχρονων κοινωνικών κρατών, η Κοινωνική Ασφάλιση, αναλύεται στις επιμέρους συνιστώσες της ενώ παράλληλα διερευνάται το ισχύον θεσμικό της πλαίσιο. Τέλος πραγματοποιείται μια συγκριτική επισκόπηση των συστημάτων Κοινωνικής Ασφάλισης διαφορετικών Κρατών

Ενδεικτική Δομή:

- Γενικές Αρχές Κοινωνικής Ασφάλισης
- Προσεγγίσεις και Μοντέλα Κοινωνικής Ασφάλισης

- Η Οργάνωση της Ασφάλισης σε Διεθνές Περιβάλλον
- Η Κοινωνική Ασφάλιση στην Ελλάδα
- Οργάνωση και Λειτουργία των Ελληνικών Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης
- Νομοθετικό Πλαίσιο
- Η Ασφαλιστική Σχέση
- Ασφαλιστικές Εισφορές
- Ασφαλιστικές Παροχές
- Συγκριτική Επισκόπηση
- Τάσεις και Προοπτικές

ΚΚΠ 2.3 Βασικές Αρχές Εργατικού Δικαίου

Σκοπός του μαθήματος είναι να εξοικειωθούν οι σπουδαστές με βασικές έννοιες του εργατικού δικαίου καθώς και να μελετήσουν τις σύγχρονες εξελίξεις οι οποίες επεκτείνουν τις ευέλικτες μορφές απασχόλησης με κίνδυνο (ή και με αποτέλεσμα) τη μείωση του μέχρι πρότινος υφισταμένου «προστατευτικού πλέγματος» διατάξεων υπέρ των εργαζομένων.

Ενδεικτική Δομή:

- Ορισμός, βασικές έννοιες και πηγές του εργατικού δικαίου
- Σύμβαση εξηρημένης εργασίας - διάκριση από συναφείς συμβάσεις
- Κατάρτιση και λύση της σύμβασης εργασίας
- Νομικό καθεστώς άτυπων μορφών απασχόλησης (μερική απασχόληση, προσωρινή απασχόληση, τηλεργασία)
- Νομικό καθεστώς χρόνου εργασίας

ΚΚΠ 2.4 Πολιτικές Απασχόλησης

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση από τους Σπουδαστές των ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών απασχόλησης καθώς και των θεσμών μέσα από τους οποίους πραγματοποιείται η υλοποίηση των προγραμμάτων για την απασχόληση.

Ενδεικτική Δομή:

- Η Απασχόληση στην Ελλάδα και στην ΕΕ. Τάσεις, Δεδομένα και Αριθμοί.
- Ενεργητικές και Παθητικές Πολιτικές Απασχόλησης. Συγκριτική Επισκόπηση
- Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Απασχόληση
- Εναρμόνιση ή Συντονισμός
- Διαμόρφωση Ατζέντας
- Βασικές Νομοθετικές Πρωτοβουλίες
- Ανοικτή Μέθοδος Συντονισμού και Διαδικασία Λουξεμβούργου (Jobs Summit)
- Στρατηγική Λισαβόνας
- Εθνικές Πολιτικές Απασχόλησης
- ΟΑΕΔ. Διάρθρωση και Στοχοθεσία
- Προγράμματα και Πολιτικές
- Προβλήματα και αναγκαίες μεταρρυθμίσεις
- Δίκτυο EURES

ΚΚΠ 2.5 Μεταναστευτική Πολιτική

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με το Διεθνές, Ευρωπαϊκό και ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο που ρυθμίζει το μεταναστευτικό φαινόμενο στο σύνολό του, καθώς και η αποκόμιση χρήσιμων συμπερασμάτων από μια συγκριτική επισκόπηση εφαρμογής των πολιτικών της μετανάστευσης σε επιλεγμένες χώρες της Ε.Ε.

Ενδεικτική Δομή:

- Ευρωπαϊκό κεκτημένο και πρωτοβουλίες σε σχέση με την οικονομική μετανάστευση, την ένταξη και το άσυλο (Κανονισμοί, οδηγίες, διαδικασία λήψης αποφάσεων, ευρωπαϊκή συνεργασία, ταμεία)
- Το ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο για τη μετανάστευση (οικονομική μετανάστευση, ένταξη, άσυλο) και την ιθαγένεια. Επισκόπηση των πολιτικών που ακολουθούνται στην Ελλάδα και της εφαρμογής τους.

- Διεθνείς συνθήκες, συμφωνίες και πρωτοβουλίες που αφορούν στους μετανάστες
- Παραδείγματα εφαρμογής των πολιτικών της μετανάστευσης σε επιλεγμένες χώρες της ΕΕ (Ηνωμένο Βασίλειο, Γαλλία, Γερμανία, Ισπανία, Ιταλία, Σουηδία κ.α.). Βέλτιστες πρακτικές.

ΚΚΠ2.6 Εκπαίδευση

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση από τους σπουδαστές του ισχύοντος εκπαιδευτικού συστήματος καθώς και της διαδικασίας επαγγελματικής κατάρτισης και δια βίου μάθησης.

Ενδεικτική Δομή:

- Δομή ελληνικού εκπαιδευτικού συστήματος
- Ανώτατη εκπαίδευση
- Αναγνώριση σπουδών & Ισοτιμία τίτλων
- Πρόσβαση στη γνώση (εξ αποστάσεως εκπαίδευση, διά βίου εκπαίδευση)
- Ελληνική ομογένεια
- Διαπολιτισμική εκπαίδευση
- Νομικό πλαίσιο κατοχύρωσης επαγγελματικών δικαιωμάτων (εθνικό και κοινοτικό)

ΚΚΠ2.7 Μορφές και Συστήματα Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Σκοπός του μαθήματος είναι η κατανόηση ορισμένων επιμέρους συστημάτων κοινωνικής πολιτικής που ολοκληρώνουν το κοινωνικό κράτος. Η έννοια της κοινωνικής προστασίας διαχέεται κυρίως μέσα από την Κοινωνική Αλληλεγγύη και την άρση του Κοινωνικού Αποκλεισμού.

Ενδεικτική Δομή:

- Ανταποδοτικές και Μη Ανταποδοτικές Παροχές
- Κοινωνική Αλληλεγγύη
- Πρόνοια και Κοινωνική Αλληλεγγύη

- Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- Στέγαση
- ΟΕΚ-ΟΕΕ
- Ισότητα και Κοινωνικός Αποκλεισμός
- Μορφές Ανισοτήτων
- Ειδικές Κατηγορίες Ατόμων
- Μέτρα για την Καταπολέμηση του Κοινωνικού Αποκλεισμού και την Προώθηση Ίσων Ευκαιριών
- Κρατικές Δομές που στηρίζουν τις ως άνω πολιτικές

ΑΞΟΝΑΣ ΚΚΠ3:

Οικονομικά του Κοινωνικού Κράτους

ΚΚΠ3.1 Οικονομικά της Υγείας

Η κατανόηση της οικονομικής διάστασης του σχεδιασμού και της ανάπτυξης πολιτικής υγείας καθώς και η εξοικείωση με τεχνικές οικονομικής αποτίμησης των υπηρεσιών υγείας.

Ενδεικτική Δομή:

- Εισαγωγή στα οικονομικά της υγείας
- Κοστολόγηση και τιμολόγηση υπηρεσιών υγείας
- Πηγές χρηματοδότησης και αναδιανεμητικότητα
- Χρηματοδότηση ανοιχτής και νοσοκομειακής περίθαλψης και άλλων φροντίδων και παροχών - ιστορικό μεταρρυθμίσεων & συγκριτική ανάλυση
- Βασικές έννοιες οικονομικής αποτίμησης
- Αγορά φαρμάκου σε Ελλάδα και Ευρώπη
- Βιοϊατρική τεχνολογία: εξοπλισμός και διαχείριση

ΚΚΠ3.2 Οικονομικά της Κοινωνικής Προστασίας

Σκοπός του μαθήματος είναι κατανόηση από τους Σπουδαστές των βασικών οικονομικών αρχών της κοινωνικής προστασίας και η εξοικείωσή τους με τους κυριότερους οικονομικούς δείκτες της. Η έννοια της αποδοτικότητας της κοινωνικής προστασίας στα σύγχρονα κοινωνικά κράτη υφίσταται μόνο διαμέσου της οικονομικής ανάλυσης η οποία και επιδιώκεται μέσα από αυτό το μάθημα.

Ενδεικτική Δομή:

- Ασφαλιστικοί Κίνδυνοι
- Πολιτική Οικονομία της Κοινωνικής Προστασίας
- Οικονομικοί Δείκτες Κοινωνικής Προστασίας
- Σύστημα ESSPROS

- Κοινωνικές Δαπάνες και Έσοδα
- Ιστορική Εξέλιξη Οικονομικών Μεγεθών Κοινωνικής Προστασίας σε διάφορα κράτη
- Ιστορική Εξέλιξη Οικονομικών Μεγεθών Κοινωνικής Προστασίας στην Ελλάδα
- Τάσεις και Προοπτικές

ΚΚΠ3.3 Κοινωνική Οικονομία

Κοινό με τον Κύκλο Αειφόρου Ανάπτυξης το ΚΑΑ 3.4

ΚΚΠ3.4(Ε) Τιμολόγηση φαρμακευτικών προϊόντων – Προμήθειες Νοσοκομείων

Ειδικό εργαστήριο

ΑΞΟΝΑΣ ΚΚΠ4:

Στρατηγικός Σχεδιασμός

ΚΚΠ4.1 Διοίκηση Μονάδων Υγείας

Σκοπός του μαθήματος είναι η εκπαίδευση των σπουδαστών σε θέματα οργάνωσης και διαχείρισης νοσοκομειακών υπηρεσιών καθώς και η εξοικείωσή τους με μεθόδους χρηματοδότησης και διαδικασίες παρακολούθησης λογιστικού συστήματος και πληροφοριών σχετικών με το κόστος.

Ενδεικτική Δομή:

- Αρχές νοσοκομειακής διοίκησης, ιστορική εξέλιξη στη διοίκηση νοσοκομείων και οργανωτικά πρότυπα
- Εξειδικευμένα νομικά ζητήματα (μορφή, εκπροσώπηση, αστική ευθύνη, διαγωνισμοί, συμβάσεις)
- Κατάρτιση, εκτέλεση, διαχείριση και έλεγχος νοσοκομειακού προϋπολογισμού
- Σχεδιασμός προμηθειών και σχετικά συστήματα διαχείρισης
- Παρουσίαση και ανάλυση λογιστικού συστήματος
- Κοστολόγηση δημοσίων νοσοκομείων (βασικές έννοιες, τεχνικές, κέντρα κόστους, δείκτες μέτρησης)

ΚΚΠ4.2. Κοινωνικός Προϋπολογισμός, Σχεδιασμός και Αξιολόγηση Κοινωνικών Προγραμμάτων και Πολιτικών

Σκοπός του μαθήματος είναι να προσφέρει τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες στους Σπουδαστές αναφορικά με το στρατηγικό σχεδιασμό και την αξιολόγηση των κοινωνικών προγραμμάτων και πολιτικών.

Ενδεικτική Δομή:

- Η Έννοια του Κοινωνικού Προϋπολογισμού
- Απασχόληση. Μικροοικονομική και Μακροοικονομική Αξιολόγηση Αποτελεσμάτων.

- Πειραματικές και Μη Πειραματικές Μέθοδοι Αξιολόγησης Προγραμμάτων. Παρουσίαση/Ανάλυση Παραδειγμάτων Αξιολογήσεων
- Επιδοματικές Πολιτικές και Προνοιακές Παροχές
- Κοινωνική Ασφάλιση. Διαχείριση Κινδύνου-Αναλογιστικές Μελέτες
- Μετανάστευση. Πρόβλεψη Μεταναστευτικών Ροών. Σχεδιασμός και Αξιολόγηση Μεταναστευτικών Πολιτικών
- Εκπαίδευση. Σχεδιασμός Προγραμμάτων Κατάρτισης και Αξιολόγησή τους

ΚΚΠ 4.3(Ε) Πληροφοριακά Συστήματα Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία των σπουδαστών με τα βασικά πληροφοριακά συστήματα των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης και άλλων Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής. Απαραίτητο στοιχείο του εργαστηρίου είναι η μετάβαση των Σπουδαστών σε Υπηρεσίες που διαχειρίζονται υπάρχοντα ΟΠΣ και η επαφή τους με τα ανωτέρω ώστε οι Σπουδαστές να γίνουν κοινωνοί της υφιστάμενης κατάστασης (προβλημάτων και ευκολιών) των πληροφοριακών συστημάτων κοινωνικής πολιτικής

Ενδεικτική Δομή:

- Ιστορική Αναδρομή
- Άξονες Πληροφορικής στην Κοινωνική Ασφάλιση
- Πληροφοριακά Συστήματα Ασφαλιστικών Οργανισμών
- Πληροφοριακά Συστήματα Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής
- Πληροφοριακά Συστήματα διαχείρισης μεταναστευτικών ροών
- Δημιουργία Εθνικών Γενικών Μητρώων Ασφαλισμένων-Συνταξιούχων-Εργοδοτών

ΚΚΠ 4.4(Ε) Χρηματοδοτικά εργαλεία για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής και μεταναστευτικής πολιτικής

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η γνωριμία των σπουδαστών με τα βασικά χρηματοδοτικά εργαλεία που έχει στη διάθεσή του το ελληνικό κράτος για την άσκηση κοινωνικής πολιτικής και μεταναστευτικής πολιτικής.

- Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, Ευρωπαϊκό Ταμείο Ένταξης, Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσφύγων, Ευρωπαϊκό Ταμείο Συνόρων, Προϋπολογισμοί Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και Υπουργείου Εργασίας & Κοινωνικής Ασφάλισης κ.α.

5.2.3. Κύκλος Αειφόρου Ανάπτυξης (ΚΑΑ)

Η χώρα μας, διαθέτοντας ένα τεράστιο οικολογικό και πολιτιστικό απόθεμα, καλείται σήμερα να αντιμετωπίσει την πρόκληση της Αειφόρου ή Βιώσιμης Ανάπτυξης. Πρόκειται για την προσπάθεια στάθμισης δύο φαινομενικά αντιτιθέμενων στόχων: της επίτευξης υψηλών ρυθμών ανάπτυξης της οικονομίας, προκειμένου να αντεπεξέλθει στην παγκόσμια πρακτική, και της αδήριτης ανάγκης για διασφάλιση της περιβαλλοντικής ποιότητας. Ο σκοπός του κύκλου Αειφόρου Ανάπτυξης είναι η δημιουργία επιτελικών στελεχών με ειδίκευση στους τομείς της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, της διαχείρισης του περιβάλλοντος, και της αγωγής του καταναλωτή προκειμένου να συμβάλλουν στην προώθηση της πράσινης ανάπτυξης στην Ελλάδα.

Ο Κύκλος της Αειφόρου Ανάπτυξης διαρθρώνεται ως εξής:

Εκτίμηση απαιτούμενων ωρών διδασκαλίας:

500

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ / ΜΑΘΗΜΑ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ
ΚΑΑ1	ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	84
ΚΑΑ1.1.	Βιώσιμη ανάπτυξη και περιβάλλον: Η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης και η ενσωμάτωσή της στις παραγωγικές διαδικασίες	26
ΚΑΑ1.2.	Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο Περιβάλλοντος	34
ΚΔΕ1.3	Το θεσμικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος στην ελληνική έννομη τάξη	24
ΚΑΑ2	ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ	126
ΚΑΑ2.1	Οικονομικά του Περιβάλλοντος	36
ΚΑΑ2.2	Ολοκληρωμένη Διαχείριση Οικοσυστημάτων	36
ΚΑΑ2.3	Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων	27
ΚΑΑ2.4.	Διαχείριση της περιβαλλοντικής ρύπανσης – Συστήματα και μέθοδοι διαχείρισης απορριμμάτων	27
ΚΑΑ3	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ	256
ΚΑΑ3.1.	Περιφερειακή Ανάπτυξη (Κοινό με ΚΘΔ 4.1)	42
ΚΑΑ3.2	Χωροταξικός – Πολεοδομικός Σχεδιασμός (Κοινό με ΚΔΕ 2.5)	42
ΚΑΑ3.3	Ανάπτυξη της υπαίθρου, αγροτική ανάπτυξη και ΚΑΠ	34
ΚΑΑ 3.4	Κοινωνική Οικονομία (Κοινό με ΚΚΠ 3.3.)	24
ΚΑΑ3.5	Οικονομικές λειτουργίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Κοινό με ΚΘΔ 4.2)	30
ΚΑΑ3.6	Βιοτεχνολογία – υγεία και ασφάλεια του καταναλωτή (παρακολουθείται και από ΚΚΠ)	24
ΚΑΑ3.7	Διεθνής Πολιτική Ενέργειας & Φυσικών Πόρων (Κοινό με ΚΔΕ 3.4)	24
ΚΑΑ3.8 (Ε)	Απόκτηση, Επεξεργασία, και Διαχείριση Περιβαλλοντικών Δεδομένων: Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Κοινό με ΚΔΕ 2.6)	36
ΚΑΑ -ΓΛΣ	Ανάπτυξη Γλωσσικών Δεξιοτήτων	34
ΓΛΣ.1	Αγγλικά	34

ΑΞΟΝΑΣ ΚΑΑ1:

Θεσμικό Πλαίσιο Αειφόρου Ανάπτυξης

ΚΑΑ 1.1 Αειφόρος ανάπτυξη και περιβάλλον: Η έννοια της αειφόρου ανάπτυξης και η ενσωμάτωση της στις παραγωγικές διαδικασίες.

Σκοπός του μαθήματος η βασική εξοικείωση των σπουδαστών με βασικές έννοιες της αειφόρου ανάπτυξης, της περιβαλλοντικής επιστήμης καθώς επίσης και των διεθνών κατευθύνσεων των πολιτικών για το περιβάλλον.

Ενδεικτική Δομή:

- Ορισμοί και Συνιστώσες αειφόρου ανάπτυξης
- Η Αειφορία/Βιωσιμότητα ως παγκόσμιος και ευρωπαϊκός στόχος [Διακηρύξεις Στοκχόλμης (1972) Επιτροπή Brundtland (1987) και Ρίο(1992) για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη, Agenda 21]. Συνθήκες Maastricht (1992) και Amsterdam (1997). Σύμβαση Παρισίων (1972). Σύμβαση Βέρνης (1979). Σύμβαση Γρανάδας (1986). Παγκόσμια Διάσκεψη Γιοχάνεσμπουργκ. Η Πράσινη και η Λευκή Βίβλος για την Προσαρμογή στη κλιματική αλλαγή. Διεθνείς συσκέψεις για την κλιματική αλλαγή (Κιότο, Κοπεγχάγη κλπ)
- Ενσωμάτωση κριτηρίων βιωσιμότητας στις δημόσιες πολιτικές. Δυνατότητες που παρέχονται για βιώσιμη ανάπτυξη (τομείς-παραδείγματα)
- Εθνικό στρατηγικό σχέδιο αειφόρου ανάπτυξης στα πλαίσια του ΕΣΠΑ.

ΚΑΑ 1.2 Διεθνές και Ευρωπαϊκό Δίκαιο Περιβάλλοντος

Σκοπός του μαθήματος η βασική εξοικείωση των σπουδαστών με ζητήματα διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου με αντικείμενο το περιβάλλον.

Ενδεικτική Δομή:

- Πηγές και Γενικές αρχές διεθνούς δικαίου του περιβάλλοντος - Ενδεικτικότερα θέματα: α) Διεθνής προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος β) Διεθνής προστασία των υδάτων.

- Κοινοτικό δίκαιο περιβάλλοντος: Η προστασία του περιβάλλοντος στην κοινοτική έννομη τάξη. Η εξέλιξη του πρωτογενούς κοινοτικού δικαίου του περιβάλλοντος. Οι γενικές αρχές της περιβαλλοντικής πολιτικής (αρχές της ενσωμάτωσης, της υψηλής προστασίας του περιβάλλοντος, της πρόληψης και της προφύλαξης, ο ρυπαίνων πληρώνει). Η εκπόνηση του παράγωγου κοινοτικού δικαίου για την περιβαλλοντική προστασία. Η δυνατότητα επίκλησης των κοινοτικών περιβαλλοντικών κανόνων από τον πολίτη της Ένωσης. Το άμεσο αποτέλεσμα των περιβαλλοντικών οδηγιών

ΚΑΑ 1.3 Το θεσμικό πλαίσιο προστασίας του περιβάλλοντος στην ελληνική έννομη τάξη

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με το βασικό θεσμικό πλαίσιο που ισχύει στη χώρα μας για το περιβάλλον. Ειδικότερος στόχος η κατανόηση της συμβολής που μπορεί να έχει το θεσμικό διοικητικό πλαίσιο στην αλλαγή των αντιλήψεων για την αξία του περιβαλλοντικού αγαθού.

Ενδεικτική Δομή:

- Εθνικό Πλαίσιο Προστασίας του Περιβάλλοντος:
 - ο Πηγές (οι συνταγματικές διατάξεις, η έκταση και τα όρια της συνταγματικής προστασίας).
 - ο Τα εργαλεία άμεσης παρέμβασης για την προστασία του περιβάλλοντος (η εξέλιξη της διοικητικής πράξης, το δικαίωμα πληροφόρησης και πρόσβασης στα διοικητικά στοιχεία, η συνεκτίμηση των περιβαλλοντικών κριτηρίων κατά την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, η διαδικασία εκτίμησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων)
 - ο Τα εργαλεία έμμεσης παρέμβασης για την προστασία του περιβάλλοντος (συμφωνίες, φόροι και τέλη, οικολογικό σήμα, οικολογικά προγράμματα χρηματοδότησης, πολιτικές σε επιμέρους τομείς κ.λπ.)
 - ο Η δικαστική προστασία.

ΑΞΟΝΑΣ ΚΑΑ2:

Διαχείριση Περιβάλλοντος

ΚΑΑ 2.1 Οικονομικά του Περιβάλλοντος

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή του σπουδαστή στην οικονομική θεωρία και τις εφαρμοζόμενες τεχνικές, που αφορούν σε θέματα διαχείρισης των φυσικών πόρων και του περιβάλλοντος. Στοχεύει στην εξοικείωση των σπουδαστών με μεθόδους περιβαλλοντικής αποτίμησης και διαχείρισης που ενισχύουν την απαραίτητη ισορροπία μεταξύ φυσικών πόρων, περιβάλλοντος και οικονομίας.

Ενδεικτική Δομή:

- Εισαγωγή στην οικονομική ανάλυση των φυσικών πόρων: Μορφές και κατηγορίες πόρων. Αρχές και πολιτικές διαχείρισης. Μέθοδοι εκτίμησης της επάρκειας ή του ελλείμματος των πόρων. Αποτελεσματική κατανομή των πόρων. Η εκμετάλλευση των φυσικών πόρων: Ενεργειακοί πόροι. Ανακυκλώσιμοι φυσικοί πόροι. Υδατικοί πόροι.
- Το οικονομικό πλαίσιο ανάλυσης περιβαλλοντικών προβλημάτων: Το περιβάλλον ως περιουσιακό στοιχείο. Μεθοδολογική προσέγγιση της ζήτησης και του κόστους. Κατανομές πόρων και κριτήριο αποτελεσματικότητας. Μέθοδοι οικονομικής αποτίμησης του περιβάλλοντος: Η οικονομική αποτίμηση των περιβαλλοντικών πόρων. Μέθοδοι αποτίμησης. Η ανάλυση κόστους-οφέλους. Εναλλακτικές μέθοδοι ανάλυσης. Οικονομικά κίνητρα και μέτρα για την προστασία του περιβάλλοντος: Αρχές και έννοιες. Περιβαλλοντική διαχείριση μέσω εντολών και ελέγχου. Τα οικονομικά κίνητρα ως μέσο προστασίας του περιβάλλοντος. Οικονομική του ελέγχου της ρύπανσης. Εξωτερικές οικονομίες, επιβαρύνσεις και περιβαλλοντικά προβλήματα.

ΚΑΑ 2.2 Ολοκληρωμένη Διαχείριση Οικοσυστημάτων

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή στις βασικές έννοιες των Οικοσυστημάτων και της διαχείρισής τους. Επιπλέον, στοχεύει στην

παρουσίαση των βασικών εργαλείων της Ολοκληρωμένης Διαχείρισης Οικοσυστημάτων που εξασφαλίζουν την προστασία και τη βιωσιμότητά τους.

Ενδεικτική Δομή:

- Έννοιες-Ορισμοί (οικοσύστημα, τύποι-κατηγορίες οικοσυστημάτων διατήρηση (προστασία)-Conservation, Διαχείριση-Management, Σχέδιο Διαχείρισης, Βιοποικιλότητα και προστασία).
- Βασικές αρχές διαχείρισης φυσικών οικοσυστημάτων. Πρακτικές διαδικασίες διαχείρισης οικοσυστημάτων-Σχεδιασμός διαχείρισης ειδών, οικοσυστημάτων και περιοχών.
- Κατηγορίες Προστατευόμενων περιοχών στην Ελλάδα- Διαχείριση και προστασία. Διαχείριση χερσαίων, υγροτοπικών- υδάτινων, παράκτιων και θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Case studies. Ο ρόλος των κυβερνητικών και μη κυβερνητικών οργανώσεων. Δίκτυο Φύση 2000 (Natura 2000). Η εφαρμογή της Οδηγίας των Οικοτόπων στην Ελλάδα. Θεσμοθετημένα καθεστώτα προστασίας.
- Η Ελληνική πραγματικότητα, παρούσα κατάσταση.
- Φορείς διαχείρισης οικολογικά σημαντικών περιοχών, προοπτικές.
- Συνοπτική παρουσίαση της Ανάλυσης Κύκλου Ζωής και των συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης EMAS και ISO14001. Παρουσιάσεις επιλεγμένων περιπτώσεων εφαρμογής της μεθοδολογίας.

ΚΑΑ 2.3 Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων

Σκοπός του μαθήματος είναι η εκτίμηση, εκ των προτέρων, των πάσης φύσεως επιδράσεων (θετικών-αρνητικών, μεγάλων-μικρών, άμεσων-έμμεσων) που προκαλούνται στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον, από έργα, δραστηριότητες και προγράμματα, σε επίπεδο σχεδιασμού, κατασκευής/υλοποίησης και λειτουργίας, με κύριο σκοπό την πρόληψη των περιβαλλοντικών βλαβών και την ορθολογική διαχείριση των πόρων.

Ενδεικτική Δομή:

- Εισαγωγή – ο ρόλος της εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων στο σχεδιασμό έργων και δραστηριοτήτων. Διαδικασία εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων και επιμέρους στοιχεία (εύρος, βασικές

περιβαλλοντικές μελέτες, μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, παρακολούθηση).

- Κύριες μέθοδοι εκτίμησης περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Η Ελληνική πρακτική στις μελέτες περιβαλλοντικών επιπτώσεων.
- ΕΠΕ και Ολοκληρωμένη διαχείριση των Υδατικών πόρων-Θεσμικό πλαίσιο
- ΕΠΕ στο πλαίσιο του Χωροταξικού και Πολεοδομικού Σχεδιασμού
- ΕΠΕ στο Περιβάλλον από Προγράμματα. Ο ρόλος της Νομολογίας στην Ελλάδα
- Δικαστική ακύρωση αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων Μεταλλευτικών και συναφών Έργων και Δραστηριοτήτων.
- Θεσμός ΕΠΕ στα πλαίσια του νέου αποκεντρωτικού συστήματος διοίκησης και τοπικής αυτοδιοίκησης.
- Η περιβαλλοντική εκπαίδευση στο πλαίσιο της ΕΠΕ και της Διαχείρισης Επικινδυνότητας. Ορισμός της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (ΠΕ), σκοπός και στόχοι της. Ιστορική Εξέλιξη της ΠΕ στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Δυσκολίες πραγματοποίησης περιβαλλοντικών προγραμμάτων, θετικά αποτελέσματα από την εφαρμογή τους. Περιβαλλοντική Συμπεριφορά.

ΚΑΑ 2.4 Διαχείριση της περιβαλλοντικής ρύπανσης-Συστήματα και μέθοδοι διαχείρισης απορριμμάτων

Σκοπός του μαθήματος είναι να καταδειχθεί ότι για οποιοδήποτε είδος αποβλήτων, ανάλογα και με το χαρακτηρισμό τους, υπάρχουν τεχνικές λύσεις ασφαλούς τελικής διάθεσής τους, προκειμένου να τύχουν σωστής και ασφαλούς διαχείρισης και να μην καθίστανται επικίνδυνα για το περιβάλλον και τον άνθρωπο.

Ενδεικτική Δομή:

- Σύστημα διαχείρισης του Περιβάλλοντος - ISO 14000 – EMAS- Λόγοι για την ανάπτυξη ενός ΣΔΠ – Τα οφέλη για τις επιχειρήσεις
- Μέθοδοι επεξεργασίας και διάθεσης αποβλήτων
- Είδη – Πηγές- Χαρακτηριστικά Αποβλήτων
- Μέθοδοι Διαχείρισης Αποβλήτων

- Υγειονομική ταφή
- Φυσικές-Χημικές διεργασίες διαχείρισης αποβλήτων-Βιολογική επεξεργασία
- Συστήματα ελέγχου ατμοσφαιρικής ρύπανσης
- Χώροι Υγειονομικής Ταφής Απορριμμάτων-Τρόποι διάθεσης-Τεχνικές-Πλεονεκτήματα και Μειονεκτήματα – Χουμοποίηση (Composting) των στερεών αποβλήτων
- Το πρόβλημα των απορριμμάτων στην Ελλάδα στα πλαίσια μιας προγραμματισμένης περιβαλλοντικής πολιτικής- Συλλογή και μεταφορά των απορριμμάτων με νέα συστήματα.

ΑΞΟΝΑΣ ΚΑΑ3:

Περιφερειακή Ανάπτυξη

ΚΑΑ 3.1 Περιφερειακή Ανάπτυξη

Σκοπός του μαθήματος η βασική εξοικείωση των σπουδαστών με τις βασικές έννοιες της περιφερειακής ανάπτυξης, Περιφερειακής Πολιτικής της Ε.Ε., τα εργαλεία της και τις δυνατότητες ανάπτυξης των ελληνικών περιφερειών σε ένα ευρωπαϊκό πλαίσιο περιφερειακής ανάπτυξης.

Ενδεικτική Δομή:

- Θεωρίες περιφερειακής ανάπτυξης
- Περιφερειακή Πολιτική της Ε.Ε
- Ανάγκη άσκησης περιφερειακής πολιτικής
- Τα χρηματοδοτικά μέσα (Διαρθρωτικά Ταμεία, Ταμείο Συνοχής, Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων)
- Σημερινοί στόχοι της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής (μεταφορές ενέργεια, τηλεπικοινωνίες, υποδομή για το περιβάλλον, έρευνα και τεχνολογική ανάπτυξη, αγροτική ανάπτυξη, ανάπτυξη πόλεων)
- Οικονομική ταυτότητα και η αναπτυξιακή διαδικασία των ελληνικών περιφερειών
- Ο ρόλος των τοπικών διοικήσεων
- Βιωσιμότητα των αστικών περιοχών
- Πλαίσιο δράσης της πολιτικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη των πόλεων της ΕΕ
- Βασικές αρχές της βιωσιμότητας (αρχή της διαχείρισης του αστικού χώρου, αρχή της ενοποίησης των πολιτικών, αρχή της οικοσυστημικής προσέγγισης, αρχή της συνεργασίας και της σύμπραξης)
- Συγκεκριμένο πλαίσιο δράσης της ευρωπαϊκής επιτροπής (η ανάπτυξη δικτύων υποδομών και ανταλλαγή τεχνογνωσίας –η αποτελεσματική διοίκηση και αξιοποίηση του τοπικού ανθρώπινου δυναμικού και των τοπικών διοικήσεων
- Η πόλη στην ΕΕ ως πόλο περιφερειακής ανάπτυξης

- Νέες προοπτικές αστικής ανασυγκρότησης στη Ελλάδα κατά την τρέχουσα προγραμματική περίοδο

ΚΑΑ 3.2 Χωροταξικός –Πολεοδομικός Σχεδιασμός

Σκοπός του μαθήματος είναι η βαθύτερη κατανόηση των εννοιών της περιβαλλοντικής προστασίας και αειφόρου ανάπτυξης, ως προς την εφαρμογή των διαδικασιών της πολεοδομίας – χωροταξίας για τη βελτιστοποίηση των συνθηκών διαβίωσης σε μια συγκεκριμένη περιοχή.

Ενδεικτική Δομή:

- Ο Σχεδιασμός ως ορθολογική διαδικασία βελτίωσης της κοινωνίας
- Έννοια και χαρακτηριστικά του χωροταξικού σχεδιασμού
- Η έννοια της χωροταξίας και του χωροταξικού σχεδιασμού στις πολιτικές και τα προγράμματα της Ε.Ε
- Η μορφή και το περιεχόμενο του σύγχρονου θεσμικού πλαισίου για τον εθνικό στρατηγικό Χωροταξικό σχεδιασμό και τη Βιώσιμη Ανάπτυξη
- Το Γενικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης ως μέσο άσκησης στρατηγικού σχεδιασμού σε εθνικό επίπεδο
- Το τομεακό και το εδαφικό περιεχόμενο των Ειδικών και των Περιφερειακών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης
- Η νομική δεσμευτικότητα των χωροταξικών σχεδίων και η διασύνδεσή τους με τον στόχο της βιώσιμης ανάπτυξη
- Η εξέλιξη των αντιλήψεων και η ανάλυση των παραγόντων που επηρεάζουν τη χωροθέτηση και ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων (βιομηχανία και υπηρεσίες).
- Η διερεύνηση και ο καθορισμός των χρήσεων γης σε ευαίσθητες περιβαλλοντικά και υποβαθμισμένες κοινωνικο-οικονομικά περιοχές.
- Χωροταξική πολιτική και τουριστική ανάπτυξη - προστασία, ανάδειξη και αξιοποίηση του φυσικού (βιότοποι) και πολιτιστικού περιβάλλοντος (ιστορικές πόλεις). Παρουσίαση και ανάλυση παραδειγμάτων και εφαρμογών από τον διεθνή και ελληνικό χώρο.

- Η Χωρική Υπόσταση των Παραγωγικών Δραστηριοτήτων: Μηχανισμοί που καθορίζουν τη χωροθέτηση των παραγωγικών δραστηριοτήτων. Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις.
- Μεταφορές Επικοινωνίες: Μείωση ροών πληθυσμού, εμπορευμάτων και πληροφορίας με την απόσταση. Εξέλιξη των συστημάτων μεταφοράς, τάση εκμηδένισης της απόστασης.

ΚΑΑ 3.3 Ανάπτυξη της υπαίθρου, αγροτική ανάπτυξη και ΚΑΠ

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξέταση πολιτικών που επιδρούν στην ανάπτυξη της υπαίθρου, στη διαχείριση του αγροτικού χώρου και στη προώθηση της επιχειρηματικότητας

Ενδεικτική Δομή:

- Η Έννοια της Υπαίθρου: Μεταβολές στην έννοια της υπαίθρου. Οι θεωρητικές προσεγγίσεις για την υπαίθρο. Εμπειρικοί ορισμοί της υπαίθρου. Σχέσεις πόλης – υπαίθρου και οι μεταβολές της στη διάρκεια του χρόνου. Πολιτικές για την ανάπτυξη της υπαίθρου. Πληθυσμός: Σύνθεση και δομή του πληθυσμού. Αίτια της κατανομής των ανθρώπων στο χώρο, μεταβολές του πληθυσμού.
- Έννοιες-ορισμοί του αγροτικού χώρου, κριτήρια, τυπολογίες αγροτικών περιοχών. Θεωρίες αγροτικής οικονομικής ανάπτυξης. Οικονομικές μεταβολές & δυναμικές αγροτικών περιοχών, οικονομικές επιδόσεις, υστέρηση. Απασχόληση, πολυαπασχόληση, τοπικές αγορές εργασίας. Ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών.
- Σχεδιασμός-Προγραμματισμός ανάπτυξης της υπαίθρου με έμφαση στον αγροτικό χώρο, έννοιες, αρχές και περιεχόμενο του σχεδιασμού της τοπικής ανάπτυξης, διαδικασία σχεδιασμού προγραμμάτων αγροτικής ανάπτυξης. Η μέθοδος της Αναπτυξιακής πρωτοβουλίας Leader. Χωρική προσέγγιση, η εκ των κάτω προσέγγιση, η προσέγγιση της Εταιρικής Σχέσης, η ολοκληρωμένη και πολυτομεακή προσέγγιση, η οργάνωση σε δίκτυο, η αποκεντρωμένη διαχείριση και χρηματοδότηση.
- Η πολιτική για την ανάπτυξη της υπαίθρου ως συνισταμένη: της πολιτικής για τις αγορές των γεωργικών προϊόντων (ΚΑΠ - Α' Πυλώνας), της

γεωργικής διαρθρωτικής πολιτικής (ΚΑΠ - Β' Πυλώνας), της περιφερειακής πολιτικής και των πρόσφατων εξελίξεων στο διεθνές εμπόριο γεωργικών προϊόντων. Σχεδιασμός και εφαρμογή της πολιτικής για την αγροτική ανάπτυξη στην Ελλάδα κατά την Δ' προγραμματική περίοδο (2007-2013).

- Ο ρόλος των Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στην οικονομία και την ανάπτυξη της υπαίθρου, η θεωρητική τεκμηρίωση του ρόλου της επιχειρηματικότητας ως αναπτυξιακής στρατηγικής και οι επιπτώσεις πολιτικών προώθησης της επιχειρηματικότητας στην ανάπτυξη των περιοχών της υπαίθρου. Δευτερογενής και Τριτογενής τομέας της οικονομίας της υπαίθρου. Παράγοντες επηρεασμού της επιχειρηματικότητας, στρατηγικές, πολιτικές και προγράμματα προώθησης της επιχειρηματικότητας, ο επηρεασμός των πολιτικών πάνω στην επιχειρηματικότητα, ο ρόλος του θεσμικού πλαισίου, ο ρόλος του κράτους.

ΚΑΑ 3.4 Κοινωνική Οικονομία

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με τις βασικές έννοιες της κοινωνικής οικονομίας, το ρόλο της ΕΕ στη προώθηση και ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας, τη συμβολή της κοινωνικής οικονομίας στην τοπική ανάπτυξη και ανάπτυξη του κοινωνικού κεφαλαίου καθώς και με τη μελέτη φορέων που ασκούν οικονομικές ή/και κοινωνικές δραστηριότητες χωρίς να στοχεύουν στο κέρδος επί του κεφαλαίου.

Ενδεικτική Δομή:

- Βασικές θεωρητικές προσεγγίσεις κοινωνικής οικονομίας
- Θεσμικό πλαίσιο κοινωνικής οικονομίας
- Ο ρόλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην προώθηση και ανάπτυξη της κοινωνικής οικονομίας
- Συμβολή κοινωνικής οικονομίας στην τοπική ανάπτυξη και ανάπτυξη του κοινωνικού κεφαλαίου
- Μηχανισμός υποστήριξης επιχειρήσεων κοινωνικής οικονομίας και εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων και χρηματοδοτικών εργαλείων.

- Συνεταιρισμοί,
- Αλληλασφαλιστικοί φορείς,
- Ενώσεις Προσώπων (Σωματεία, κλπ.)
- Ιδρύματα καθώς και διάφοροι κατά χώρα φορείς που έχουν παρόμοια χαρακτηριστικά (π.χ. αναπτυξιακές εταιρείες).

ΚΑΑ 3.5 Οικονομικές λειτουργίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Κοινό με τον Κύκλο Θεσμών και Διακυβέρνησης το ΚΘΔ 4.2.

ΚΑΑ 3.6 Βιοτεχνολογία – Υγεία και Ασφάλεια του Καταναλωτή

Σκοπός του μαθήματος είναι η συνοπτική παρουσίαση βασικών εννοιών και ορισμών της βιοτεχνολογίας. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στις εφαρμογές που μπορεί να έχει η βιοτεχνολογία ως εργαλείο πολιτικής και οικονομικής ανάπτυξης, παρουσιάζοντας τα ηθικά διλήμματα και τις επιπτώσεις των εφαρμογών αυτών στην ανθρώπινη κοινωνία και στο φυσικό περιβάλλον.

Ενδεικτική Δομή:

- Εισαγωγή στη βιοτεχνολογία, Γενετικά Τροποποιημένοι Οργανισμοί, Κλωνοποίηση, Παρουσίαση εθνικού- διεθνούς θεσμικού πλαισίου.
- Εφαρμογές της βιοτεχνολογίας στην Υγεία, στην Γεωργία- Κτηνοτροφία, στην Βιομηχανία και στο Περιβάλλον. Ηθικά διλήμματα και επιπτώσεις.
- Δημιουργία ζώων κλώνων. Γενετικά τροποποιημένα τρόφιμα. Θέματα ηθικής και ασφάλειας καταναλωτή, κοινωνικοοικονομικοί προβληματισμοί.

ΚΑΑ3.7 Διεθνής Πολιτική Ενέργειας & Φυσικών Πόρων

Κοινό με Κύκλο Διεθνούς Εκπροσώπησης το ΚΔΕ 3.4.

ΚΑΑ3.8 Απόκτηση, Επεξεργασία και Διαχείριση Περιβαλλοντικών Δεδομένων: Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών

Σκοπός του μαθήματος είναι η απόκτηση γνώσεων και πρακτικής εμπειρίας στη θεωρία και χρήση μεθόδων και λογισμικού Γεωγραφικών Συστημάτων

Πληροφοριών (ΓΣΠ) προκειμένου ο σπουδαστής να συλλέγει, εισάγει και διαχειρίζεται δεδομένα με ΓΣΠ, με βάση γεωγραφικές και χρονικές παραμέτρους και να εξάγει τις επιθυμητές πληροφορίες και να παρουσιάζει τα αποτελέσματα των σχετικών μελετών.

Ενδεικτική Δομή:

- Εισαγωγή στα ΓΣΠ
- Στοιχεία γεωγραφικών δεδομένων Εισαγωγή χωρικών και περιγραφικών δεδομένων στο ΓΣΠ
- Διαχείριση βάσεων δεδομένων. Ανάλυση γεωγραφικών πληροφοριών. Παρουσίαση ανάλυσης και αποτελεσμάτων

5.2.4. Κύκλος Διεθνούς Εκπροσώπησης (ΚΔΕ)

Ο Κύκλος Διεθνούς Εκπροσώπησης έχει σκοπό να καταρτίσει στελέχη με πολύπλευρη γνώση και ενιαία αντίληψη που θα μπορέσουν να ανταποκριθούν με επιτυχία στη διεθνή εκπροσώπηση της χώρας σε τομείς όπως η επικοινωνία, ο τουρισμός, η οικονομία και ο πολιτισμός¹¹. Περιλαμβάνει τα προϋπάρχοντα δίγλωσσα τμήματα της Ε.Σ.Δ.Δ. του τμήματος Στελεχών Επικοινωνίας και του τμήματος Τουριστικής Οικονομίας και Ανάπτυξης (ΤΟΑ), αλλά και το ανενεργό πλέον Τμήμα των Ακολουθών Εμπορικών Υποθέσεων (ΟΕΥ).

¹¹ Ήδη η Γενική Γραμματεία Τουρισμού υπάγεται στο διευρυμένο υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού.

Ο Κύκλος Διεθνούς Εκπροσώπησης διαρθρώνεται ως εξής:

Εκτίμηση απαιτούμενων ωρών διδασκαλίας: 500

ΚΩΔΙΚΟΣ	ΘΕΜΑΤΙΚΟΣ ΑΞΟΝΑΣ / ΜΑΘΗΜΑ / ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ	ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ
ΚΔΕ1	Επικοινωνίας	136
ΚΔΕ1.1	Marketing, branding & nation branding: Η χώρα ως μάρκα	24
ΚΔΕ1.2	Διεθνές Επικοινωνιακό Σύστημα	15
ΚΔΕ1.3	Εισαγωγή στις Διεθνείς Σχέσεις-σπουδές περιοχών χώρων	37
ΚΔΕ1.4	Η θέση της Ελλάδας στον Κόσμο	12
ΚΔΕ1.5 (Ε)	Νέες Τεχνολογίες: Δημιουργία και διαχείριση portal, blogs και media monitoring	12
ΚΔΕ1.6 (Ε)	Σχεδιασμός Επικοινωνιακής καμπάνιας	12
ΚΔΕ1.7 (Ε)	Τεχνικές τηλεοπτικής και ραδιοφωνικής συνέντευξης	12
ΚΔΕ1.8 (Ε)	Σύνταξη άρθρων, ανασκευαστικών επιστολών, position papers και bullet points	12
ΚΔΕ2	Τουρισμού	212
ΚΔΕ2.1	Τουριστική Ανάπτυξη και Πολιτική	27
ΚΔΕ2.2	Θεσμικό Πλαίσιο στον Τουρισμό	24
ΚΔΕ2.3	Τουριστική Οικονομία	34
ΚΔΕ2.4	Marketing τουριστικών προορισμών	37
ΚΔΕ2.5	Χωροταξικός-Πολεοδομικός Σχεδιασμός (Κοινό με ΚΑΑ 3.2. οι περισσότερες ώρες)	30
ΚΔΕ2.6 (Ε)	Απόκτηση, Επεξεργασία και Διαχείριση Περιβαλλοντικών Δεδομένων: Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών (Κοινό με ΚΑΑ 3.8.)	36
ΚΔΕ 2.7.(Ε)	E-tourism	12
ΚΔΕ 2.8. (Ε)	Τουρισμός και Κοινοτικά Προγράμματα	12
ΚΔΕ3	Δημόσιας Διπλωματίας	119
ΚΔΕ3.1	Εισαγωγή στην έννοια της Πολιτιστικής Διπλωματίας	24
ΚΔΕ3.2	Ελληνική Εξωτερική Πολιτική	37
ΚΔΕ 3.3	Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις	34
ΚΔΕ 3.4.	Διεθνής Πολιτική Ενέργειας & Φυσικών Πόρων (Κοινό με ΚΑΑ 3.7)	24
ΚΔΕ-ΓΛΣ	Ανάπτυξη Γλωσσικών Δεξιοτήτων	36
ΓΛΣ 1	Αγγλικά	18
ΓΛΣ.2	Γαλλικά ή Γερμανικά ή Ισπανικά	18

ΑΞΟΝΑΣ ΚΔΕ1:

Επικοινωνία¹²

ΚΔΕ 1.1 Marketing, branding & nation branding: η χώρα ως μάρκα

Σκοπός του μαθήματος είναι η εισαγωγή στη θεωρία του nation branding για τη δόμηση της εικόνας της χώρας, με την ανάλυση συγκριτικών προσεγγίσεων χωρών και τον εντοπισμό των βέλτιστων πρακτικών.

[Αντικαθιστά το ήδη διδασκόμενο στο τμήμα Στελεχών Επικοινωνίας μάθημα *Nation Branding: θεωρία και πρακτική*.]

Ενδεικτική δομή

- Branding & Brands: χτίζοντας ισχυρές μάρκες. Εταιρική εικόνα και ταυτότητα & στρατηγική εφαρμογή τους.
- Positioning & Repositioning: η θέση της μάρκας είναι αυτή που οι άλλοι πιστεύουν, όχι αυτή που εσείς θέλετε. Ιστορίες αποτυχίας και επιτυχίας branding.
- Nation Branding: η χώρα ως μάρκα. Θεωρητική προσέγγιση. Στρατηγική εφαρμογή του nation branding για τη δόμηση της εικόνας της χώρας. Περιπτώσιολογικές μελέτες.
- Ολυμπιακοί Αγώνες 2004: το νέο brand Greece.

5. Ελλάδα

- Παλαιότερες συζητήσεις για ελληνική επικοινωνιακή πολιτική (ιδιαίτερα Συνέδριο 1997)
- Διαδίκτυο/Portals [[GREECE NOW](#), 2000-2004, mediainfo2004 (2004)]
- Wonderful Greece – About Brand Greece (Προσπάθεια εντοπισμού συγκριτικών πλεονεκτημάτων)

¹² **Σημείωση:** Τα προτεινόμενα μαθήματα του άξονα Επικοινωνία βασίζονται κυρίως στο πρόγραμμα σπουδών της Κ' εκπαιδευτικής σειράς των τμημάτων Τουριστικής Οικονομίας και Ανάπτυξης και Στελεχών Επικοινωνίας, καθώς και στην «Πρόταση Κατάρτισης Προγράμματος Σπουδών Διεθνούς Επικοινωνίας/Δημόσιας Διπλωματίας στην Ε.Σ.Δ.Δ.» της Ένωσης Ακολουθών Τύπου (ΕΝ.Α.Τ.), (Φεβρουάριος 2009, <http://icp-forum.gr/wp/?p=759>). Καθώς έχει ήδη εκπονηθεί μελέτη για το πρόγραμμα σπουδών των Στελεχών Επικοινωνίας από την ΕΝ.Α.Τ., κρίνεται σκόπιμο να ληφθεί υπ' όψιν η συγκεκριμένη ολοκληρωμένη πρόταση και επικουρικά τα όσα προτείνονται παραπάνω.

- Άλλοι φορείς εμπορικής ταυτότητας (ΕΟΤ, ΟΠΕ κλπ)

ΚΔΕ 1.2 Διεθνές επικοινωνιακό σύστημα

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με βασικούς ορισμούς και συζητήσεις της πρόσφατης βιβλιογραφίας για τη δημόσια διπλωματία. Εξοικείωση με ζητήματα ροής ειδήσεων και πληροφοριών που αφορούν εικόνες χωρών.

Ενδεικτική δομή

- Εισαγωγή στο Διεθνές Επικοινωνιακό Σύστημα – CNN EFFECT
- Soft Power, Hard Power, Smart Power, 3. Δημόσια Διπλωματία vs. Προπαγάνδα στο Διεθνές Επικοινωνιακό Σύστημα
- ΗΠΑ, Ηνωμένο Βασίλειο
- Δημόσια Διπλωματία Μικρών χωρών
- Η Δημόσια Διπλωματία Διεθνών οργανισμών / της ΕΕ
- Η Δημόσια Διπλωματία της Ελλάδας: Πραγματικότητα και Προοπτικές. Εξωτερική Πολιτική, Πολιτισμός, Ανθρώπινο Δυναμικό, Οικονομία

ΚΔΕ 1.3 Εισαγωγή στις διεθνείς σχέσεις –σπουδές περιοχών χωρών

- Τουρκία
- Βαλκάνια
- Μέση Ανατολή
- ΕΕ

ΚΔΕ 1.4 Η θέση της Ελλάδας στον Κόσμο

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνωριμία με τις κύριες ιστορικές, πολιτισμικές, κοινωνικοοικονομικές και γεωπολιτικές προσεγγίσεις της χώρας, με ειδικότερη αναφορά στις διαδρομές της ελληνικής ταυτότητας στο σύγχρονο κόσμο.

Ενδεικτική δομή

- Εννοιολογικές αποσαφηνίσεις (Έθνος, έθνος - κράτος)
- Παραδοσιακές ταυτότητες στον ελλαδικό χώρο
- Χρήσεις του «ρομαντικού» και «πολιτικού» έθνους στην ελληνική περίπτωση
- Σύγχρονο κράτος και εθνοδόμηση (θεσμική πραγματικότητα, αλυτρωτική ιδεολογία)
- Μεταμορφώσεις της εθνικής ταυτότητας στον εικοστό αιώνα (Ελληνικότητα, ρωμιοσύνη, λαός).
- Ευρωπαϊκή ένταξη και εθνική ιδιαιτερότητα.
- Η εθνική ταυτότητα ως εργαλείο της δημόσιας διπλωματίας για την προώθηση της ελληνικής εθνικής εικόνας .

ΚΔΕ 1.5(Ε) Νέες τεχνολογίες: δημιουργία και διαχείριση portal, blogs και media monitoring

Σκοπός του μαθήματος είναι η διαχείριση και η ανάδειξη της εικόνας της χώρας στο εξωτερικό στο μέτρο που στηρίζεται σε σημαντικό βαθμό στα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης. Απαραίτητη κρίνεται και η εξοικείωση των σπουδαστών με την παρακολούθηση του περιεχομένου των διεθνών ΜΜΕ και η σύνδεσή τους με τις νέες τεχνολογίες.

[Πρόκειται για ένα νέο μάθημα, η εισαγωγή του οποίου κρίνεται επιβεβλημένη λόγω της ραγδαίας εξέλιξης της τεχνολογίας, της έμφασης που δίνει η Ε.Σ.Δ.Δ. στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση και των θεμάτων επικοινωνίας και τουρισμού που σχετίζονται με τις νέες τεχνολογίες.]

ΚΔΕ 1.6(Ε) Σχεδιασμός Επικοινωνιακής Καμπάνιας

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η πρακτική εφαρμογή της θεωρίας του ΜΚΤ μέσα από μία ολοκληρωμένη άσκηση σχεδιασμού μίας επικοινωνιακής καμπάνιας, η οποία θα καλύψει όλα τα επικοινωνιακά εργαλεία που ενδείκνυνται για το ΜΚΤ ενός τουριστικού προορισμού.

[Συμπεριλαμβάνεται ήδη ως εργαστήριο στο υφιστάμενο πρόγραμμα σπουδών του τμήματος ΤΟΑ.]

ΚΔΕ 1.7(Ε) Τεχνικές τηλεοπτικής και ραδιοφωνικής συνέντευξης

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η εκπαίδευση των σπουδαστών στην παραχώρηση τηλεοπτικής και ραδιοφωνικής συνέντευξης σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο

ΚΔΕ 1.8(Ε) Σύνταξη άρθρων, ανασκευαστικών επιστολών, position papers και bullet points

Σκοπός του εργαστηρίου είναι η εκμάθηση των τεχνικών σύνταξης κειμένων στην ελληνική γλώσσα.

ΑΞΟΝΑΣ ΚΔΕ 2:

Τουρισμός

ΚΔΕ 2.1 Τουριστική ανάπτυξη και πολιτική

Σκοπός του μαθήματος είναι να αποκτήσουν οι απόφοιτοι τις απαραίτητες γνώσεις ώστε να καταρτίζουν και να παρακολουθούν προγράμματα τουριστικής ανάπτυξης σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο, καθώς και να διαμορφώνουν στρατηγικούς στόχους για την άσκηση τουριστικής πολιτικής.

[Προτείνεται η συγχώνευση των δύο μαθημάτων σε ένα.¹³ Η ενοποίησή τους κρίνεται σκόπιμη, καθώς η χάραξη της τουριστικής πολιτικής οφείλει να λαμβάνει υπ'όψιν της τα πρότυπα τουριστικής ανάπτυξης κάθε συγκεκριμένης περιοχής.]

Ενδεικτική δομή

- Τουριστική ανάπτυξη: έννοια, θεωρητικές προσεγγίσεις, προϋποθέσεις και πρότυπα, οργάνωση και σχεδιασμός
- Οργάνωση, φορείς, θεσμοί στον τουρισμό
- Κοινωνικοοικονομική θεώρηση του τουρισμού

¹³ Μέχρι σήμερα, το μάθημα της Τουριστικής Ανάπτυξης και της Τουριστικής Πολιτικής διδάσκονταν ξεχωριστά.

- Τουριστική πολιτική: θεωρητικό υπόβαθρο, γενικές επιδιώξεις, σκοποί και στόχοι, προγραμματισμός, μέσα και μέτρα άσκησής της.
- Διαδικασία λήψης αποφάσεων της τουριστικής πολιτικής

ΚΔΕ 2.2. Θεσμικό πλαίσιο στον τουρισμό

Το μάθημα *Στοιχεία Τουριστικής Νομοθεσίας* διδάσκεται ήδη.

Ενδεικτική δομή:

- Ιδιωτικό Δίκαιο Τουρισμού (μεγαλύτερη έμφαση στο ιδιωτικό σκέλος της τουριστικής νομοθεσίας).
 - Δημόσιο Δίκαιο Τουρισμού
 - Περιγραφή υφιστάμενης τουριστικής κρατικής δομής.
- [Έμφαση στη συνεργασία του Υπουργείου Πολιτισμού και Τουρισμού με τα εποπτευόμενα από αυτό νομικά πρόσωπα αλλά και με τους διεθνείς οργανισμούς τουρισμού και την Ευρωπαϊκή Ένωση.]

ΚΔΕ 2.3. Τουριστική οικονομία

Μέχρι σήμερα διδάσκονταν δύο ξεχωριστά μαθήματα: *Τουριστική Οικονομία & Επιχειρηματικό Σχέδιο* και *Τουρισμός & Ελληνική Οικονομία*. Η ενιαία διδασκαλία των μαθημάτων συμβάλλει στην εξοικονόμηση πόρων, διδακτικών ωρών, καθώς και στην κατανόηση και τη διαμόρφωση ενιαίας αντίληψης για τα μικρο- και μακροοικονομικά μεγέθη της ελληνικής τουριστικής οικονομίας.

Ενδεικτική δομή

- Εισαγωγικές έννοιες τουριστικής οικονομίας
- Η ζήτηση και προσφορά τουριστικών προϊόντων
- Βασικές αρχές που διέπουν την τουριστική παραγωγή και οι βασικοί συντελεστές της
- Επιχειρηματικό σχέδιο επένδυσης
- Η θέση του ελληνικού τουρισμού στην παγκόσμια αγορά

- Η δομή της ελληνικής τουριστικής βιομηχανίας

ΚΔΕ 2.4 Marketing τουριστικών προορισμών

Σκοπός του ήδη υπάρχοντος μαθήματος είναι να συνδεθεί η θεωρία του ΜΚΤ με τις πραγματικές απαιτήσεις προβολής και προώθησης ενός τουριστικού προορισμού σε τοπικό, περιφερειακό ή εθνικό επίπεδο μέσω των εργαλείων του destination marketing που χρησιμοποιούνται από ένα περιφερειακό ή εθνικό οργανισμό τουρισμού.

Ενδεικτική δομή

- Βασικές αρχές ΜΚΤ
- Έρευνα και ανάλυση αγοράς
- Εκπόνηση στρατηγικής και μείγματος ΜΚΤ
- Καθορισμός απαιτούμενων πόρων (προϋπολογισμός ΜΚΤ, προσωπικό κ.ό.κ.)
- Έλεγχος αποτελεσματικότητας

ΚΔΕ 2.5 Χωροταξικός-πολεοδομικός σχεδιασμός

(μόνο οι ώρες που αφορούν σε σχετικές θεματικές με τον τουρισμό)

Κοινό με τον κύκλο της Αειφόρου Ανάπτυξης το ΚΑΑ 3.2

ΚΔΕ 2.6(E) Απόκτηση, Επεξεργασία και Διαχείριση Περιβαλλοντικών Δεδομένων: Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών

Κοινό με τον Κύκλο Αειφόρου Ανάπτυξης το ΚΑΑ 3.7.

ΚΔΕ2.7 (E) Εργαστήριο e-tourism, διδάσκεται ήδη στο τμήμα ΤΟΑ

ΚΔΕ 2.8 (E) Τουρισμός & Κοινοτικά Προγράμματα

Διατηρείται το ήδη διδασκόμενο μάθημα, το οποίο στοχεύει στην κατανόηση του ρόλου των κοινοτικών προγραμμάτων στην τουριστική ανάπτυξη, τα οποία ενισχύουν την ιδιωτική τουριστική επιχειρηματική δραστηριότητα, συμβάλλοντας στην τουριστική ανάπτυξη.

[Ενσωματώνεται το ήδη διδασκόμενο μάθημα *Επενδυτικά Κίνητρα στον Τουρισμό*.]

ΑΞΟΝΑΣ ΚΔΕ 3:

Δημόσια Διπλωματία

ΚΔΕ3.1 Εισαγωγή στην έννοια της πολιτιστικής διπλωματίας

- [Υπογραμμίζεται η ανάγκη συνεργασίας όλων των αρμοδίων ελληνικών θεσμών και αναλύονται συγκεκριμένες δράσεις, έτσι ώστε οι σπουδαστές να αποκτήσουν αντίληψη των δυνατοτήτων επιρροής της πολιτιστικής διπλωματίας και των αντίστοιχων δυνατοτήτων συμβολής τους.]

Ενδεικτική δομή:

- Εισαγωγή στις πρακτικές της πολιτιστικής κληρονομιάς (ελληνικότητα, κληρονομιά, μουσείο, τέχνη, πολιτισμός), στις προκλήσεις ταυτότητας και στρατηγικής που αντιμετωπίζουν οι ελληνικοί πολιτιστικοί φορείς, στις μεθόδους και τα μέσα επικοινωνίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, καθώς και σε ζητήματα ψηφιακής εξωτερικής πολιτιστικής πολιτικής.
- Βασικές γνώσεις γεωγραφίας (φυσική, τουριστική, διαδρομική γεωγραφία, αξιοθέατα κάθε περιοχής), προκειμένου να διαπιστωθούν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα αλλά και οι τυχόν ελλείψεις των πολιτιστικών υποδομών (λ.χ. μουσεία, αρχαιολογικοί χώροι), έτσι ώστε να βελτιωθεί το προσφερόμενο πολιτισμικό και τουριστικό προϊόν.

ΚΔΕ 3.2. Ελληνική εξωτερική πολιτική

Σκοπός του μαθήματος είναι η εξοικείωση των σπουδαστών με τα σημαντικότερα ζητήματα της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής, τη διπλωματική ιστορία και βασικές έννοιες διεθνών σχέσεων.

Ενδεικτική δομή

- Ελληνική Εξωτερική Πολιτική 1945-2009

- Κύριοι σταθμοί και επιλογές - το πολιτικό πλαίσιο, το σύστημα λήψης αποφάσεων

- Η Ελλάδα και η ΕΕ

- Η ένταξη, η ΟΝΕ, οι ελληνικές Προεδρίες, Οι συμμαχίες και συναινέσεις, Η βαλκανική πολιτική της ΕΕ, Το ζήτημα της διεύρυνσης

- Η Ελλάδα στο ΝΑΤΟ, ΟΗΕ, ΟΑΣΑ, ΟΑΣΕ

- Θέση και προοπτικές

- Η Ελληνική Οικονομική Διπλωματία, Ενεργειακή Διπλωματία, Η Αναπτυξιακή Βοήθεια

- Ελλάδα, Βαλκάνια και Τουρκία

- Επισκόπηση Διμερών σχέσεων (Ελλάδα - Τουρκία, Ελλάδα-Αλβανία, Ελλάδα-Βουλγαρία, Ελλάδα-Σερβία. Ελλάδα-Ρουμανία), Τα Εθνικά Θέματα - Ιστορική Επισκόπηση - Κυπριακό, Μακεδονικό

ΚΔΕ 3.3 Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις

- Το παγκόσμιο εμπορικό σύστημα: θεωρία του διεθνούς εμπορίου (παραγωγικότητα εργασίας και διεθνές εμπόριο, συγκριτικό πλεονέκτημα κ.ά.), δομή, παραγωγικοί συντελεστές, εμπόδια (προστατευτισμός, δασμοί κ.ά.),

- Πολυεθνικές εταιρείες: Άμεσες ξένες επενδύσεις, διεθνή μονοπώλια και ολιγοπώλια, το σύγχρονο φαινόμενο των κρατικών εταιρειών holding

- Διεθνές οικονομικό – νομισματικό σύστημα και διεθνές οικονομικό δίκαιο: ΠΟΕ (δομή, όργανα, μηχανισμός επίλυσης διαφορών), αρχή της εθνικής μεταχείρισης, αρχή του πλέον ευνοούμενου κράτους, dumping και anti-dumping, ο Γύρος της Doha, περιφερειακοί εμπορικοί οργανισμοί, η Παγκόσμια Τράπεζα, το διεθνές νομισματικό σύστημα (ΔΝΤ, Bretton Woods, Washington Consensus και Post Washington Consensus), μορφές οικονομικής ολοκλήρωσης, η ΕΕ ως κλασικό παράδειγμα νομισματικής και οικονομικής ένωσης, η διεθνής εμπορική πολιτική της ΕΕ
- Ισοζύγιο πληρωμών: Εξωτερικό χρέος, εμπορικό ισοζύγιο, ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών

ΚΔΕ 3.4. Διεθνής Πολιτική Ενέργειας & Φυσικών Πόρων

Σκοπός του μαθήματος είναι να παρουσιάσει τους τρόπους με τους οποίους η ενέργεια επηρεάζει τις σχέσεις μεταξύ των κρατών.

Ενδεικτική δομή

- Αγορές ενεργειακών πόρων με έμφαση στο πετρέλαιο και το φυσικό αέριο. Προσφορά και ζήτηση. Καθορισμός τιμών.
- Πολιτικοί κίνδυνοι και ευκαιρίες κατά την άσκηση ενεργειακής διπλωματίας.
- Ενεργειακά αποθέματα της Κασπίας Θάλασσας. Το νομικό πρόβλημα της Κασπίας Θάλασσας.
- Η γεωπολιτική των αγωγών στον Καύκασο, την Κεντρική Ασία και τα Βαλκάνια
- Η τουρκική ενεργειακή πολιτική
- Η ενεργειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- Ο ρόλος της Ελλάδας ως ενεργειακού κόμβου.

Ξένες γλώσσες

Τα μαθήματα των ξένων γλωσσών θα πρέπει να δίνουν έμφαση στην ειδική ορολογία των θεματικών πεδίων σπουδών και να γίνονται προσομοιώσεις συνεντεύξεων. Έμφαση στη σύνταξη επιστολών, factsheet, newsletter.

5.3. **Ανασχεδιασμός του συστήματος Πρακτικής Άσκησης & Εκπόνησης Συλλογικής Εργασίας**

Σκοπός της πρακτικής εκπαίδευσης των σπουδαστών είναι να τους φέρει σε άμεση επαφή και σύνδεση με το διοικητικό γίγνεσθαι, διασφαλίζοντας τη συμμετοχή τους τόσο σε εργασίες επιτελικού σχεδιασμού, όσο και σε διαδικασίες διεκπεραίωσης του έργου των Υπηρεσιών στις οποίες λαμβάνει χώρα η πρακτική εκπαίδευση.

Μέσα από αυτή την διαδικασία, οι σπουδαστές καλούνται να μετουσιώσουν για πρώτη φορά σε πράξη τις θεωρίες και τις γνώσεις που έχουν διδαχθεί κατά το προηγούμενο διάστημα εκπαίδευσης στη Σχολή, συμμετέχοντας κατά το δυνατόν περισσότερο στην καθημερινή διοικητική δραστηριότητα της μονάδας, μέσα από τον χειρισμό απλών ή και πιο σύνθετων θεμάτων. Ουσιαστικά, η πρακτική εκπαίδευση αποτελεί το μεταβατικό διάστημα κατά το οποίο ο εκπαιδευόμενος υπάλληλος, *«εγκαταλείπει το ένα στάδιο και περνά στο άλλο»*.¹⁴

Μέσα από μια ολιγόμηνη διαδραστική εμπειρία με το περιβάλλον της Δημόσιας Διοίκησης οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει όχι μόνο να ενισχύσουν το γνωστικό τους υπόβαθρο, αλλά και να αναπτύξουν περαιτέρω την προσωπικότητά τους, ώστε, με το πέρας της επαγγελματικής εκπαίδευσης στην Σχολή, να είναι άμεσα σε θέση να ανταποκριθούν στις ιδιαίτερες ανάγκες της υπηρεσίας τους.

Στην πραγματικότητα, η πλέον εμπειριστατωμένη αξιολόγηση του Προγράμματος Σπουδών διενεργείται κατά την πρακτική εκπαίδευση, όπου ο σπουδαστής έρχεται σε επαφή με το περιβάλλον το οποίο θα κληθεί όχι μόνο να υπηρετήσει αλλά και να μεταρρυθμίσει και δοκιμάζει σε ποιο βαθμό το θεωρητικό του υπόβαθρο είναι κατάλληλο και ικανό να τον βοηθήσει να ανταπεξέλθει στις δυσκολίες.

¹⁴ Παπούλιας, Δ. και Τσακαλία, Μ., *«Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης: Μελέτη- Ανάλυση Εκπαιδευτικού Έργου, Διδακτικού Προσωπικού, Διοικητικής και Λειτουργικής Οργάνωσης»*, Αθήνα, Μάιος 2000, σ.23

Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης στη πλειοψηφία των χρόνων λειτουργίας των Σχολών Ε.Σ.Δ.Δ. & Ε.Σ.Τ.Α., παρά τις διορθωτικές ενέργειες που κατά καιρούς έχουν υιοθετηθεί¹⁵, έχει υποστεί πλήγμα από παρεμβάσεις και οργανωτικές παραλείψεις τόσο ως προς τη μεθοδολογία διοργάνωσης και διεξαγωγής όσο και ως προς τη μεθοδολογία αξιολόγησης.

Η αποτελεσματικότητα της πρακτικής εκπαίδευσης συχνά υπονομεύεται από μια σειρά οργανωτικών αδυναμιών, οι οποίες μεγεθύνονται από τους ανθρώπινους ψυχολογικούς παράγοντες που υπεισέρχονται στην εκπαιδευτική διαδικασία και σχετίζονται με προσωπικά στοιχεία και χαρακτηριστικά. Είναι γεγονός ότι μόνιμο σημείο κριτικής της πρακτικής άσκησης είναι η διαπίστωση ότι η επιτυχία της εναπόκειται αποκλειστικά στην καλή διάθεση και ευσυνειδησία του εκάστοτε εκπαιδευτή.¹⁶

Προκειμένου να επιτευχθεί ο σκοπός της Πρακτικής Άσκησης, η πρόταση επανασχεδιασμού στηρίζεται στη μεθοδολογία σχεδιασμού, οργάνωσης και αξιολόγησης της Πρακτικής Άσκησης.

Ο ορθολογικός σχεδιασμός της ΠΑ περιλαμβάνει αρχικά τον **προσδιορισμό των Φορέων Υποδοχής** των σπουδαστών οι οποίοι δύνανται να προέρχονται από:

Επιτελικές Υπηρεσίες του Νομικού Προσώπου του κράτους (Υπουργεία, Γενικές Διοικήσεις που θα προκύψουν από την εφαρμογή του σχεδίου Καλλικράτης, Ανεξάρτητες Αρχές, Ελεγκτικοί Μηχανισμοί) καθώς και των Νομικών Προσώπων Δημοσίου Δικαίου (ΟΤΑ α και β' βαθμού, Νοσοκομεία κ.α.).

Χώρες του εξωτερικού: με το σκεπτικό ότι αποτελούν την πλέον αποτελεσματική λύση «για να εισαχθούν οι σπουδαστές στην ευρωπαϊκή πραγματικότητα με απτό τρόπο»¹⁷. Η επαφή των σπουδαστών με τις

¹⁵ Οι ενέργειες αυτές έγιναν μετά από εισήγηση ομάδας μελέτης που είχε συσταθεί για αυτό τον σκοπό. Βλ. σχετικά την έκθεση της Ομάδας Μελέτης για την Αναθεώρηση και τον Σχεδιασμό του Προγράμματος Σπουδών της Ε.Σ.Δ.Δ., σ.12.

¹⁶ Βλ. σχετικά τις προτάσεις του Δημοσιοϋπαλληλικού Συλλόγου Σπουδαστών της Ε.Σ.Δ.Δ. στο «Το Εκπαιδευτικό Έργο της Ε.Σ.Δ.Δ. και η Αξιοποίηση των Αποφοίτων της στη Δημόσια Διοίκηση-οι καταγεγραμμένες προτάσεις του συλλόγου σπουδαστών», Αθήνα, 13-10-2004, σ.4.

¹⁷ Μεσθανέως, Β., «Εθνική Σχολή Δημόσιας διοίκησης: ο επαγγελματικός χαρακτήρας της», περ.

ευρωπαϊκές Διοικήσεις θα έχει καθοριστική συμβολή στην επαγγελματική εκπαίδευση των σπουδαστών, διευρύνοντας τους γνωστικούς τους ορίζοντες μέσα από την εκ του σύνεγγυς επαφή με τις βέλτιστες πρακτικές (best practices) των προηγμένων διοικητικά κρατών. Θα δοθεί η δυνατότητα να εξοικειωθούν οι σπουδαστές με την πρακτική των κέντρων λήψης αποφάσεων της Ε.Ε., να έχουν πρόσβαση σε κέντρα παραγωγής γνώσης, όπως το Ε.Ι.Ρ.Α., παρέχοντας τους κατ' αυτόν τον τρόπο πλούσιες προσλαμβάνουσες σε ένα διεθνές περιβάλλον.¹⁸

Η οργάνωση του ανωτέρω εγχειρήματος μπορεί να επιτευχθεί με τη σύναψη διεθνών συμπράξεων της Σχολής με αντίστοιχα ιδρύματα του εξωτερικού, όπως η Ε.Ν.Α. και η Sprayer.¹⁹

Μια τέτοια συνεργασία θα αποτελούσε ανεκτίμητη εμπειρία για τους σπουδαστές και συνάμα μια πρώτης τάξεως ευκαιρία για την διεθνή προβολή της Σχολής και την ενίσχυση του κύρους της σε εθνικό επίπεδο.

Η μεθοδολογία οργάνωσης της Πρακτικής Άσκησης ακολουθεί μετά τον προσδιορισμό των Φορέων Υποδοχής και αφορά, αρχικά, την αποτελεσματική υλοποίηση ενός χρονοδιαγράμματος για τον τρόπο ολοκλήρωσης της πρακτικής άσκησης από τους σπουδαστές.

Η πρακτική άσκηση, διάρκειας 4 μηνών, θα πρέπει να διασφαλίζει την εκπαίδευση του σπουδαστή σε τουλάχιστον 2 διαφορετικές Υπηρεσίες εκ των οποίων η μια (1) δύναται να βρίσκεται σε χώρα του εξωτερικού²⁰ (πχ. ΟΤΑ α' βαθμού, Φορέας εξωτερικού ή Ανεξάρτητη Αρχή, Υπουργείο). Νοείται ότι η ανωτέρω διαδικασία ολοκλήρωσης της Πρακτικής Άσκησης αφορά το σύνολο των σπουδαστών και όχι μέρος αυτών. Η Πρακτική Άσκηση σε χώρα του εξωτερικού δύναται να έχει διάρκεια 15 ημερών και να υλοποιείται κατά το

“ Διοικητική Ενημέρωση”, τχ.8, Μάιος 1998, σ. 67

¹⁸ Βλ. Υπόμνημα Συλλόγου Σπουδαστών Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης, Αθήνα, 1995.

¹⁹ Όπως αναφέρεται στην εργασία του κ. Δούκα, Τ., (2003), «*Η Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης μέσα από τα Προγράμματα Σπουδών της (1986-2003): ανάγκη για γενική ή εφαρμοσμένη γνώση;*», ανέκδοτη εργασία, ΙΔ' Εκπαιδευτική Σειρά, σ.77, είχε υπάρξει το 1994 πρόταση για τη διοργάνωση κοινού σεμιναρίου με τη Σχολή Διοικητικών Επιστημών του Sprayer, η οποία όμως δεν τελεσφόρησε

²⁰ Κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της σχολής (εκπαιδευτικές σειρές Ε.Σ.Δ.Δ. ΣΤ', Ζ' και Η') οι σπουδαστές απέκτησαν διεθνή εμπειρία μέσα από το πέρασμα ενός διαστήματος της πρακτικής εκπαίδευσης στο εξωτερικό.

τελευταίο δεκαπενθήμερο της Πρακτικής Άσκησης. Σε κάθε περίπτωση η Πρακτική Άσκηση σε Φορέα του εξωτερικού προτείνεται να είναι προαιρετική, με μερική κάλυψη των λειτουργικών εξόδων από τον προϋπολογισμό της Σχολής (πχ. κάλυψη ημερήσιας αποζημίωσης και διατροφής) και θα προϋποθέτει τη δήλωση επιθυμίας και προτίμησης του σπουδαστή.

Για την επίτευξη του ανωτέρω εγχειρήματος βασική προϋπόθεση αποτελεί η σύσταση μιας μόνιμης ομάδας υπευθύνων πρακτικής άσκησης, ανά εκπαιδευτική σειρά σπουδαστών οι οποίοι θα λειτουργούν είτε άτυπα ως ομάδα εργασίας με μέλη επιστημονικούς υπευθύνους από τους 4 κύκλους σπουδών, είτε υποστηρικτικά ενισχύοντας το υφιστάμενο Τμήμα Σταδιοδρομίας Αποφοίτων είτε αποτελώντας ένα νέο αυτοτελές Τμήμα Πρακτικής Άσκησης. Αποστολή της ανωτέρω δομής θα είναι τυποποίηση μιας διαδικασίας, η οποία θα διασφαλίζει:

- Τον ορισμό ενός Υπευθύνου Πρακτικής Άσκησης για κάθε σπουδαστή από τη Σχολή ο οποίος θα βρίσκεται σε συνεχή επικοινωνία μαζί του και θα επιβλέπει τον ίδιο, τον εκπαιδευτή και γενικότερα την ανταπόκριση του Φορέα Υποδοχής.
- Τον προσδιορισμό των εκπαιδευτών που θα επιβλέπουν και κατευθύνουν το έργο των σπουδαστών
- Τη σύνδεση της συλλογικής εργασίας με την πρακτική άσκηση

Πιο αναλυτικά, βασικό αντικείμενο της ομάδας πρακτικής άσκησης προτείνεται η προετοιμασία και ανάθεση στο σπουδαστή *επιτελικού χαρακτήρα έργου σχετικού με τη θέση τοποθέτησής του στην πρακτική και με βάση τη θεματολογία της **συλλογικής εργασίας** που έχει την υποχρέωση να εκπονήσει κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης*. Η σύνδεση της συλλογικής εργασίας με την πρακτική άσκηση αποσκοπεί στην ενίσχυση του πρακτικού χαρακτήρα της εκπαιδευτικής διαδικασίας, θα επιτρέψει στους σπουδαστές να διεισδύσουν στην διοικητική πραγματικότητα και να συμβάλλουν, ήδη από την περίοδο της φοίτησης στην Σχολή, στην εξυγίανση του Δημόσιου Τομέα, και θα συμβάλλει στην καλλιέργεια της συνεργατικής

ικανότητάς τους ενθαρρύνοντάς τους παράλληλα να δράσουν δημιουργικά και καινοτομήσουν. Τέλος, με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι δεν θα επαναληφθούν φαινόμενα του παρελθόντος (και του παρόντος) όπου οι ασκούμενοι δεν έκαναν απολύτως τίποτα στους φορείς που τοποθετούνταν λόγω έλλειψης αντικειμένου.

Πιο συγκεκριμένα:

- ✓ η Ομάδα Πρακτικής Άσκησης σε συνεργασία με τους φορείς πρακτικής άσκησης συντάσσει κατάλογο με δημόσια προβλήματα προς διαπραγμάτευση. Τα προς διαπραγμάτευση προβλήματα μπορούν να έχουν εθνική, περιφερειακή ή τοπική διάσταση και συνιστάται να έχουν έντονη δι-υπηρεσιακή διάσταση . Ενδεικτικά παραδείγματα: πολιτική για το βιβλίο και πολιτιστική διπλωματία, διαπολιτισμική εκπαίδευση, οικονομικές -κοινωνικές και περιβαλλοντικές διαστάσεις στη διαχείριση απορριμμάτων, γεωγραφική κινητικότητα γυναικείου εργατικού δυναμικού στον χώρο του τουρισμού ή της υγείας ή του πολιτισμού, παχυσαρκία ανηλίκων και εκπαιδευτική πολιτική, προώθηση αγροτουρισμού-κοινωνική οικονομία και τουριστική προβολή , γυναικεία επιχειρηματικότητα και πράσινη οικονομία, νησιωτική τουριστική πολιτική και συγκοινωνίες, προώθηση καινοτομίας στον χώρο της υγείας κλπ.
- ✓ Συγκροτούνται ομάδες εργασίας 4 ατόμων (από διαφορετικούς κύκλους ειδίκευσης ώστε να δοθεί έμφαση στη δι – υπηρεσιακή εκπαίδευση). Σε κάθε μία από αυτές ορίζεται υπεύθυνος έργου ένας καθηγητής με μεσοχρόνια σύμβαση (βλ. σχετικά ενότητα 6. Επιλογή Εκπαιδευτικού Προσωπικού). Ο υπεύθυνος έργου (εκπαιδευτής), συντονίζει την ομάδα και δίνει τις απαραίτητες κατευθύνσεις κατόπιν εισηγήσεων αυτής και παρεμβαίνει όποτε χρειάζεται.
- ✓ Κάθε ομάδα επιλέγει από τον κατάλογο το δημόσιο πρόβλημα με το οποία θέλει να ασχοληθεί. Με βάση την επιλογή της, η ομάδα τοποθετείται και στον αντίστοιχο φορέα πρακτικής άσκησης. Στην περίπτωση που στη ρύθμιση του προβλήματος εμπλέκονται

περισσότεροι του ενός φορέα, τότε γίνεται και η αντίστοιχη κατανομή. Ο φορέας – ή οι φορείς - πρακτικής άσκησης εκπροσωπείται στην ομάδα από έναν «υπεύθυνο επικοινωνίας», ο οποίος διευκολύνει τους σπουδαστές στην εκτέλεση του έργου τους, τους παρέχει τις πληροφορίες και τα μέσα που χρειάζονται και τους μεταφέρει τη θέση και την άποψη της Διοίκησης σχετικά με το θέμα που διαπραγματεύονται. Επιπλέον, στο πλαίσιο της ομάδας, ο «υπεύθυνος επικοινωνίας» διατηρεί συμβουλευτικού χαρακτήρα ρόλο απέναντι στον υπεύθυνο έργου.

- ✓ Για την εκπόνηση της συλλογικής εργασίας , η κάθε ομάδα εργασίας πρέπει:
- Να χαρτογραφήσει το υφιστάμενο πλαίσιο: ποιο είναι το εθνικό και υπερεθνικό θεσμικό πλαίσιο (νόμοι και προεδρικά διατάγματα, οδηγίες ΕΕ, διεθνείς συμβάσεις κλπ), ποιοι είναι οι δημόσιοι και μη δημόσιοι δρώντες, ενδιαφερόμενοι και μέτοχοι, ποιος είναι ο τρόπος ανταπόκρισης του φορέα στο πρόβλημα, ποια είναι ενδεχομένως τα διοικητικά βάρη (μέτρηση), ποιοι είναι οι δημόσιοι πόροι (οικονομικοί, ανθρωπίνι, τεχνολογικοί) που διατίθενται για τη διαχείριση της προβλήματος (μέτρηση) καθώς και πώς συσχετίζεται η οργανωτική δομή του φορέα με το πρόβλημα.
- Να μελετήσει τη βιβλιογραφία για το θέμα (κοινωνιολόγοι και παιδαγωγοί για τη διαπολιτισμική εκπαίδευση, διατροφολόγοι για την υγιεινή διατροφή κλπ) καθώς και τη διεθνή εμπειρία. Ιδιαίτερα, όσον αφορά στη μελέτη της διεθνούς εμπειρίας, πρέπει να ενθαρρύνεται η επικοινωνία με φορείς του εξωτερικού, καθώς και η επιτόπια παρατήρηση των εκεί εφαρμοζομένων πολιτικών (για τις προϋποθέσεις υλοποίησης μέρους της πρακτικής άσκησης στο εξωτερικό γίνεται αναφορά πιο πάνω).
- Να αξιολογήσει τα αποτελέσματα της υφιστάμενης πολιτικής ή διοικητικής δράσης (μέσα από δείκτες και μετρήσεις, ερωτηματολόγια

και συνεντεύξεις προς τους ενδιαφερομένους) και να αναδείξει αδυναμίες και παθογένειες.

- Να διερευνήσει τις απόψεις όλων των ενδιαφερομένων (stakeholders) σχετικά με την αναγκαιότητα για αλλαγή της διοικητικής ρύθμισης του προβλήματος καθώς και με την επιθυμητή κατεύθυνση των αλλαγών.
- Να προτείνει τρόπους ρύθμισης του προβλήματος (κύρια και εναλλακτικές λύσεις) με τη μορφή υπηρεσιακού σημειώματος. Οι προτάσεις πρέπει αφενός να είναι δομημένες στη βάση της σχέσης αιτία – αποτελέσματος και αφετέρου να είναι και κοστολογημένες ως προς τους αναγκαίους οικονομικούς πόρους και τα διοικητικά βάρη.
- Να κάνει ανάλυση κανονιστικών επιπτώσεων
- Να μετατρέψει την κύρια προτεινόμενη λύση σε Κανονιστική Πράξη (αν χρειάζεται)
- ✓ Σημειώνεται, ότι όλες οι ενέργειες της ομάδας εργασίας γίνονται υπό την κοινή σκέπη της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και του φορέα πρακτικής άσκησης. Κατά τη διεκπεραίωση λοιπόν του αντίστοιχου διοικητικού έργου τηρούνται όλες οι διαδικασίες που προβλέπονται στον Κώδικα Επικοινωνίας των Δημοσίων Υπηρεσιών (Κ.Ε.Δ.Υ.).
- ✓ Οι εργασίες παρουσιάζονται όχι μόνο στους υπόλοιπους σπουδαστές αλλά και σε επιτροπή όπου συμμετέχουν καθηγητές της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. καθώς και υπηρεσιακοί ή μη παράγοντες που έχουν σχέση με το αντικείμενο. Στην επιτροπή δεν μπορεί να συμμετέχει ο υπεύθυνος επικοινωνίας.
- ✓ Οι προτάσεις αυτές υποβάλλονται σε εύλογο χρόνο στον Πρωθυπουργό, στους αρμόδιους Υπουργούς, στον Υπουργό Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης και κοινοποιούνται από την Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης στα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης.

Όσον αφορά στην **αξιολόγηση των σπουδαστών**, εισάγεται αντικειμενικό σύστημα που στοχεύει τόσο στην αξιολόγηση της

εργασίας όσο και στην αξιολόγηση της «επαγγελματικής συμπεριφοράς» του εκπαιδευόμενου. Συγκεκριμένα:

- ✓ Η εργασία βαθμολογείται κατά 80% από την επιτροπή και κατά 20% από τους σπουδαστές (διαφορετικά ακροατήρια – διαφορετική παρουσίαση).
- ✓ Ο σπουδαστής βαθμολογείται κατά 50% για την εργασία (βλ. 6), κατά 30% για τη συμμετοχή του στην ομάδα (συνεργασία, πρωτοβουλίες, συνέπεια, συμπεριφορά) από τον υπεύθυνο της ομάδας και κατά 20% και από τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας (με τα ίδια κριτήρια).

Τέλος, επισημαίνεται ότι εργασίες πρέπει να απολαμβάνουν την όσο το δυνατόν μεγαλύτερη δημοσιότητα καθώς, εκ των πραγμάτων, θα αποτελούν το καλύτερο εργαλείο διαφήμισης της δουλειάς που γίνεται μέσα στη Σχολή.

Ο βέλτιστος χρόνος διεξαγωγής της πρακτικής άσκησης θεωρείται το διάστημα αμέσως μετά τη λήξη του κοινού πεδίου σπουδών και πριν την έναρξη των κύκλων σπουδών.

Επιπλέον εργασίες δι – υπηρεσιακής εκπαίδευσης

Στο πλαίσιο της περαιτέρω ενίσχυσης της δι – υπηρεσιακής εκπαίδευσης, και κατά τη διάρκεια των Θεματικών Κύκλων, ομάδες σπουδαστών που ανήκουν σε διαφορετικούς Κύκλους αναλαμβάνουν την εκπόνηση εργασιών, ιδίως στο πλαίσιο των κοινών μαθημάτων. Οι εργασίες αυτές δίνουν έμφαση σε δημόσια προβλήματα που αφορούν στο συνδυασμό δημόσιων πολιτικών και στα οποία εμπλέκονται περισσότερες της μίας Υπηρεσίες.

6. Σύστημα Επιλογής Διδακτικού Προσωπικού

6.1. Εισαγωγή

Η σωστή επιλογή διδασκόντων αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο κάθε εκπαιδευτικής διαδικασίας, καθώς η επίτευξη υψηλού επιπέδου απόδοσης είναι εφικτή μόνο όταν τα καταλλήλως επιλεγμένα μαθήματα παρουσιάζονται από διδάσκοντες με γνώση και εμπειρία. Ειδικά στην περίπτωση μιας Σχολής στα εγκαίνια της οποίας ο τότε Πρωθυπουργός, Ανδρέας Παπανδρέου, συνόψισε την αποστολή της στο «*μπόλιασμα της Διοίκησης με στελέχη-αποφοίτους της Ε.Σ.Δ.Δ.*»²¹ για να καταδείξει τον αναμορφωτικό ρόλο που αναμένεται να διαδραματίσουν οι απόφοιτοί της, η σοβαρότητα και η πρόθεση παραγωγής αποτελέσματος θεωρούνται εκ των ουκ άνευ και ερμηνεύουν την διχογνωμία απόψεων που έχει παρατηρηθεί τόσο ως προς το καθεστώς απασχόλησης στο οποίο υπάγονται οι διδάσκοντες της Ε.Σ.Δ.Δ. όσο και ως προς την ενδεδειγμένη αναλογία διδασκόντων που προέρχονται από τον χώρο της Δημόσιας Διοίκησης και αυτών που είναι μέλη Δ.Ε.Π.

Με το νόμο 1388/1983 ορίζεται ότι το διδακτικό προσωπικό της Σχολής δεν είναι μόνιμο. Στο προσωπικό αυτό μπορεί με απόφαση του Δ.Σ. του Ε.Κ.Δ.Δ. να ορίζονται με ωρομίσθια αποζημίωση και ποικιλοτρόπως²² δημόσιοι λειτουργοί, υπάλληλοι ΝΠΔΔ και ΟΤΑ, διδακτικό ή επιστημονικό προσωπικό ελληνικών ή ξένων Ανώτερων και Ανώτατων Εκπαιδευτικών ιδρυμάτων καθώς και άλλοι ιδιώτες που κατέχουν «*εξειδικευμένη επιστημονική, τεχνική ή άλλη ειδική κατάρτιση και πείρα συναφή προς τη διδακτέα ύλη και τα αντικείμενα σπουδών*».

²¹ Ντόλκα, Μ. (2002). «Αποτίμηση του μέχρι τώρα ρόλου της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Διοίκησης στο διοικητικό εκσυγχρονισμό και οι προοπτικές για το μέλλον» Ανέκδοτη εργασία, Ε.Σ.Δ.Δ., ΙΓ' Εκπαιδευτική Σειρά, Ταύρος.

²² Για παράδειγμα, με απόσπαση, μετάθεση, παράλληλη ανάθεση κλπ

6.2. Κριτική επισκόπηση της υφιστάμενης κατάστασης επιλογής Διδακτικού Προσωπικού

Για την ανωτέρω νομοθετική επιλογή, έχει εκφραστεί η άποψη ότι αυτό το καθεστώς απασχόλησης αποτελεί τροχοπέδη στην δημιουργία ενός “corporate identity”²³, αφού οι διδάσκοντες έχουν απωλέσει την αίσθηση του ανήκειν στον συγκεκριμένο φορέα. Ειδικότερα επισημαίνεται ότι η συγκεκριμένη ρύθμιση έχει αρνητικό αντίκτυπο στο κύρος της Σχολής, δεδομένου ότι «προσιδιάζει σε επιμορφωτικό φορέα, αλλά όχι σε σχολή με πρόγραμμα εκπαίδευσης 27μηνών και μάλιστα μετα-πανεπιστημιακή»²⁴. Ακόμη, στις παθογένειες της ανωτέρω ρύθμισης περιλαμβάνεται η δυσανάλογη αριθμητικά σχέση καθηγητών - σπουδαστών, καθώς, όπως επισημαίνεται, κατά τα πρώτα δέκα έτη λειτουργίας της η Σχολή είχε επιμορφώσει τετρακόσιους ενενήντα πέντε σπουδαστές, ενώ είχε απασχολήσει πεντακόσιους τέσσερις διδάσκοντες. Αλόγιστος αυτός, σύμφωνα πάντα με τους θιασώτες αυτής της άποψης, είναι ο κατακερματισμός της συλλογικής εκπαιδευτικής και επιστημονικής μνήμης της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. και η αυτοαναίρεσή της διότι «Σχολή χωρίς επιστημονικό corpus (το οποίο αναλαμβάνει την ευθύνη εκτέλεσης του Προγράμματος Σπουδών) δεν είναι Σχολή»²⁵. Από τα βέλη της κριτικής δεν ξεφεύγουν και τα κριτήρια επιλογής διδασκόντων, καθώς υπογραμμίζεται ως εξαιρετικά αρνητικό το γεγονός ότι «είναι ελάχιστες ως ανύπαρκτες οι επιστημονικές δημοσιεύσεις ή το ερευνητικό έργο των διδασκόντων της Ε.Σ.Δ.Δ. υπό την ιδιότητά τους αυτή»²⁶, ιδιαίτερα αν ληφθεί υπόψη ότι στα πλαίσια του πρακτικού προσανατολισμού της Σχολής, τα μαθήματα που δεν είναι απολύτως θεωρητικά χρήζουν εμπειρικής τεκμηρίωσης και απαιτούν τη διεξαγωγή έρευνας.

²³ Καρκατσούλης, Π «Πολιτική διοικητικών στελεχών και προεισαγωγική διοικητική εκπαίδευση», περ. διοικητική Μεταρρύθμιση, τχ. 1, 1996, σ. 229

²⁴ Καρκατσούλης, Π «Πολιτική διοικητικών στελεχών και προεισαγωγική διοικητική εκπαίδευση», περ. διοικητική Μεταρρύθμιση, τχ. 1, 1996, σ. 229

²⁵ ό.π., σ.230

²⁶ ό.π., σ. 231

Στον αντίποδα, οι υποστηρικτές του ισχύοντος επαγγελματικού καθεστώτος αναπτύσσουν επιχειρηματολογία που συνδέεται με την ιδιάζουσα φύση της Σχολής και με τους εκπαιδευτικούς στόχους που αυτή έχει θέσει. Καταρχήν, παρατηρείται σύγκλιση απόψεων ως προς την αναγκαιότητα να διασφαλιστεί ένα υψηλό επίπεδο κατάρτισης των διδασκόντων. Είναι κοινώς αποδεκτό ότι το μορφωτικό επίπεδο των σπουδαστών της Σχολής είναι ιδιαίτερα υψηλό, ενώ πλέον η πλειονότητα των σπουδαστών είναι κάτοχοι μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών, σε ορισμένες περιπτώσεις δε και διδακτορικών τίτλων. Αποτελεί επομένως πρόκληση για την Ε.Σ.Δ.Δ.Α. να θέσει ψηλά τον πήχη, να εμπλουτίσει τα μελλοντικά στελέχη της Διοίκησης με πρακτικές και θεωρητικές γνώσεις που θα διευρύνουν τους γνωστικούς ορίζοντες τους και παράλληλα να τους εμφυσήσει ένα νέο διοικητικό ήθος, δημιουργώντας εκείνο το αξιακό και γνωστικό υπόβαθρο που θα επιτρέψει στους αποφοίτους να εξελιχθούν σε παράγοντες αλλαγής (change agents) και εισαγωγής καινοτόμων δράσεων. Είναι σαφές ότι σε αυτή την προσπάθεια θα πρέπει να επιστρατευθούν οι γνώσεις και οι εμπειρίες τόσο των ανώτατων και ανώτερων στελεχών και εμπειρογνομόνων της Δημόσιας Διοίκησης όσο και των πανεπιστημιακών καθώς και των ειδικευμένων επιστημόνων, με την ένσταση όμως και εδώ εντοπίζεται η πρώτη σημαντική διαφορά τους από τους υποστηρικτές της δημιουργίας ενός μόνιμου σώματος διδασκόντων, ότι *«κυρίαρχο ρόλο στην Σχολή πρέπει να παίζουν οι πρακτικές εφαρμογές, άρα το μεγαλύτερο μέρος των διδασκόντων οφείλει να είναι αναπόφευκτα ανώτατα και ανώτερα στελέχη και εμπειρογνώμονες της Δημόσιας Διοίκησης»*²⁷, ενώ αντίθετα, για τους πανεπιστημιακούς καθηγητές προβλέπεται η συμμετοχή τους στην εκπαιδευτική διαδικασία σε ένα συμπληρωματικό επίπεδο, σε μαθήματα που έχουν πανεπιστημιακό περιεχόμενο και που χρήζουν θεωρητικής κάλυψης. Η παραπάνω άποψη εδράζεται στην αντίληψη ότι οι διδάσκοντες που προέρχονται από τον χώρο της Δημόσιας Διοίκησης έχουν ως κύριο προσόν τους την πρακτική γνώση του δημόσιου τομέα και είναι σε θέση όχι μόνο να μεταδώσουν γνώσεις στους

²⁷ Μεσθανέως, Β., *«Εθνική Σχολή Δημόσιας διοίκησης: ο επαγγελματικός χαρακτήρας της»*, περ. “Διοικητική Ενημέρωση”, τχ.8, Μάιος 1998, σ. 67

σπουδαστές αλλά και να καταθέσουν την πολύτιμη εμπειρία τους, που είναι το απόσταγμα ετών τριβής και δημιουργικής ενασχόλησης με τα προβλήματα, τις ιδιαιτερότητες και τις προκλήσεις της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης. Κατά αυτόν τον τρόπο υποστηρίζεται, ότι η Σχολή θα διατηρήσει τον σαφή επαγγελματικό προσανατολισμό της, διαφοροποιούμενη πλήρως από αντίστοιχα προγράμματα πανεπιστημιακών σχολών, δεδομένου ότι οι σπουδαστές της θα γίνουν κοινωνοί αφενός μεν των απαραίτητων θεωρητικών γνώσεων που πρέπει να συνοδεύουν κάθε σύγχρονο διοικητικό στέλεχος, ώστε να διαθέτει σφαιρική αντίληψη του αντικειμένου του, αφετέρου δε των διοικητικών και διευθυντικών δεξιοτήτων (διοικητικό know-how) που θα τους επιτρέψουν να εξελιχθούν σε φορείς μεταρρύθμισης του περιβάλλοντος της Δημόσιας Διοίκησης. Λογική συνέπεια της ανωτέρω θέσης είναι ότι οι διδάσκοντες δεν πρέπει να απασχολούνται στη Σχολή μέσω του διορισμού τους σε επίπεδο γνωστικών πεδίων, δεδομένου ότι αυτό εκφεύγει από τον επαγγελματικό προσανατολισμό της σχολής και προσιδιάζει σε πανεπιστημιακά ιδρύματα. Επιπρόσθετα, σε περίπτωση που οι διδάσκοντες καταλάμβαναν οργανική θέση στη Σχολή συνυφασμένη με κάποιο επιστημονικό πεδίο, θα καταστρατηγούνταν η ιεραρχική δομή της σχολής, μιας και οι διδάσκοντες αυτομάτως θα αποκτούσαν πειθαρχική σχέση με τους σπουδαστές. Ως εκ τούτου, προκρίνεται από τους υποστηρικτές του ισχύοντος επαγγελματικού καθεστώτος η άποψη ότι οι διδάσκοντες θα πρέπει να απασχολούνται σύμφωνα με την άμεση επιστημονική ή επαγγελματική γνώση ή εμπειρία που θα έχουν αποκομίσει από την Δημόσια Διοίκηση για συγκεκριμένα μαθήματα της Σχολής.

6.3. Πρόταση επανασχεδιασμού του Συστήματος Επιλογής Διδακτικού Προσωπικού

Πέραν πάσης αμφιβολίας, η φυσιογνωμία και η ποιότητα ενός Προγράμματος Σπουδών καθορίζεται από το δίπτυχο διδασκόντων-μαθημάτων. Είναι δεδομένο ότι και οι δύο απόψεις που διατυπώνονται σχετικά με τα κριτήρια επιλογής διδασκόντων, την σύνθεση του σώματος των διδασκόντων αλλά και

το επαγγελματικό καθεστώς στο οποίο αυτοί θα υπάγονται, είναι καλοπροαίρετες και έχουν ως γνώμονα το συμφέρον της Σχολής. Παρόλα αυτά η υιοθέτηση της μιας ή της άλλης άποψης, οδηγεί την Σχολή σε τελείως διαφορετικά μονοπάτια, αφού στην μεν πρώτη περίπτωση μπορούμε να αναμένουμε ότι οι διδάσκοντες, προερχόμενοι κατά συντριπτική πλειονότητα από τον ακαδημαϊκό χώρο, θα υιοθετήσουν μια πιο θεωρητική προσέγγιση αδυνατώντας να ενσωματώσουν την διοικητική πραγματικότητα στις διαλέξεις τους, ενώ στον αντίποδα, τα στελέχη και οι εμπειρογνώμονες της Δημόσιας Διοίκησης θα επιδιώξουν να προσδώσουν έναν εντονότερα επαγγελματικό χαρακτήρα, εφοδιάζοντας τους σπουδαστές με πρακτικές γνώσεις και διοικητικές δεξιότητες, χωρίς όμως να μπορούν να διεξάγουν την αντίστοιχη επιστημονική έρευνα.

Ζητούμενο, καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας της Σχολής, έχει αποτελέσει η επίτευξη ενός εξισορροπημένου συνόλου πανεπιστημιακών καθηγητών και στελεχών της Διοίκησης αλλά και των επιχειρήσεων²⁸. Πρέπει να ληφθεί όμως υπόψη ότι η δυναμική φύση του προγράμματος σπουδών και το μεταβαλλόμενο περιβάλλον της Δημόσιας Διοίκησης απαιτούν την εγρήγορση της Σχολής, που θα πρέπει να έχει ως πρώτιστο μέλημά της την προσέλκυση καταξιωμένων, έμπειρων και εξειδικευμένων διδασκόντων, ασχέτως χώρου προέλευσης. Είναι επιβεβλημένο επομένως, να διευθετηθεί αυτό το θέμα οριστικά, με την μεγαλύτερη δυνατή συναίνεση και με γνώμονα την επίτευξη των στόχων της Σχολής.

Μια πρόταση που σε σημαντικό βαθμό συγκεντρώνει τα παραπάνω γνωρίσματα και η οποία θα μπορούσε να αποτελέσει την χρυσή τομή, θα ήταν να προωθηθεί η στελέχωση της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. από ένα περιορισμένο επιτελείο διδασκόντων με μεσοχρόνιες συμβάσεις διετούς ή τριετούς διάρκειας και από προσωπικό που θα προσλαμβάνεται με τριμηνιαίες ή εξαμηνιαίες συμβάσεις για τη διδασκαλία συγκεκριμένων μαθημάτων.

²⁸ Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά στην προαναφερθείσα μελέτη των Παπούλια, Δ. και Τσακαλία, Μ., ό.π, σ.33, «ενώ υπάρχει ένα πρόγραμμα μαθημάτων αρκετά συνεκτικό στην κοινή φάση σπουδών (...) το πρόγραμμα αυτό δεν συνοδεύεται από ένα αντίστοιχο σώμα διδασκόντων υψηλού επιπέδου».

Οι συμβάσεις μικρής διάρκειας θα απευθύνονται σε νέους καθηγητές που δεν έχουν δοκιμαστεί από την Σχολή ή σε άτομα εγνωσμένου κύρους που λόγω αυξημένων υποχρεώσεων δεν μπορούν να αφιερώσουν περισσότερο χρόνο στην Ε.Σ.Δ.Δ.Α. Οι μεγάλης διάρκειας, στον αντίποδα, αποσκοπούν στην προσέλκυση έμπειρων και καταξιωμένων καθηγητών και στελεχών που θα δύνανται να προσφέρουν το αναμενόμενο ποιοτικό έργο. Παράλληλα, προτείνεται η σύσταση και η διατήρηση ενός αξιόπιστου μητρώου εκπαιδευτών, στο οποίο θα εντάσσονται με προϋποθέσεις και θα υπόκεινται σε διπλή αξιολόγηση τόσο από τους σπουδαστές όσο και από τους βασικούς διδάσκοντες βάσει καθορισμένων κριτηρίων, ώστε να αντλούνται από εκεί οι καλύτεροι.

Κριτήριο επιλογής των διδασκόντων θα πρέπει να είναι η πείρα, η μεταδοτικότητα, αλλά και η δυνατότητα προσαρμογής της διδασκαλίας στις ειδικές απαιτήσεις της Ε.Σ.Δ.Δ.Α, αφού θα πρέπει να καταστεί κοινή συνείδηση ότι η ουσιαστική αναβάθμιση της Σχολής δεν θα είναι ποτέ πλήρης χωρίς την πραγματοποίηση τομής στην εκπαιδευτική μέθοδο, που θα αποβλέπει στην μετάδοση εφαρμοσμένων μεθόδων και τεχνικών με την εισαγωγή του συστήματος της μελέτης περιπτώσεων, της προσομοίωσης, των παρουσιάσεων και άλλων εκπαιδευτικών εργαλείων που ενθαρρύνουν την πρωτοβουλία του σπουδαστή.

7. Εισαγωγικός Διαγωνισμός

7.1. Προτεινόμενες Μεταβολές

Η πρόταση της ομάδας εργασίας της ΕΝ.ΑΠ. για τη διαδικασία εισαγωγής στην Εθνική Σχολή Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης δεν διαφοροποιείται από το υφιστάμενο σύστημα του εισαγωγικού διαγωνισμού. Ωστόσο, εισάγει μία σειρά από παραμέτρους που στοχεύουν, αφενός, στην προσέλκυση συνειδητοποιημένων και επαγγελματικά ώριμων υποψηφίων οι οποίοι θα προέρχονται από όσο το δυνατόν περισσότερους επιστημονικούς κλάδους και, αφετέρου, στη σύνδεση του διαγωνισμού με την επιλογή κύκλων ειδίκευσης μέσα στη Σχολή.

Συγκεκριμένα:

A. Εισάγεται η παράμετρος της ελάχιστης διετούς εργασιακής εμπειρίας μετά την απόκτηση του πτυχίου ως προϋπόθεση για τη συμμετοχή στο διαγωνισμό.

Η εργασιακή εμπειρία διασφαλίζει:

- ✓ πρώτον, ότι οι αυριανοί σπουδαστές της Σχολής θα έχουν προσλαμβάνουσες παραστάσεις και εμπειρίες από τη λειτουργία οργανισμών - είτε δημόσιων είτε ιδιωτικών - και άρα θα αντιλαμβάνονται καλύτερα την διοικητική πραγματικότητα και
- ✓ δεύτερον, ότι ανάμεσα στο σώμα των σπουδαστών θα υπάρχει ένα ελάχιστο επίπεδο επαγγελματικής ωριμότητας, γεγονός που με τη σειρά του λογικά θα αυξήσει σημαντικά τις πιθανότητες το σώμα των σπουδαστών να αποτελείται από άτομα που έχουν επιλέξει τη Σχολή ως συνειδητή επιλογή καριέρας και όχι απλά ως έναν τρόπο εύρεσης (μόνιμης) εργασίας.

B. Στο προκαταρκτικό στάδιο του διαγωνισμού προστίθεται η γραπτή δοκιμασία σε ένα μάθημα επιλογής (βλ. πίνακα Β'). Το ισχύον σύστημα εισαγωγικού διαγωνισμού, και πιο συγκεκριμένα η γραπτή δοκιμασία στα δύο (2) μαθήματα του προκαταρκτικού σταδίου (βλ. πίνακα Α') αποθαρρύνει τους πτυχιούχους των θετικών επιστημών (μηχανικούς, φυσικούς, γεωπόνους κλπ) από τη συμμετοχή τους στο διαγωνισμό. Συνεπεία αυτού, η Δημόσια Διοίκηση

στερείται στελεχιακού δυναμικού το οποίο διακρίνεται για τον εφαρμοσμένο και τον – πολλές φορές ιδιαίτερα χρήσιμο στη διοίκηση των δημοσίων υποθέσεων – αφαιρετικό τρόπο σκέψης τους. Επιπλέον, κατά την εκπαιδευτική διαδικασία, η συνεργασία και η αλληλεπίδραση ανάμεσα σε άτομα με διαφορετικό ακαδημαϊκό υπόβαθρο θα εμπλουτίσει την οπτική μέσα από την οποία ο κάθε σπουδαστής – και αυριανό στέλεχος της Δημόσιας Διοίκησης – αντιλαμβάνεται και διαχειρίζεται τα δημόσια πράγματα.

Γ. Στο τελικό στάδιο του διαγωνισμού και όσον αφορά στην εξέταση του φακέλου, η οποία συνίσταται στην επιλογή μίας θεματικής ενότητας και στη σχετική με αυτήν γραπτή και προφορική παρουσίαση ενός επίκαιρου θέματος ή προβλήματος προτείνεται ο καθορισμός των προς εξέταση θεματικών εννοιών να γίνεται βάσει μίας συγκεκριμένης λογικής. Η συνάφειά των θεματικών εννοιών του φακέλου με τους κύκλους ειδίκευσης είναι η ενδεδειγμένη και προτεινόμενη προσέγγιση. Προτείνονται οι εξής θεματικές ενότητες:

	Θεματική ενότητα	Συναφής κύκλος
1)	Περιβάλλον - Ποιότητα ζωής	Κύκλος Αειφόρου Ανάπτυξης
2)	Κοινωνική διοίκηση	Κύκλος Κοινωνικής Πολιτικής
3)	Δημόσια Διοίκηση	Κύκλος Θεσμών και Διακυβέρνησης
4)	Επικοινωνία και ΜΜΕ (υποχρ.)	Κύκλος Διεθνούς Εκπροσώπησης

Κατά την επιλογή δε του κύκλου ειδίκευσης μέσα στη Σχολή, *η επίδοση στην εξέταση του φακέλου προτείνεται να λαμβάνεται υπόψη θετικά στην περίπτωση που ο σπουδαστής επιθυμεί να επιλέξει κύκλο συναφή με την θεματική ενότητα στην οποία εξετάστηκε στο φάκελο και αρνητικά στη περίπτωση που επιθυμεί να επιλέξει κάποιο άλλο κύκλο.* Προτείνεται, δηλαδή να επαναυπολογίζεται ο τελικός βαθμός του εισαγωγικού διαγωνισμού :

- με αυξημένο συντελεστή βαρύτητας κατά 50% αν υπάρχει συνάφεια κύκλου ειδίκευσης και θεματικής ενότητας φακέλους και
- με μειωμένο συντελεστή βαρύτητας κατά 50% αν δεν υπάρχει συνάφεια κύκλου ειδίκευσης και θεματικής ενότητας φακέλους

Με την πρόταση αυτή, ουσιαστικά αποπειρώνται να διασφαλιστούν , αφενός, ότι οι επιτυχόντες στο διαγωνισμό – δηλαδή οι σπουδαστές στη Σχολή – θα έχουν προβληματιστεί, πριν από την εισαγωγή τους σε αυτή,

σχετικά με τον κύκλο που θα θέλουν να ακολουθήσουν και, αφετέρου, ότι κατά την έναρξη των κύκλων θα υπάρχει ένα βασικό κοινό θεωρητικό υπόβαθρο ανάμεσα στους σπουδαστές.

7.2. Παρουσίαση Πρότασης για τον Εισαγωγικό Διαγωνισμό

A. Προϋποθέσεις συμμετοχής στο διαγωνισμό

- 1) Πανεπιστημιακός τίτλος σπουδών
- 2) πριν τη συμμετοχή τους στον εισαγωγικό διαγωνισμό της ΕΣΔΔΑ και μετά την απόκτηση του πτυχίου, οι υποψήφιοι να έχουν εργασιακή εμπειρία τουλάχιστον δύο (2) ετών.

B. Διενέργεια διαγωνισμού

Ο διαγωνισμός για την εισαγωγή στην Ε.Σ.Δ.Δ.Α. διενεργείται σε δύο (2) στάδια, το προκαταρκτικό και το τελικό.

1^ο Στάδιο Εισαγωγικού Διαγωνισμού (προκαταρκτικό)

Το προκαταρκτικό στάδιο περιλαμβάνει γραπτή δοκιμασία των υποψηφίων υποχρεωτικά στα μαθήματα του πίνακα Α' και σε ένα (1) μάθημα επιλογής τους από τον πίνακα Β'

Πίνακας Α: Υποχρεωτικά μαθήματα

Μάθημα

- 1) Πολιτική Οικονομία & Δημόσια Οικονομική
- 2) Οργάνωση και Λειτουργία του Κράτους

Πίνακας Β: Μαθήματα Επιλογής

Μάθημα

- 1) Διεθνείς & Ευρωπαϊκοί Θεσμοί²⁹
- 2) Οικονομία του Χώρου και Περιφερειακή Πολιτική
- 3) Θεωρία των Πιθανοτήτων και Στατιστική
- 4) Οργάνωση – Διοίκηση και Λήψη Αποφάσεων
- 5) Εφαρμοσμένη Πληροφορική

²⁹ Η σχετική ενότητα αφαιρείται από την εξεταστέα ύλη του υποχρεωτικού μαθήματος «Οργάνωση και Λειτουργία του Κράτους»

Ο **συντελεστής βαρύτητας** του κάθε μαθήματος για τον προσδιορισμό του βαθμού των υποψηφίων στο προκαταρκτικό στάδιο και η αναγωγή αυτού στο σύνολο της διαγωνιστικής διαδικασίας παρουσιάζεται στον παρακάτω πίνακα:

Πίνακας Γ: Συντελεστές Βαρύτητας Μαθημάτων για το 1^ο Στάδιο

	Μάθημα	Βαρύτητα στο 1^ο Στάδιο	Βαρύτητα στη συνολική διαδικασία
1)	Πολιτική Οικονομία & Δημόσια Οικονομική	33,33%	20%
2)	Οργάνωση και Λειτουργία του Κράτους	33,33%	20%
3)	Ένα (1) μάθημα επιλογής από τον Πίνακα Β'	33,33%	20%
		100%	60%

2^ο Στάδιο Εισαγωγικού Διαγωνισμού (τελικό)

Στο τελικό στάδιο, συμμετέχουν υποψήφιοι διπλάσιοι των προκηρυγμένων θέσεων, με βάση τη σειρά κατάταξης στο προκαταρκτικό στάδιο.

Μονόγλωσσα τμήματα

	Μάθημα	Βαρύτητα στο 2^ο Στάδιο	Βαρύτητα στη συνολική διαδικασία
1)	Φάκελος	50%	20%
	Γραπτή εξέταση	25%	10%
	Προφ. εξέταση	25%	10%
2)	Αγγλικά	50%	20%
	Γραπτή εξέταση	25%	10%
	Προφ. εξέταση	25%	10%
		100%	40%

Κύκλος Διεθνούς Εκπροσώπησης

	Μάθημα	Βαρύτητα στο 2^ο Στάδιο	Βαρύτητα στη συνολική διαδικασία
1)	Φάκελος	50%	20%
	Γραπτή ανάλυση	25%	10%
	Προφορική ανάλυση	25%	10%
2)	Αγγλικά	25%	10%
	Γραπτή εξέταση	15%	5%
	Προφορική εξέταση	10%	5%
2)	Γαλλικά, Ισπανικά, Γερμανικά	25%	10%
	Γραπτή εξέταση	15%	5%
	Προφορική εξέταση	10%	5%
		100%	40%

8. Προϋπολογισμός

8.1 Πρότυπη Κοστολόγηση Προγράμματος Σπουδών

Η ενοποίηση των Εθνικών Σχολών Δημόσιας Διοίκησης & Τοπικής Αυτοδιοίκησης, η μείωση των σπουδαστών σε εκατό και η δόμηση του προγράμματος σπουδών γύρω από το κοινό πεδίο σπουδών και τους τέσσερις (4) κύκλους σπουδών (έναντι των συνολικά δύο (2) κοινών φάσεων και των έντεκα (11) τμημάτων ειδικής φάσης που υπάρχουν σήμερα στις δύο Σχολές) θα συμβάλουν καθοριστικά στη μείωση του συνολικού κόστους του εκπαιδευτικού έργου.

Όπως προκύπτει και από τον πίνακα 2, όπου έχει επιχειρηθεί η ποσοτικοποίηση τόσο του υφιστάμενου όσο και του προτεινόμενου προγράμματος σπουδών, με την εφαρμογή της πρότασης της ομάδας εργασίας της Ένωσης Αποφοίτων Ε.Σ.Δ.Δ. & Ε.Σ.Τ.Α., εκτιμάται ότι οι ώρες διδασκαλίας θα υποδιπλασιαστούν. Συγκεκριμένα, η μείωσή τους κατά 49% οφείλεται κατά 23% στην ενοποίηση των Σχολών και στη δόμηση του προγράμματος σπουδών γύρω από τους προτεινόμενους τέσσερις (4) κύκλους ειδίκευσης και κατά 26% στην πρόταση για μείωση των σπουδαστών από 170 σε 100 ($23\% \text{ } 0 + 26\% = 49\%$).

Άμεση συνέπεια των παραπάνω είναι η μείωση του εκτιμώμενου (πρότυπου) κόστους του εκπαιδευτικού έργου (Πίνακας 1) περίπου κατά 1,23 εκατ. € (-29,26%), που όμως οφείλεται κυρίως στη μείωση των σπουδαστών. Επισημαίνεται ότι η επίδραση της μείωσης των σπουδαστών ανέρχεται περίπου στο 23%. Εδώ κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι η μισθοδοσία των σπουδαστών χρηματοδοτείται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους. Τα υπόλοιπα αντικείμενα κόστους (διδασκτικό προσωπικό, πρακτική άσκηση κλπ) συγχρηματοδοτούνται κατά 80% από τα διαρθρωτικά ταμεία.

Στους πίνακες (1) και (2) παρουσιάζονται η κοστολόγηση και η ποσοτικοποίηση του υφιστάμενου και του προτεινόμενου προγράμματος σπουδών. Τα στοιχεία για την ποσοτικοποίηση του υφιστάμενου προγράμματος σπουδών αντλήθηκαν από τους οδηγούς σπουδών έτους 2009 της Ε.Σ.Δ.Δ. και της Ε.Σ.Τ.Α. Οι παραδοχές που έχουν γίνει αναφέρονται στον

πίνακα και έγιναν με βασικό κριτήριο την ορθολογική κατανομή των σπουδαστών σε τμήματα.

Για την κοστολόγηση των δύο (2) προγραμμάτων χρησιμοποιήθηκαν απολογιστικά στοιχεία κόστους. Κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι όσον αφορά στην αποζημίωση του διδακτικού προσωπικού, δεν έχει κοστολογηθεί η πρόταση για στελέχωση της Ε.Σ.Δ.Δ.Α. από ένα περιορισμένο επιτελείο διδασκόντων με μεσοχρόνιες συμβάσεις διετούς ή τριετούς διάρκειας και από προσωπικό που θα προσλαμβάνεται με τριμηνιαίες ή εξαμηνιαίες συμβάσεις για τη διδασκαλία συγκεκριμένων μαθημάτων. Ωστόσο, η ομάδα εργασίας θεωρεί ότι το κόστος διδασκαλίας δεν θα διαφοροποιηθεί σημαντικά. Επιπροσθέτως, σημειώνεται ότι όσον αφορά το κόστος της πρακτικής άσκησης, το κονδύλι που αναφέρεται στο προτεινόμενο πρόγραμμα σπουδών δεν αναφέρεται στην «αποζημίωση των εκπαιδευτών της πρακτικής άσκησης», αφενός, διότι δεν προβλέπεται κάτι τέτοιο στην παρούσα πρόταση και, αφετέρου, διότι η ομάδα εργασίας διαφωνεί με τη χρηματική αποζημίωση των υπευθύνων επικοινωνίας που θα εκπροσωπούν τους φορείς πρακτικής άσκησης. Το κονδύλι που έχει προϋπολογισθεί αφορά ουσιαστικά την υποστήριξη της οργάνωσης και παρακολούθησης της πρακτικής άσκησης.

8.2 Πρότυπη Κοστολόγηση Εισαγωγικού Διαγωνισμού

Από τα στοιχεία κόστους που έχει στη διάθεσή της η ομάδα εργασίας, το κόστος για τη διεξαγωγή του εισαγωγικού διαγωνισμού είναι σε μεγάλο βαθμό ανελαστικό, καθώς το μεγαλύτερο μέρος αφορά την αποζημίωση των μελών της Κεντρικής Επιτροπής Εξετάσεων. Τα στοιχεία που διαφοροποιούν κοστολογικά το υφιστάμενο από το προτεινόμενο σύστημα εισαγωγής στην Ε.Σ.Δ.Δ.Α. είναι η μείωση των σπουδαστών σε 100 – γεγονός που μειώνει τους υποψηφίους του τελικού σταδίου – και η προσθήκη ενός μαθήματος επιλογής στο προκαταρκτικό στάδιο με παράλληλη αφαίρεση ενός βασικού μαθήματος από το τελικό στάδιο. Η κοστολογική επιβάρυνση του αρχικού σταδίου λόγω της προσθήκης του μαθήματος επιλογής λογικά θα είναι οριακή λόγω της αναμενόμενης αποθάρρυνσης πολλών δυνητικά υποψηφίων να συμμετάσχουν σε μία διαδικασία με τρία (3) μαθήματα και με μειωμένες

πιθανότητες επιτυχίας λόγω μείωσης των θέσεων. Αν δεν επαληθευτεί αυτό το σενάριο η συνολική επιβάρυνση θα είναι περίπου 50.000 €. Σε διαφορετική περίπτωση μπορεί να παρατηρηθεί και κοστολογική ελάφρυνση. Το κόστος του τελικού σταδίου αναμένεται να μειωθεί περίπου κατά 20.000 €. Πάντως, σε κάθε περίπτωση οι μεταβολές είναι οριακές και τα ποσά είναι πολύ μικρά σε σχέση με το κόστος του εκπαιδευτικού έργου. Επισημαίνεται ότι ο εισαγωγικός διαγωνισμός χρηματοδοτείται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους.

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να είναι σαφές ότι εδώ έχει επιχειρηθεί απλά μία κοστολογική προσέγγιση των δύο (2) προγραμμάτων και των δύο (2) συστημάτων εισαγωγικού διαγωνισμού δεδομένου ότι δεν είναι εφικτή η πρόσβαση στα λογιστικά αρχεία του Ε.Κ.Δ.Δ.Α.. Ίσως ο ορισμός κοινής ομάδας εργασίας ανάμεσα σε μέλη της ομάδας που συνέγραψε την παρούσα πρόταση και σε εκπροσώπους των οικονομικών υπηρεσιών του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. να επέτρεπε την ακριβή κοστολογική αποτύπωση τους.

Κοστολόγηση υφιστάμενου και προτεινόμενου προγράμματος σπουδών	Υφιστάμενο Πρόγραμμα Σπουδών	Προτεινόμενο πρόγραμμα σπουδών	Μεταβολή
Κοστολόγηση υφιστάμενου και προτεινόμενου προγράμματος σπουδών	Κοστολόγηση υφιστάμενου και προτεινόμενου προγράμματος σπουδών		
	Κοστολόγηση υφιστάμενου και προτεινόμενου προγράμματος σπουδών		
	Κοστολόγηση υφιστάμενου και προτεινόμενου προγράμματος σπουδών		
	Κοστολόγηση υφιστάμενου και προτεινόμενου προγράμματος σπουδών		
	Κοστολόγηση υφιστάμενου και προτεινόμενου προγράμματος σπουδών		

Υφιστάμενο Πρόγραμμα Σπουδών	ΕΣΔΑ	ΕΣΠΑ	ΣΥΝΟΛΟ
Κοστολόγηση υφιστάμενου και προτεινόμενου προγράμματος σπουδών	70	100	170
Κοστολόγηση υφιστάμενου και προτεινόμενου προγράμματος σπουδών	18	18	18
Κοστολόγηση υφιστάμενου και προτεινόμενου προγράμματος σπουδών	3.856	5.303	9.159
Κοστολόγηση υφιστάμενου και προτεινόμενου προγράμματος σπουδών	3.307	4.709	8.016
Κοστολόγηση υφιστάμενου και προτεινόμενου προγράμματος σπουδών	137	119	256

9.Προϋποθέσεις επιτυχίας του εγχειρήματος

Το προτεινόμενο πρόγραμμα σπουδών, κινείται γύρω από μια λογική ανανέωσης και μεταρρύθμισης και προσδοκά να μεταμορφώσει ένα σύστημα στατικό και ξεπερασμένο, τόσο από τις εξελίξεις όσο και από τις εγγενείς αδυναμίες του, σε ένα σύστημα δυναμικό και σύγχρονο. Η βασική καινοτομία που προσφέρει, είναι η διϋπουργική-διϋπηρεσιακή λογική, μέσα από την οποία αναμένεται να υπάρξει επιτέλους η πολυπόθητη οριζόντια επικοινωνία,

τόσο ενδοϋπηρεσιακά όσο και μεταξύ των υπηρεσιών. Ο συνδυασμός της τεχνογνωσίας με τη δυνατότητα οριζόντιας επικοινωνίας είναι σίγουρο ότι θα λειτουργήσει ως μοχλός ανάπτυξης τόσο της δημόσιας διοίκησης όσο και του κράτους και της κοινωνίας εν γένει.

Τα οφέλη από την επιτυχία του νέου προγράμματος σπουδών αναμένεται να είναι σημαντικά καθώς η ελληνική δημόσια διοίκηση, ιδιαίτερα αυτούς τους χαλεπούς καιρούς, δεν κρύβει την ανάγκη της για στελέχη άρτια εξειδικευμένα και επαρκώς εκπαιδευμένα. Αντιθέτως μια ενδεχόμενη αποτυχία του είναι πιθανό να παρακωλύσει περαιτέρω τη λειτουργία του κράτους με συνέπειες δυσμενείς για όλη την κοινωνία.

Βέβαια, η επιτυχία του εγχειρήματος αναμόρφωσης του προγράμματος σπουδών και των ίδιων των Σχολών κατ' επέκταση, δεν είναι δυνατό να εξαρτάται αποκλειστικά και μόνο από μια μεμονωμένη απόπειρα μεταρρύθμισης του συγκεκριμένου προγράμματος σπουδών. Χρειάζεται μια πιο ολοκληρωμένη προσέγγιση. Με αυτόν τον τρόπο θα επέλθουν ταχύτατα αποτελέσματα τα οποία όμως θα είναι προς τη σωστή κατεύθυνση.

Βάσει των ανωτέρω, και για την μεγαλύτερη δυνατή υποστήριξη ενός προγράμματος σπουδών πραγματικά ρηξικέλευθου όπως αυτού που προτάθηκε, η ομάδα εργασίας που είναι υπεύθυνη για τη σύνταξη του εν λόγω πονήματος, προτείνει τις ακόλουθες ενέργειες ως υποστηρικτικές στο όλο εγχείρημα:

- Συνδρομή Ε.Κ.Δ.Δ.Α., με την παροχή τεχνογνωσίας, σε δράσεις φορέων που σχετίζονται με τη διαδικασία περιγραφής θέσεων (job description). Μέσα από αυτή τη διαδικασία θα καταστεί δυνατή η ορθή διάγνωση αναγκών των υπηρεσιών και θα τροποποιείται και αναλόγως το πρόγραμμα σπουδών διαχρονικά.
- Ουσιαστική αναβάθμιση του τμήματος σταδιοδρομίας του Ε.Κ.Δ.Δ.Α., το οποίο θα αναλαμβάνει την τήρηση στατιστικών δεδομένων για το σύνολο

των αποφοίτων, θα διατηρεί συνεχή και διαχρονική επαφή με τους τελευταίους ώστε να μπορεί να διακριβώσει την αξιοποίησή τους -ή μη- από τις υπηρεσίες, θα αποτελεί το σύνδεσμο επικοινωνίας ανάμεσα στις υπηρεσίες και το Ε.Κ.Δ.Δ.Α. και θα επιλέγει τις προκηρυσσόμενες θέσεις για τους μελλοντικούς απόφοιτους μετά από σχετική αίτηση των φορέων και διερεύνηση πραγματικών αναγκών τους.

- Συμμετοχή εκπροσώπων Ε.Ν.Α.Π. σε όργανα αποφάσεων του Ε.Κ.Δ.Δ.Α. (Διοικητικό Συμβούλιο, Συντονιστική Επιτροπή Εκπαίδευσης, Επιστημονικό Εκπαιδευτικό Συμβούλιο).
- Συμμετοχή αποφοίτων σε ομάδες εργασίας του Ε.Κ.Δ.Δ.Α.
- Υποχρεωτική Επιμόρφωση Αποφοίτων.

